

HRVATSKI KONJIČKI SAVEZ

UDŽBENIK

ZA PRIPREMU POLAGANJA ISPITA ZA NATJECATELJSKU LICENCU

DRUGO IZDANJE

ZAGREB, 2015.

Izdavač:

Hrvatski konjički savez

Za urednika:

Odbor za edukaciju

Stručni suradnici:

Eduard Petrović

mr. sc. Iva Jurak

dr. vet. Krešimir Lučić

dr. vet. Gordana Pavić

Ivana Ljubić prof.

dr. sc. Zdravka Poljaković

Christian Marinko Barbić

Carmen Keber

Lektorica:

Priprema za tisak:

Matija Božić

Tisak:

Printex, Čakovec

Naklada:

500

Sadržaj:

1.1 Uvod

- 1. Polaganje ispita za natjecateljsku licencu**
- 2. Natjecanja u konjičkom sportu**
- 3. Natjecanja u dresurnom jahanju**
- 4. Natjecanja u preponskom jahanju**
- 5. Natjecanja u vožnji zaprega**
- 6. Natjecanja u izdržljivosti**

0.1 UVOD

Dragi jahači, vozači i učitelji!

Ovim drugim izdanjem udžbenika Hrvatskog konjičkog saveza želimo unaprijediti već postojeće standarde u poznavanju svih disciplina konjičkoga sporta.

Osnovni je cilj HKS-a podučiti i doprinijeti:

- boljem razumijevanju između čovjeka i konja
- pravilnom smještaju konja i prepoznavanju bolesti
- pravilnom postupanju s konjem.

Udžbenik nije zamišljen samo kao teorijski materijal za pripremanje ispita HKS-a nego i kao pomoć i podrška učiteljima u radu s početnicima u školama jahanja, ali i sadašnjim i budućim natjecateljima u treniranju.

Odbor za edukaciju, okupio je tim stručnjaka iz mnogih područja konjarstva i konjičkog sporta kako bi udžbenik bio što potpuniji.

Stručni tim HKS-a želi vam mnogo uspjeha u polaganju ispita i puno sreće na natjecanjima.

Odbor za edukaciju

1. POLAGANJE ISPITA ZA NATJECATELJSKU LICENCU

1.1 ISPIT ZA NATJECATELJSKU LICENCU U DRESURNOM (D1) I PREPONSKOM JAHANJU (S1)

Polaganje ispita sastoji se od:

- dresurnog dijela ispita – odjahanog dresurnog testa (za dresurnu i preponsku licencu),
- skakačkog dijela ispita - parkur (za preponsku licencu),
- teorijskog ispita.

Dresurni dio ispita ocjenjuje se po sistemu plus/minus. Svaku zadanu radnju u programu sudac ocjenjuje sa plus (+) ukoliko je radnja izvršena dobro ili minus (-) ukoliko radnja nije izvršena dobro. U situacijama kada ispitanik pogriješi ali uvidi pogrešku i naknadno je ispravi sudac ocjenjuje sa plus minus ocjenom (+/-). Na kraju ispita zbrajaju se plusovi i minusi te ukoliko jahač ima više plusova od minusa tada je ispit položio, ukoliko je obrnuto tada nije zadovoljio na ispitu.

Za uspješan prolaz parkura sa preponama polaznik mora završiti parkur sa maksimalno 12 kaznenih bodova. Parkur se sastoji od osam prepona od kojih je jedna dvojna kombinacija.

Visina prepona je 0,8m s time da se u parkuru mora nalaziti jedna stacionata i jedan okser visine 0,9m, a koji nisu sastavni dio dvojne kombinacije te jedna distanca sa pet galopskih koraka. Za svaku srušenu preponu dobiva se 4 kaznena boda, za svako stajanje konja također 4 kaznena boda.

Tri stajanja konja ili pad s konja automatski znače pad na ispitu. Polaznik koji je završio parkur sa manje od 12 kaznenih bodova prolazi na ispitu, onaj koji je sakupio više od 12 kaznenih bodova nije zadovoljio na ispitu.

Teorijski ispit odvija se po sistemu da svaki polaznik izvlači set od pet pitanja te usmeno odgovara na njih. Ukoliko ima tri točna odgovora polaznik je položio ispit.

Pitanja koja pokriva jahačka dozvola ne smiju se ponavljati na ispitu za natjecateljsku licencu.

Pitanja koja mogu biti na teoretskom dijelu ispita za natjecateljsku licencu odnose se na područja dresurnog i preponskog sporta.

1.2 ISPIT ZA DOZVOLU U NATJECANJU IZDRŽLJIVOSTI (ENDURANCE) LE1

Preduvjet za pristupanje ispitu za dozvolu u natjecanju izdržljivosti (LE1) uspješno je položen ispit za jahačku dozvolu HKS-a.

Obavezno je koristiti zaštitnu kacigu, a jahači mlađi od 16 godina moraju koristiti i zaštitni prsluk.

Ispit se sastoji od: dresurnog jahanja, teorije i daljinskog jahanja.

1. Dresurni program bez zapovijedi

- Dresurni program određen je ovim udžbenikom.

2. Teorija

Usmeni ili pismeni ispit za natjecateljske dozvole obuhvaća gradivo iz poglavlja ovog udžbenika.

3. Daljinsko jahanje na stazi od 10 kilometara u određenom vremenu

- Cilj je provjera osjećaja za brzinu.

Ispit za natjecateljsku dozvolu LE1 održava se navedenim redoslijedom. Ispit je položen ako polaznik dobije najmanje prolaznu ocjenu iz dresure, teorije i daljinskog jahanja.

Ako polaznik ne dobije prolaznu ocjenu iz dresure, ne može pristupiti ostalim dijelovima ispita.

Polaznik koji nije dobio najmanje prolaznu ocjenu samo iz teorijskog dijela i/ili daljinskog jahanja ne mora ponavljati sve ispite nego samo onaj dio iz kojeg nema prolaznu ocjenu.

Pad s konja smatra se padom na ispitu.

1.3 ISPIT ZA NATJECATELJSKU DOZVOLU U VOŽNJI ZAPREGA (LV1)

Preduvjeti za pristupanje ispitu za natjecateljsku dozvolu u vožnji zaprega određeni su Pravilnikom HKS-a.

Ispit se sastoji od: praktičnog dijela i teorije.

1. Praktični dio

- Ispravno postavljanje hama i oglavine na konja
- Kontrola zaprege u dresuri
- Kontrola zaprege na terenu s najmanje 15 prepreka
- Dovođenje konja „na ruci“ na veterinarski pregled

2. Teorija

Usmeni ili pismeni ispit s gradivom iz poglavlja ovog udžbenika vezana za zaprege.

Ispituje se gradivo i iz knjige HKS-a za Jahačke dozvole:

Poglavlja :

1. Razumijevanje konja
2. Važni podaci o konjima
3. Osnovni Načini kretanja konja
4. Hranidba konja
5. Zdravlje konja
- 6.3 Dijelovi uzde
- 6.5 Žvale
- 6.6 Uzdanje
11. Prijevoz konja

2. NATJECANJA U KONJIČKOM SPORTU

2.1 Nazivi turnira

Turnir su dvije ili više utakmica u konjičkim disciplinama koje se održavaju u jednom danu ili nekoliko dana zaredom.

Kratice na primjer „CSN-CC“ naziva turnira upućuje:

- na to o kojoj je disciplini riječ
- na kategoriju turnira
- na to je li riječ o međunarodnom ili nacionalnom turniru.

Međunarodne kratice

Prvo slovo C = concours označuje da je riječ o natjecanju.

Drugo slovo označuje disciplinu na turniru:

S = dauts d'obstacles - konjički turnir u preponskom jahanju

D = dressage - konjički turnir u dresurnom jahanju

C = complet - konjički turnir u svestranoj uporabi konja

V = voltige - konjički turnir u voltižiranju

A = attelage - konjički turnir u vožnji zaprega

E = endurance - konjički turniri u izdržljivosti

R = reining - konjički turnir u western jahanju (reiningu)

H = hippique - konjički turnir s nekoliko disciplina.

Treće slovo označuje sudionike na turniru:

N = nacionalni turnir na kojemu mogu nastupati samo natjecatelji uz odobrenje HKS-a (licencirani jahači)

I = međunarodni turnir na kojemu mogu nastupati natjecatelji iz nekoliko zemalja

IO = međunarodni turnir na kojemu mogu nastupati samo ekipe i natjecatelji nacionalnih saveza.

Iza prva tri slova mogu se dodati i sljedeća slova koja označuju:

W = svjetski kup

P = turnir za poni jahače

J = turnir za juniore

Y = turnir za mlade jahače.

U Hrvatskoj se također koriste međunarodne kratice, uz dodatak hrvatskih kratica

Prema kategorijama konjičkih turnira, Pravilnik Hrvatskog konjičkog saveza razlikuje:

- **Prvenstvo Hrvatske (PH)**
- **Croatia cup (CC).**

Nacionalni turnir kategorije A ima državni značaj, nacionalni turnir kategorije B ima regionalni značaj, nacionalni turnir kategorije C ima županijski značaj, a nacionalni turnir kategorije D ima lokalni značaj.

Primjeri:

- **nacionalni turniri kategorije A (CSN-A, CDN-A, CCN-A, CVN-A, CAN-A)**
- **nacionalni turniri kategorije B (CSN-B, CDN-B, CCN-B, CVN-B, CAN-B)**
- **nacionalni turniri kategorije C (CSN-C, CDN-C, CCN-C, CVN-C, CAN-C).**

2.3 Licenca

Prema iskustvenoj kategorizaciji natjecatelji dobivaju odgovarajuću licencu, 1 za početničku licencu, 2, 3 te 4 kao najviši stupanj.

Kako bi kandidat stekao pravo za pristupanje polaganju ispita za najniži stupanj natjecateljske licence, početničku licencu (osim za discipline zaprege), prethodno mora imati položen ispit za jahačku dozvolu. Period između polaganja jahačke dozvole i natjecateljske licence ne smije biti manji od 30 dana. Uvijete polaganja ispita za jahačku dozvolu kao i uvjeti za polaganje natjecateljske licence određeni su Pravilnikom koji izrađuje Odbor za edukaciju.

Ovisno o disciplini uz broj dodaje se oznaka discipline:

- S za preponsko jahanje, "
- D za dresurno jahanje, "
- C za svestranu uporabu konja, "
- E za daljinsko jahanje, "
- A za vožnju zaprega, "
- V za voltažiranje, "
- R za reining i "
- P za parajahanje.

Kategorije i stjecanje licenci za pojedine discipline određene su posebnim pravilnicima za svaku disciplinu te se mogu razlikovati ponešto od discipline do discipline, provjeri dodatno u pravilniku za određenu disciplinu.

Za stjecanje iskustvene kategorije mjerodavni su službeno priznati rezultati uneseni u jedinstvenu bazu podataka koju vodi HKS.

2.4 Kategorije konja

Dobne kategorije konja koji mogu nastupati na konjičkim natjecanjima su:

- 4 godišnjaci - konji koji u natjecateljskoj sezoni navršavaju 4 godina starosti;
- 5 godišnjaci - konji koji u natjecateljskoj sezoni navršavaju 5 godina starosti;
- 6 godišnjaci - konji koji u natjecateljskoj sezoni navršavaju 6 godina starosti;
- 7 godišnjaci – konji koji u natjecateljskoj sezoni navršavaju 7 godina starosti;

zreli konji - svi konji koji u natjecateljskoj sezoni navršavaju 8 godina starosti i stariji.

Konji koji u natjecateljskoj sezoni navršavaju 19 i više godina starosti mogu nastupati na konjičkim natjecanjima samo uz pisano odobrenje Izvršnog odbor HKS-a izdano na temelju pribavljenog mišljenja veterinara kojeg pribavlja vlasnik konja.

Visinske kategorije konja su:

- poni konji - konji do visine od 148 centimetara u grebenu;
- konji - konji koji u grebenu imaju 149 centimetara ili više.

2.5 Službeno osoblje i pravila ponašanja u konjičkom športu

Odnos natjecatelja i službenih osoba mora biti profesionalan i korektan uz obvezno poštivanje FEI pravila ponašanja i pravila HKS-a.

Službenim osobljem turnira smatraju se:

- svi potvrđeni suci,
- stjuardi,
- postavljači parkura i pomagači u parkuru i padoku,
- mjeritelji vremena,
- osobe na obradi podataka,
- razglasu,
- veterinari,
- osoblje saniteta i potkivači.
- odgovorna osoba ispred organizatora

Suci

Suci su stručno obučeno službeno, licencirano osoblje Hrvatskog konjičkog saveza koje obavlja poslove suđenja na konjičkim natjecanjima poštujući FEI pravila (pravila međunarodne konjičke organizacije) i pravila HKS-a. Podijeljeni su u kategorije regionalnog ili nacionalnog suca.

Što je Odbor sudaca HKS-a?

Odbor sudaca HKS-a osnovan je kao stručno tijelo upravljanja poslovima HKS-a. Svi suci i steward-i koji su položili ispit za suca ili steward-a su članovi Odbora sudaca HKS-a. Svake godine suci i steward-i moraju obnoviti licencu te se popis licenciranih

Koje su dužnosti sudaca?

Dužnosti suca su sljedeće:

- da savjesno i aktivno obavlja poslove suđenja na natjecanjima poštujući FEI pravila ponašanja i pravila HKS-a
- da sudi samostalno i nepristrano, pri čemu se mora pridržavati Pravilnika HKS-a, FEI pravilnika, Statuta HKS-a i Pravilnika Odbora sudaca.
- da sudjeluje aktivno u seminarima, sastancima i edukacijama/stručnim usavršavanjima
- da stalno prati i da je u toku s izmjenama FEI pravilnika, Pravilnika HKS-a, Statuta HKS-a te ostalih akata HKS-a
- da na utakmice donese štopericu, zvono i pravilnike

Tko može postati sudac?

Uvjeti za osobe koje žele predati zahtjev za stažiranje za suce su:

- najmanje 25 godina starosti
- moraju biti članovi neke od članica HKS-a te predati zahtjev putem svog kluba
- moraju biti dulje vrijeme aktivne u konjičkom sportu te sudjelovati u organizaciji konjičkog turnira
- osoba mora biti bez evidentiranih sportsko-etičkih prijestupa u konjaništvu
- osoba mora imati tri odjahane utakmice kategorije L sa ostvarenih najmanje 60% (samo za dresurne suce).

Postavljač parkura

Postavljač parkura odgovoran je za osmišljavanje i postavljanje parkura koji provjerava:

- Razinu školovanosti i stupanj uvježbanosti konja i jahača
- Stupanj suradnje između konja i jahača
- Vještinu i uravnoteženost konja
- Moć galopiranja konja
- Kondiciju, hrabrost i oprez konja

Putanja odnosno linije između povezanih prepona u parkuru, visine i širine prepona, razmaci i dekoracija moraju biti prilagođene određene kategoriji utakmice ali i stupanj školovanost jahača i konja koji se natječe.

Kako bi parkur bio prilagođen određenu kategoriju utakmice postavljač parkura uzima u obzir slijedeće:

- put (itinerar),
- vrstu prepona,
- poziciju prepona, posebno kombinacija,
- konstrukciju prepona,
- razmake između prepona,
- veličinu prepona,
- vrstu držača (šalice),
- težinu motki,
- brzinu i dopušteno vrijeme.

Steward / Nadzornik natjecanja

Što je stewardu / nadzorniku natjecanja najbitnije?

Dobrobit konja i regularnost natjecanja sukladno HKS/FEI odredbama i pravilima

Zašto steward / nadzornik turnira postoji?

1. Hrvatski konjički savez (HKS) i Međunarodna konjička federacija (FEI) očekuje od svih uključenih u nacionalni i međunarodni konjički šport prihvaćanje HKS/FEI Pravila ponašanja te priznavanje i prihvaćanje činjenice da u svako vrijeme dobrobit konja mora biti na prvom mjestu i da dobrobit konja ne smije biti podčinjena natjecateljskom ili trgovačkom utjecaju.
2. U svako vrijeme tijekom pripreme i treniranje konja za natjecanje njihova dobrobit mora biti ispred svih drugih zahtjeva. To uključuje dobro postupanje s konjem, metode treniranja, potkivanje i transport.
3. Prije nego li im se dozvoli sudjelovanje na natjecanju, konji i natjecatelji moraju biti spremni, sposobni i dobrog zdravlja. To se odnosi na primjenu lijekova i kirurške zahvate koji ugrožavaju dobrobit i sigurnost, trudnoću kobila i zlouporabu jahačevih pomagala.
4. Turniri ne smiju utjecati na dobrobit konja. Ovo uključuje poklanjanje pažnje natjecateljskim prostorima, površinama tla, vremenskim uvjetima, smještaju u štalama, osiguranju prostora i spremnosti konja za putovanje nakon turnira.
5. Mora se učiniti sve potrebno da se konjima osigura odgovarajuća pažnja nakon što su se natjecali te da su humano tretirani kada prođe njihova natjecateljska karijera. Ovo se odnosi na odgovarajuću veterinarsku skrb, liječenje natjecateljskih ozljeda, eutanaziju i umirovljenje. FEI posebno potiče sve koji su uključeni u šport da na području svojih specijalnosti postignu najviši nivo obrazovanja.

Tko je steward?

STEWARD – NADZORNIK TURNIRA

Međunarodna konjička natjecanja u posljednjih nekoliko godina posebno su razvila važnost i afinitet uloge stewarda koji je danas jedan od najvažnijih aspekata svakog natjecanja. Nadzornik natjecanja je stručno obučena službena osoba zadužena za provedbu sustava pravila i standarda koji osiguravaju poštovanje dobrobiti konja i kodeksa pravila sportskog ponašanja svih natjecatelja. Nadzornik turnira zadužen je za kvalitetan i brz protok točnih informacija između organizatora, službenog osoblja i natjecatelja te osigurava protjecanje natjecanja sukladno FEI odredbama i pravilima. Njegov moto jest: „Pomozi, spriječi, interveniraj“.

Koja su područja odgovornosti nadzornika / stewarda natjecanja?

Područja odgovornosti koja nadzire uključuje: nadzor i sigurnost štala, kontrola i nadzor trening površina, ophodnja ograničenih područja natjecanja, pomoć veterinarskoj službi i kontrola medicinskog programa, pravovaljana reakcija za prevenciju zlouporabe, inspekcija konja, procedura za prijavu incidenata, ispravno ponašanje spram sportaša, pomagača i trenera, raspored natjecanja i aktivnosti,

hrana, smještaj, dolazak konja i natjecatelja, dužnosti u štalama, zone treninga – dopuštene radnje, nadzor zagrijavališta, provjera opreme, osiguravanje protoka natjecanja, ceremonija dodjele nagrada i kontrola štitnika i bandaža. Steward ima ovlast izdati opomenu i novčanu kaznu za nepoštivanje FEI odredbi i pravila.

Nekoliko obveznih pravila za natjecatelje koje zasigurno provjerava steward:

- **nošenje zaštitne i identifikacijske opreme** (ispravna zaštitna kaciga (sa tri točke) koja se nosi zakopčana za vrijeme jahanja, za vrijeme zagrijavanja konja i za vrijeme skakanja u zagrijavalištu, parkuru i na ceremoniji dodjele nagrada (iznimka: natjecatelji seniorske kategorije u znak poštovanja pri primanju nagrade mogu skinuti zaštitnu kacigu te ju ponovno stavljaju za jahanje počasnog kruga),
- **obvezno nošenje zaštitnog prsluka** za natjecatelje starosti do 16 godina,
- **obvezno nošenje identifikacijskog broja konja** za vrijeme trajanja natjecanja te upotreba biča **duljine maksimalno 75 cm.**

Pitanja koja je najbolje provjeriti sa stewardom?

- Dozvoljena oprema natjecatelja i konja
- Provjera identifikacijskog broja konja
- Raspored i satnica utakmica
- Protokol dodjela nagrada
- Ispravnost startne liste
- Potreba za dežurnim liječnikom ili veterinarom
- Potreba za dežurnim potkivačem

Protokol dodjele nagrada

Utakmica ex aequo (Samo u preponskom jahanju)

Utakmice u kojima ima puno natjecatelja, puno plasiranih natjecatelja, te ukoliko sudačko vijeće procijeni da je tako potrebno zbog pridržavanja predviđenog rasporeda utakmica, nadzornik turnira rozete dijeli natjecateljima na izlazu iz parkura. Kada je u utakmici manji broj natjecatelja rozete će se dijeliti u parkuru. Kod dodjele nagrada u parkuru natjecatelji trebaju sjediti na konjima u jednoj liniji i

čekati da osoba koja predaje nagrade dođe do njih. Prvi prozvani natjecatelj stoji desno, ostali plasirani natjecatelji njemu slijeva i dalje redom kako su prozvani...

Primjer:

1 2 3 4 5 6 7 8 ...

SUCI

Utakmica s pobjednikom/pobjednicima

Pobjednike predvodi nadzornik turnira koji im prije ulaska u parkur stavlja rozete. Pobjednik utakmice stoji sam ispred ostalih plasiranih natjecatelja, a ostali plasirani stoje iza prvoplasiranog počevši s desne na lijevu stranu po redoslijedu rezultata u utakmici nastavljaju niz u jednoj liniji i čekaju da osobe koje predaju nagrade dođu do njih.

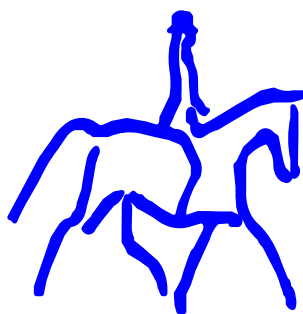
Primjer:

2 3 4 5 6 7 8 ...

1

SUCI

Prvoplasirani jahač jaše dva počasna kruga (na desnu ruku), ostali plasirani jedan počasni krug. Svi plasirani natjecatelji moraju biti propisno odjeveni (sako je obavezan kod dodjele nagrada), moraju doći na konjima (konji ne smiju imati deke osim ukoliko su službena nagrada organizatora te ih u tom slučaju dostavlja nadzornik natjecanja) i obavezno odjahati počasni krug.

3. NATJECANJA U

DRESURNOM JAHANJU

2.1 Kategorije i vrste turnira

Pravila za nacionalne turnire u dresurnom jahanju, propisana Pravilnikom HKS-a, usklađena su s odredbama Međunarodne konjičke federacije – Federation Equestre Internationale (FEI).

Na međunarodnim turnirima izravno se primjenjuju odredbe FEI Pravilnika za dresurno jahanje.

Kategorije međunarodnih turnira u dresurnom jahanju:

- CDI,
- CDI*,
- CDI**,
- CDI***,
- CDI****
- CDI*****

Nacionalna natjecanja u dresurnom jahanju kategorizirana su kako slijedi:

- CDN-D,
- CDN-C,
- CDN-B,
- CDN-A.

Croatia Cup u dresurnom jahanju, Prvenstvo Hrvatske u dresurnom jahanju
Prvenstvo Hrvatske u dresurnom jahanju za mlade konje natjecanja su
CDN-A kategorije.

Natjecanje kategorije CDN-D imaju lokalni značaj i u pravilu su jednodnevna natjecanja. Svrha održavanja natjecanja ove kategorije je popularizacija dresurnog jahanja. Na ovim natjecanjima održavaju se utakmice s obaveznim programima kategorija E i A. Programi mogu biti E1, E2 ili E3, odnosno A1, A2 ili A3 iz Zbirke dresurnih programa.

Natjecanja kategorije CDN-C imaju županijski značaj i u pravilu su jednodnevna natjecanja. Svrha održavanja natjecanja ove kategorije je popularizacija dresurnog

jahanja. Na ovim natjecanjima održavaju se utakmice s obaveznim programima kategorija E i A, te jedna utakmica s obaveznim programom kategorije L. Utakmice kategorije L mogu se održati u dresurnoj areni veličine 20x40m uz odobrenje Odbora za dresurno jahanje.

Natjecanja kategorije CDN-B imaju regionalni značaj i u pravilu su jednodnevna natjecanja, ali mogu biti i dvodnevna. Prvenstvena namjena natjecanja ove kategorije je razvitak dresurnog jahanja regije. Na ovim natjecanjima održavaju se utakmice s obaveznim programima kategorija E, A i L, LM, M i utakmica za mlade konje.

Natjecanja kategorije CDN-A imaju državni značaj i u pravilu su dvodnevna natjecanja, a mogu se održavati tijekom jednog ili više dana. Njihova prvenstvena namjena je razvoj dresurnog jahanja na razini države (Croatia Cup i Prvensto Hrvatske). Na ovim natjecanjima održavaju se utakmice s obaveznim programima kategorija: E, A, L, LM, M i „utakmica za mlade konje“ (čl.E.2.2.), a može se održati i jedna ili više utakmica viših kategorija.

3.2 Vrste utakmica

U utakmicama na natjecanjima u dresurnom jahanju, ocjenjuje se stupanj vještine natjecatelja, dresurna izrađenost konja te uzajamna usklađenost natjecateljskog para.

Utakmice se mogu održavati s obaveznim i slobodnim programima.

Obavezni programi sadrže zadane dresurne radnje i figure povezane zadanim vrstama i smjerovima kretanja natjecateljskog para. Utakmice s ovim programima održavaju se na nacionalnim natjecanjima u svim kategorijama.

Slobodni program je izvedba uz glazbu u kojem su radnje i vrste kretanja za svaku kategoriju zadane, ali izbor glazbe i koreografiju svaki natjecatelj određuje sam. Utakmice s ovim programima održavaju se u kategoriji L i svim višim kategorijama i u pravilu se odvijaju nakon održanih utakmica s obaveznim programom.

3.3 Licence natjecatelja

Ovisno o savladanom stupnju dresure, natjecatelj s konjem može izvoditi manje ili više složene radnje i prema tome se svrstati u odgovarajuću kategoriju.

Za stjecanje natjecateljske licence određene kategorije, mjerodavni su službeno priznati rezultati uneseni u bazu podataka koju vodi HKS.

Promjenu kategorije natjecateljske licence natjecatelja, odobrava Odbor za dresurno jahanje.

Natjecateljska licenca za dresurna natjecanja, obilježava se slovom «D» koje označava disciplinu dresurnog jahanja, te brojem koji označava odgovarajući kategoriju.

Natjecatelj koji želi nastupati na natjecanjima u dresurnom jahanju, mora imati natjecateljsku licencu za dresurno jahanje.

Početničku natjecateljsku licencu, natjecatelj stječe polaganjem ispita koji se sastoji od teorijskog i praktičnog dijela. Ispit se polaže pred komisijom HKS-a. Ispit za natjecateljsku licencu reguliran je Pravilnikom o polaganju natjecateljskih ispita HKS-a.

Ukoliko natjecatelj već posjeduje natjecateljsku licencu za preponsko jahanje nije obavezan dodatno polagati ispit za natjecanja u dresurnom jahanju, te se može natjecati u utakmicama kategorija E i A, odnosno dodjeljuje se natjecateljska licenca D-1.

Natjecateljske licence za natjecanja dresurnog jahanja dodjeljuju se u slijedećim kategorijama:

- PD-1,
- D-1,
- D-2,
- D-3,
- D-4.

Licenca kategorije PD-1 važi samo za djecu u dobi od 9-12 godina, te se natjecatelju izdaje nakon položenog ispita, uz obveznu nazočnost jednog od roditelja ili staratelja. Ispit se sastoji od teorije prilagođene djeci u dobi od 9 – 12 godina i dresurnog ispita kategorije

Natjecatelji ove kategorije mogu se natjecati u utakmicama kategorije E te nakon 12 godine starosti i nakon pet rezultata viših od 55% mogu dobiti licencu D-1. Djeca, ukoliko žele, mogu polagati ispit za licencu kategorije D-1.

Licenca kategorije D-1, izdaje se onom natjecatelju koji je položio natjecateljski ispit, te je na početku svog stručnog, iskustvenog i sportskog educiranja. Natjecatelji ove kategorije mogu se natjecati u utakmicama kategorija E i A.

Licenca kategorije D-2, izdaje se onom natjecatelju koji je u svojim nastupima u 3 utakmice kategorije A, postigao najmanje ocjenu 60%, na natjecanjima kategorije CDN-C i višim u toku dvije natjecateljske godine. Natjecatelji ove kategorije mogu nastupati u utakmicama kategorija L i nižim.

Licenca kategorije D-3, izdaje se onom natjecatelju koji je u svojim nastupima u 3 utakmice kategorije L, ostvario postotak uspješnosti od najmanje 60%, na natjecanjima kategorije CDN-C i višim u toku dvije natjecateljske godine. Natjecatelji ove kategorije mogu nastupati u utakmicama kategorija M i nižim.

Licenca kategorije D-4, izdaje se onom natjecatelju koji je u svojim nastupima u 3 utakmice kategorije M, ostvario postotak uspješnosti od najmanje 60%, na

natjecanjima kategorije CDN-C i višim u toku dvije natjecateljske godine. Natjecatelji ove kategorije mogu nastupati u utakmicama svih kategorija.

Nastup natjecatelja u utakmicama sa slobodnim programom uz glazbu (Kür utakmice), ne uzima se u obzir za kategorizaciju, ali se boduje za rang listu. Nastup natjecatelja u „utakmicama za mlade konje“ (iz članka E.2.2.) ne uzima se u obzir za kategorizaciju, ali se boduje za rang listu.

Licence jedne kategorije se automatski mijenjaju u višu nakon 6 rezultata viših od 60%, sukladno točkama 12, 13 i 14 ovog članka.

3.4 Odjeća i oprema jahača

Na svim nacionalnim natjecanjima u dresurnom jahanju, oprema natjecatelja mora biti u skladu s odredbama.

Natjecatelji mlađi od 16 godina moraju nositi zaštitni prsluk u zagrijavalištu, za vrijeme natjecanja i dodjele nagrada bez obzira na kategoriju utakmica.

Kao opće pravilo svi natjecatelji moraju nositi zaštitnu kacigu (kao i bilo koja druga osoba) kada su na konju. Bilo kojem natjecatelju (ili drugoj osobi) koji krši ovo pravilo biti će odmah zabranjeno daljnje jahanje sve dok zaštitna kaciga ne bude pravilno postavljena.

Slijedeće iznimke se primjenjuju: Natjecatelji koji imaju navršenih 18 godina i stariji i koji jašu konje koji su sedam (7) godina i stariji mogu nositi polucilindar (crne boje ili u boji sakoa) umjesto zaštitne kacige. Navedeno se odnosi samo na samo natjecanje i zagrijavanje neposredno prije samog natjecanja, što uključuje jahanje između štale i zagrijavališta, jahanje konja s kojim nastupa u zagrijavalištu i jahanje natrag do štale.

Preporuča se da svi natjecatelji bez obzira na navedenu iznimku koriste zaštitnu kacigu zbog vlastite sigurnosti. Zaštitna kaciga obavezna je za sve natjecatelje na utakmicama kategorije E, A te na Utakmici za mlade konje starosti četiri, pet i šest godina.

Zaštitna kaciga mora biti propisno pričvršćena s tri (3) točke učvršćivanja, sukladno internacionalnim standardima.

Obavezan je natjecateljski sako koji može biti crne, plave ili tamne boje sukladno internacionalnoj HSV skali.

Jahaće hlače: bijele ili bjeličaste (off white) boje

Košulja: bijele ili bjeličaste (off white) boje (ukoliko košulja nije bijele boje, mora se zatvoriti ovratnikom, plastronom ili kravatom u dozvoljenoj boji)

Plastron/kravata: bijele ili bjeličaste boje ili u boji sakoa

Rukavice: bijele ili bjeličaste (off white) boje ili u boji sakoa; crne dozvoljene na utakmicama kategorije E, A i na utakmici za mlade konje

Čizme: crne ili u boji sakoa. U utakmicama kategorija E i A dozvoljena je uporaba jahaćih cipela i kožnih čepa u dozvoljenoj boji.

Dopuštena je uporaba dresurnog biča maksimalne dozvoljene dužine 120cm (odnosno 100cm za pony konje) i mamuza na utakmicama E, A, L, LM i utakmicama za mlade konje. Mamuze za pony konje maksimalne dužine 1,5cm. U utakmicama kategorije M dopuštena uporaba dresurnog biča samo u zagrijavalištu, a mamuze su obavezne. Mamuze moraju biti glatkih rubova i usmjerene prema dolje. Ukoliko se koriste mamuze s kotačićima, oni se moraju slobodno vrtjeti.

U utakmicama kategorije M frak (crne, plave ili tamne boje sukladno internacionalnoj HSV skali) je dopušten, dok je utakmicama viših kategorija obavezan.

Pripadnici vojnih i policijskih postrojbi mogu nastupati u službenim uniformama.

Na svečanoj dodjeli nagrada, konj i natjecatelj moraju biti opremljeni i odjeveni kao i tijekom utakmice, dopuštena je uporaba crnih ili bijelih bandaža i zvona, odnosno dresurnih štitnika (u dozvoljenoj boji). Natjecateljima se preporuča da na svečanu dodjelu nagrada ne dolaze s dresurnim bičem.

3.5 Oprema konja

Na svim nacionalnim natjecanjima u dresurnom jahanju, oprema konja mora biti u skladu s odredbama ovog Članka.

Nije dopuštena uporaba martingala, pomoćnog remenja, pregača, prekrivača za sedlo, štitnika za noge. Njihova uporaba podliježe kazni isključenja iz natjecanja na dotičnoj utakmici.

U zagrijavalištu je dopuštena uporaba bandaža i/ili štitnika za noge.

Nije dopušteno ukrašavati bilo koji dio konja (npr. vrpcama, cvijećem...), ali je dozvoljeno isplesti grivu i/ili rep.

U slučaju da je konj agresivan prema drugim konjima, obavezno mora biti označen crvenom trakom u repu ako se riće ili plavom ako grize konje.

U utakmicama kategorija E, A i utakmicama za mlade konje dopušteno je sportsko sedlo te podsedlica bijele, bjeličaste (off white), crne ili tamno plave boje. Na uzdi smije biti samo žvala propisana Člankom E.34.

U utakmicama kategorije L, LM, M i višim podsedlica treba biti bijele ili bjeličaste (off white) boje. Preporuča se dresurno sedlo, ali nije obavezno. U utakmicama kategorije M je dopušteno uzdanje duplom uzdom (kandare), ali nije obavezno. U utakmicama višim od kategorije M oprema konja i uzdanje, mora biti u skladu s odredbama FEI-a. U utakmicama St. Georges i više, obavezna je upotreba duple uzde propisane Člankom E.34.

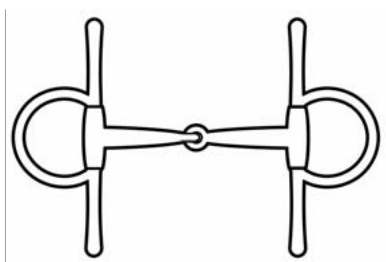
Dopušteno je korištenje zaštitne kapice protiv muha. Ista mora biti diskretna i ne smije pokrivati oči konja. Nije dopuštena upotreba maski za konje koje prekrivaju oči i/ili nos konja, te za posljedicu ima isključenje iz natjecanja na dotičnoj utakmici.

Nedopuštena oprema, posebno žvale, ima za posljedicu isključenje iz natjecanja na dotičnoj utakmici.

Pravilnici HKS-a i FEI-a propisuju koje su vrste žvala dopuštene. Žvale moraju biti proizvedene od metala ili nesavitljive plastike i mogu biti presvučene gumom. Savitljive gumene žvale nisu dopuštene.

Žvale za samostalnu upotrebu:

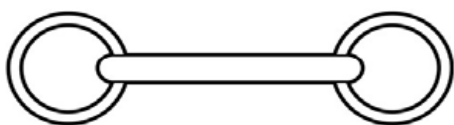
Obična jednom prelomljena žvala s ovalnim obručima i krakovima

Jednom prelomljena D žvala

Ravna žvala

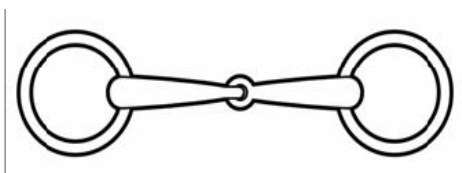

Rotirajuća žvala

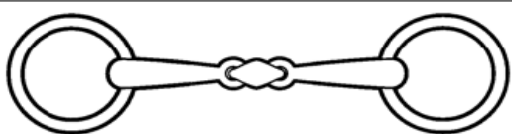
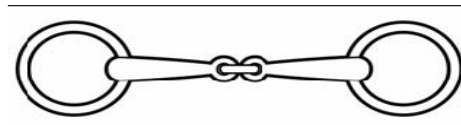
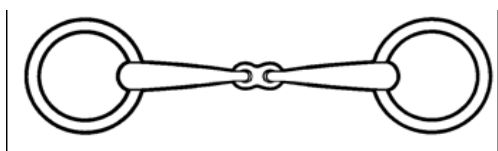

Dopuštene žvale za dvostruku uzdu ili samostalno

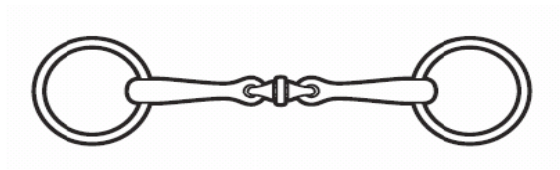
Obična jednom prelomljena žvala

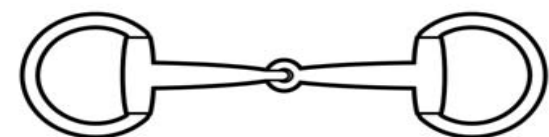
Dvaput prelomljene žvale

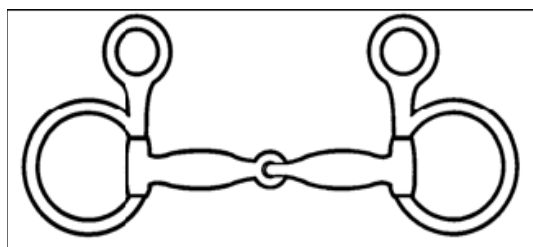
Nova žvala, u upotrebi od 2006. godine, s rotirajućom kuglicom u sredini

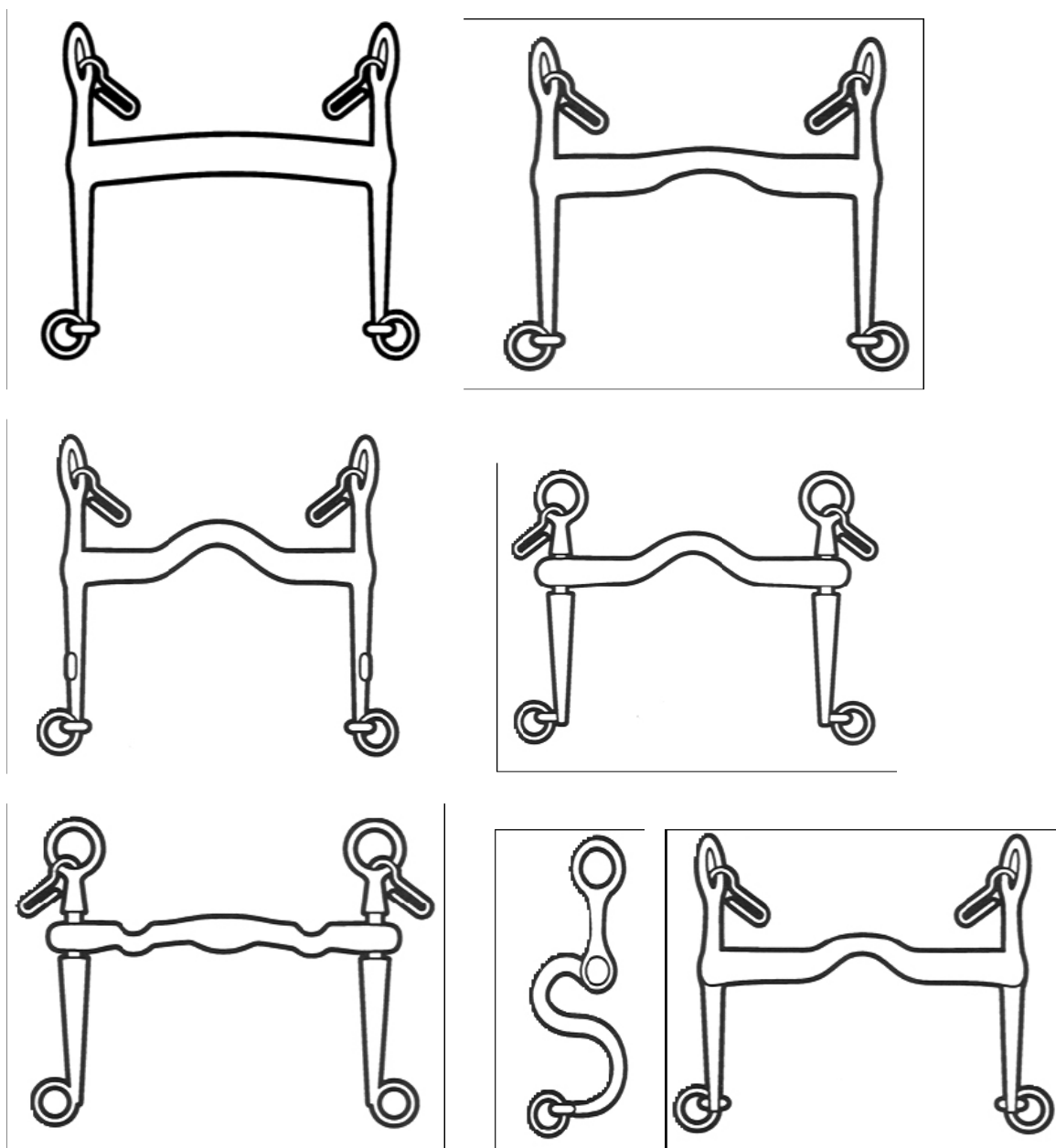
Obična jednom prelomljena žvala s ovalnim obručima

Obična žvala s krakovima

Kandare (đemovi) dopuštene su samo na dvostrukoj uzdi

Podbradni lančić kandare (đema)

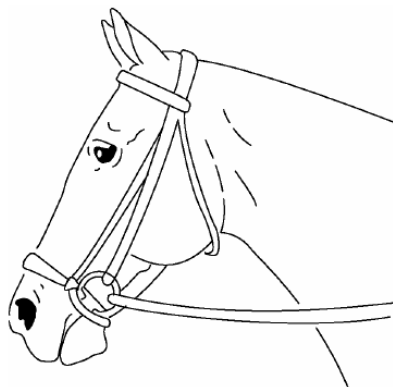
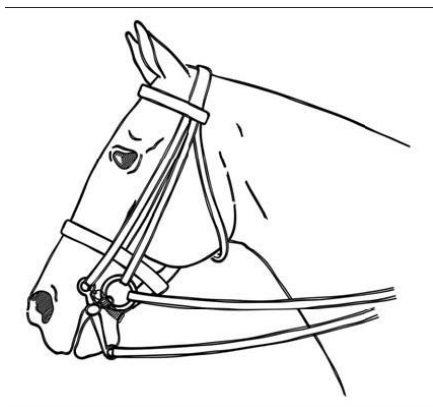

Dopušteni prekonosni remeni:

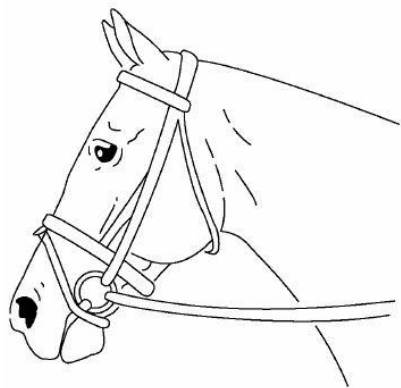
Engleski prekonosni remen

Hanoveranski prekonosni remen

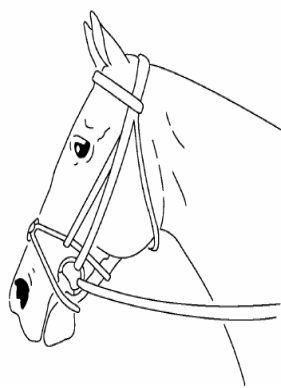
Obavezan kod dvostruke uzde

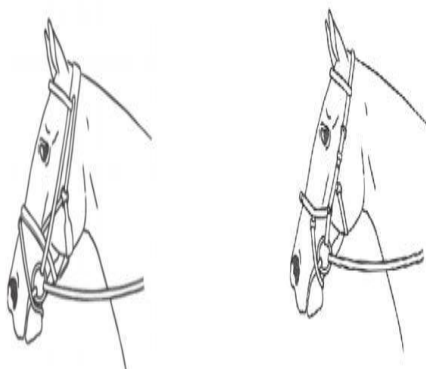
Kombinirani prekonosni remen A

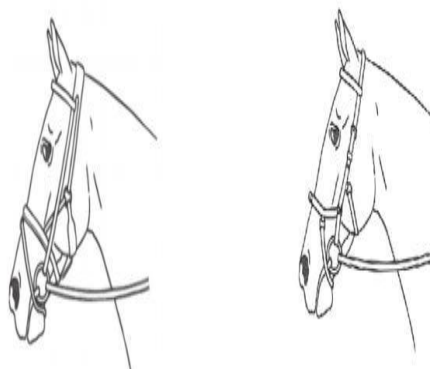
Meksički prekonosni remen

Kombinirani prekonosni remen B

Miklem prekonosni remen

3.6 Programi

Programi za utakmice na svim turnirima dresurnog jahanja moraju sadržavati vježbe i vrste kretanja koji odgovaraju težini određene kategorije, propisane Pravilnikom HKS-a.

Za utakmice na nacionalnim turnirima HKS izdaje Zbirku programa za dresurno jahanje.

Svi su obavezni programi svake kategorije stupnjevani s obzirom na težinu izvođenja, od najlakšega programa broj 1 do najtežega programa broj 10.

U svim je programima naznačeno vrijeme trajanja izvedbe. To je vrijeme samo informacija jahaču i sucima, dok je u slobodnim programima vrijeme izvedbe ograničeno.

Vježbe i kretanje u svakom se programu izvodi i na lijevu i na desnu stranu.

Obavezni programi kategorije E početna su kategorija u dresurnom sportu i namijenjeni su početnicima, poni jahačima i mladim konjima. Programi ove kategorije služe i kao osnovna dresura u preponskom sportu. Svrha je tih programa svladavanje osnovnih pokreta. Pri ocjenjivanju najviše se pozornosti posvećuje sjedištu i stavu jahača, pravilnoj upotrebi tjerajućih pomagala te svinutosti odnosno ravnome stavu konja. Izvedba sjedećega kasa mora biti korektna.

Obavezni programi kategorije A uvodna su kategorija u natjecanje srednjeg stupnja. U ovoj kategoriji svi elementi početne E dresure moraju biti uvježbani i korektno izvedeni. Pri ocjenjivanju su važni stav i sjedište jahača. Od konja se zahtijevaju poslušnost, mirnoća i koncentracija. Konj mora biti savitljiv, a njegov stražnji trup aktivan.

Obavezni program kategorije L srednji je stupanj dresurnoga jahanja. Osnova je ove kategorije svladavanje prikupljenog tempa. Tijekom izvedbe obaveznog programa kategorije L konj mora biti prikupljen i u naslonu. Tempo je zahtjevniji, a prijelazi teži. Pri ocjenjivanju se posebna pozornost posvećuje prijelazima iz prikupljenog tempa, ravnoteži konja, savitljivosti, aktivnosti leđa i elastičnosti koraka.

Obavezni programi kategorije LM uvode se kao pripremna kategorija za dresuru naprednog stupnja. U ovoj je kategoriji tempo prikupljen, a svi elementi A i L dresure moraju biti potpuno i ispravno svladani.

Obavezni programi kategorije M napredni su stupanj dresurnoga jahanja. U ovoj kategoriji dozvoljeno je uzdanje konja dvostrukom uzdom. Obavezni elementi u programu učestaliji su i na težim su mjestima. Tempo je posve prikupljen, a prijelazi teži i češći. Pri ocjenjivanju su najvažniji zamah i potisak konja te jasnoća pokreta. Konj mora biti mekan i podatan, uz dobar rad leđima i angažiranost stražnjih nogu.

Prikaz elemenata i vrsti kretanja po različitim nivoima utakmica:

E	A	L	LM	M
ulaz u srednjem hodu ili radnom kasu	ulaz u radnom kasu	ulaz u radnom kasu	ulaz u radnom kasu	ulaz u prikupljenom kasu ili galopu
radni kas i galop	radni kas i galop	prikupljeni i radni kas i galop	prikupljeni kas i galop	prikupljeni kas i galop
najmanji promjer kruga je 10m	srednji hod	srednji hod	srednji i produženi kas i galop	srednji i produženi kas i galop
produženja koraka kasa i skokova galopa	srednji kas i galop	srednji kas i galop	prikupljeni i produženi hod	prikupljeni i produženi hod
viši i niži prijelazi po jedan stupanj	najmanji promjer kruga je 10m	najmanji promjer kruga je 8m	najmanji promjer kruga je 8m	najmanji promjer kruga je 6m
	viši i niži prijelazi po jedan stupanj	viši i niži prijelazi po dva stupnja	viši i niži prijelazi po dva stupnja	viši i niži prijelazi po dva i tri stupnja
	odstupanje	odstupanje	odstupanje	odstupanje
		okret na stražnjem dijelu trupa	polupirueta	polupirueta
		kontragalop	kontragalop	kontragalop
		jednostavna promjena galopa	primanje plečke, renvers, travers i traverzala u kasu	primanje plečke, renvers, travers i traverzala u kasu
			jednostavna promjena galopa	traverzala u galopu
				leteća promjena galopa

Slobodni program

Slobodni program je izvedba uz glazbu u kojem su radnje i vrste kretanja za svaku kategoriju zadane, ali koreografiju svaki natjecatelj određuje sam.

Glazbu za slobodni program natjecatelj sam odabire i usklađuje s kretnjama konja.

Slobodni program mora sadržavati sve radnje i vrste kretanja koje su zadane za određenu kategoriju glazbenog programa, sukladno odredbama HKS-a odnosno FEI-a.

Izvođenje elemenata iz viših kategorija nije dopušteno, te se kažnjava isključenjem iz utakmice (Čl. E.23.1.).

U pravilu, utakmice s ovim programima održavaju se nakon održanih utakmica s obaveznim programima. Utakmice sa slobodnim programima za barokne konje mogu se održavati i bez prethodno održanih utakmica s obaveznim programima.

Utakmice sa slobodnim programima mogu se održavati u kategorijama L i svim višim kategorijama. Iznimka su samo utakmice za barokne konje koje se mogu održavati i u kategoriji A.

Program treba biti prilagođen fizičkim mogućnostima konja te stupnju njegove dresurne izrađenosti.

Vrijeme trajanja izvedbe slobodnog programa je ograničeno i iznosi između 5min i 5min 30sek za kategoriju L, između 5min 30sek i 6min za kategoriju LM te između 5min 30sek i 6min 30sek za kategoriju M. U utakmicama slobodnog programa za barokne konje, a koje su kategorije A, dopušteno vrijeme izvedbe slobodnog programa iznosi između 5min i 5min 30sek.

U slobodnom programu, ocjenjuje se tehnička izvedba zadanih elemenata, te umjetnički dojam izvedbe (vidi članak E.18.1. točku 3.), pri čemu nije važna samo efektnost već i korektnost izvođenja radnji.

U izboru glazbe važno je:

- da glazba odgovara kretnjama konja, a ne samo ukusu natjecatelja,
- da interpretacija pojačava umjetnički dojam,
- da se u izboru glazbe ne miješaju stilovi glazbe (npr. dio pop glazbe, a dio klasične glazbe),
- glazba uz pjevanje je dopuštena

Ako se tijekom nastupa dogodi dulja stanka u glazbi ili nastanu tehničke smetnje koje ometaju tijek nastupa, natjecatelju se dozvoljava ponovni nastup.

Kod sastavljanja slobodnog programa važna je kreativnost.

Tijekom izvedbe programa, čitav se natjecateljski prostor treba jednakomjerno koristiti.

Označena slova u natjecateljskom prostoru služe kao orijentacija natjecatelju i ne moraju se koristiti precizno kao u obaveznim programima.

Posebno ili prečesto isticanje jedne vrste kretanja ili radnje nije poželjno.

Bočna kretanja moraju biti izvedena na način da su jasno prepoznatljiva.

Veliki krug smije se izvoditi samo u srednjem kasu, ali ne i u produženom.

Produženi galop u velikom krugu je dopušten.

U izvedbi pojedinih radnji, dopušteno je držanje uzdi u jednoj ruci.

3.7 Ocjenjivanje

Na utakmicama s obaveznim programima kategorija L-4 i nižima ocjenjuje se cjelokupna izvedba zadanoga programa.

Na utakmicama s obaveznim programima kategorija L-5 i višima posebno se ocjenjuje tehnička izvedba (obavezni elementi i vrste kretanja), a posebno cjelokupni dojam izvedbe (pokreti, zamah i potisak, poslušnost, stav i sjedište jahača).

Na utakmicama sa slobodnim programima ocjenjuju se tehnička izvedba (dio A) i umjetnička izvedba (dio B).

Nakon znaka zvonom u utakmici s obaveznim programom jahač ulazi u natjecateljski prostor u roku 60 sekundi. U utakmici sa slobodnim programom jahač ulazi najkasnije 20 sekundi nakon početka glazbene podloge.

Prilikom svakog nastupa natjecatelj je obavezan pozdraviti suce. Jahačice pozdravljaju slobodnom desnom rukom, dok jahači skidaju zaštitnu kacigu ili polucilindar.

Ocjenjivanje počinje u trenutku kad natjecatelj stupi u točku A, a završava nakon pozdrava na kraju izvedbe. Pogreške prije ili poslije ne kažnjavaju se.

Tijekom izvedbe obaveznog programa vođice (dizgini) drže se s obje ruke, dok se pri izlasku iz natjecateljskog prostora mogu držati jednom rukom.

Iz natjecateljskog se prostora izlazi u hodu s popuštenim dizginima.

Ocjene

Izvedba dresurnih radnji i vrsta kretanja ocjenjuje se ocjenama od 0 do 10 na decimalu 0,5.

Svaka ocjena niža od 5 je neprolazna ocjena koja mora biti pisano obrazložena u rubrici za primjedbe.

Pojedinačne ocjene za zadane radnje i vrste kretanja, mogu se dodjeljivati kako slijedi:

- 10 = izvrsno
- 9 = vrlo dobro
- 8 = dobro
- 7 = donekle dobro
- 6 = zadovoljavajuće
- 5 = dovoljno
- 4 = nedovoljno
- 3 = donekle loše
- 2 = loše
- 1 = vrlo loše
- 0 = nije izvedeno..

Pogreške u izvedbi obaveznog programa

Sve što se događa prije ulaska na srednju liniju kod A ili poslije pozdrava na kraju programa, ne ocjenjuje se.

Pogreške koje teže narušavaju tijek izvedbe programa, označavaju se znakom zvona.

U slučaju takve teže pogreške (natjecatelj je vidljivo zaboravio program), sudac kod slova C odlučuje u kojoj točki natjecatelj mora ponoviti radnju.

U slučaju lakše pogreške, odnosno ako pogreška ne narušava i ne prekida tečnost nastupa (okret kod B umjesto kod M) ovisi o sudcu kod slova C da li će dati znak zvonom. Ukoliko ne da znak zvonom, a natjecatelj ponovi grešku, kažnjava se samo jedanput.

U slučaju da sudac ne uoči pogrešku ili postoji dvojba, odluka je uvijek u korist natjecatelja.

Ukoliko natjecatelj sam pokuša ispraviti pogrešku i ponovo izvede radnju koju je prethodno pogriješio, to se ne uzima u obzir već se učinjena pogreška kažnjava.

Natjecatelj je prilikom odustajanja od daljnjeg nastupa dužan pozdraviti suce prije izlaska iz arene i tako dati na znanje da odustaje. Ukoliko to ne učini sudac ga može opomenuti za nepoštivanje sudačkog vijeća i zatražiti da pozdravi.

Isključenje

Isključenjem se kažnjavaju slijedeće pogreške:

- ako konj sa sve četiri noge napusti natjecateljski prostor,
- ako u utakmici s obaveznim programom natjecateljski par u roku od 90 sekundi nakon znaka zvonom ne uđe u natjecateljski prostor,
- ako se konj tijekom nastupa opire više od 30 sekundi,
- ako se koristi nedozvoljena oprema,
- ako natjecatelj koristi bič duže od tri (3) radnje⁴
- ako natjecatelj padne s konja
- ako se primjenjuje okrutnost prema konju u zagrijavalištu ili natjecateljskom prostoru,
- ako su vidljivi znakovi bolesti konja (kašalj, šepavost ili sl.),
- ako natjecatelj dobiva nedopuštene upute ili pomoć sa strane tijekom nastupa (osim prilikom pada polucilindra kad je pomoć pri ponovnom stavljanju polucilindra dopuštena),
- ako se ne poštuju odredbe ovog Pravilnika,
- ako se u slobodnom programu izvode radnje iz više kategorije od one u kojoj se natječe
- ako natjecatelj koristi audio sustav na daljinu (bubu)

- ako natjecatelj izvodi elemente iz viših kategorija.

Nakon isključenja, natjecatelju je dopušteno završiti program osim u slučaju vidljivog znaka bolesti konja, kada natjecateljski par nakon znaka zvonom mora odmah napustiti natjecateljski prostor. Razlog isključenja treba uvijek biti obrazložen na ocjenskoj listi.

Ocjenjivanje obaveznog programa

Teže pogreške kažnjavaju se oduzimanjem bodova na slijedeći način:

2 boda = prva pogreška,

4 boda = druga pogreška,

isključenje = treća pogreška.

Ostale greške kažnjavaju se oduzimanjem dva (2) boda po greški, ali se ne kumuliraju kao teške greške 2:

- ulazak u prostor oko arene s bičem (utakmice u kojima je bič nedozvoljena oprema)
- ulazak u dresurnu arenu s bičem (utakmice u kojima je bič nedozvoljena oprema)
- ulazak u arenu prije znaka zvona

Za tehničku izvedbu oduzimaju se bodovi:

- ako je radnja nepravilno izvedena,
- ako je izvedena radnja koja u programu nije zadana,
- ako se tijekom nastupa ispusti zadana radnja,
- ako se radnja izvodi u krivom smjeru.

Za cjelokupni dojam oduzimaju se bodovi:

- ako radnja nije izvedena u zadanoj točki,
- ako se pozdravlja s bičem u ruci,
- ako se lako jaši umjesto zadanog sjedećeg kasa.

Ako natjecatelj tijekom izvođenja radnji koristi komande glasom ili zvukove jezikom bilo jednom ili opetovano, to se smatra težom pogreškom i kažnjava se kao teža pogreška.

Ako konj tijekom izvedbe programa neprekidno izvlači jezik, prebacuje ga ili gura preko žvale, škripi zubima ili nervozno vrti repom, to se smatra pokazateljima nervoze i otpora

natjecatelju te utječe na ocjenu za tehničku izvedbu, a istovremeno se mogu oduzeti bodovi za cjelokupni dojam izvedbe, u ocjeni za poslušnost.

Pad polucilindra ili druge opreme konja, natjecatelja ili konja ne kažnjava se isključenjem. Sudac na C je dužan zaustaviti natjecateljski par kako bi ponovo stavio polucilindar, te se test nastavlja od zadnje izvedene radnje.

Ukoliko natjecatelj ne uđe u arenu 45 do 90 sekundi nakon znaka zvonom, kažnjava se oduzimanjem 2 boda za tehničku izvedbu. Nakon 90 sekundi kažnjava se isključenjem iz utakmice (članak E.23.).

Ukoliko sudac na slovu C sumnja na svježu krv na tijelu konja tijekom izvođenja programa/testa zaustavit će natjecateljski par te provjeriti sumnju o krvi. Ako je na konju vidljiva svježa krv, natjecateljski par je isključen. Isključenje je konačno. Ukoliko sudac tokom pregleda ustanovi da nema svježe krvi na konju, natjecateljski par može nastaviti program/test.³

Ocjenjivanje izvedbe slobodnog programa

U ocjeni za umjetnički dojam oduzimaju se bodovi:

- ako radnja nije jasno izvedena,
- ako je pogrešno izvedena radnja koja je propisana,
- ako se prekida tečnost nastupa (stoj, odstupanje),
- ako se prečesto ponavlja ista radnja,
- ako je glazba neusklađena s kretnjama konja,
- ako glazba ima šumova ili je tonski neispravna.

Svaka zadana, ali u nastupu neizvedena radnja, donosi 0 bodova u ocjeni za tehničku izvedbu, dok se istovremeno oduzima 2 boda u ocjeni za umjetnički dojam izvedbe.

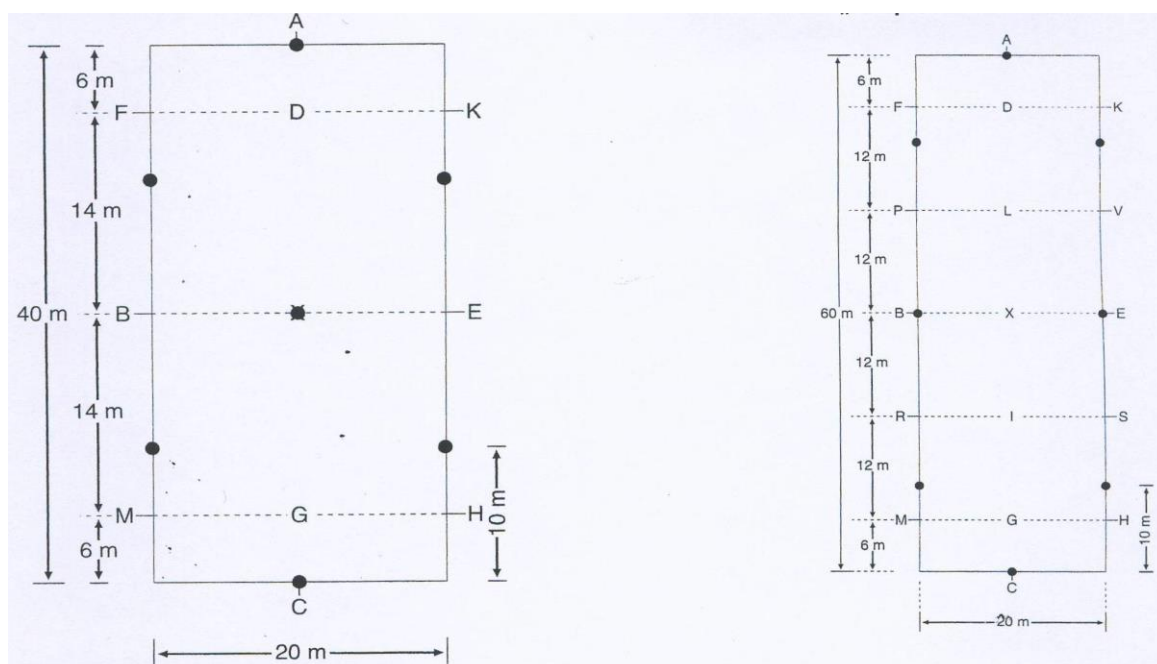
Dopušteno odstupanje od propisanog vremena izvedbe je 20 sekundi. Prekoračenje vremena izvedbe kažnjava se oduzimanjem 2 boda u ocjeni za umjetnički dojam izvedbe.

Natjecatelj mora ući u arenu unutar 45 sekundi od znaka zvonom, ukoliko to ne učini oduzimaju mu se 2 boda za tehničku izvedbu. Nakon 90 sekundi kažnjava se isključenjem iz utakmice (članak E.23.)

3.8 DRESURNO JAHALIŠTE (MANJEŽ) – 20x40 ili 20x60 m

Dresurno jahalište 20 x 40 m

**Dresurno jahalište
20 x 60 m**

3.9 Osnovne linije dresurnog parkura

dvije duge staze

dvije kratke staze

srednja linija A - C

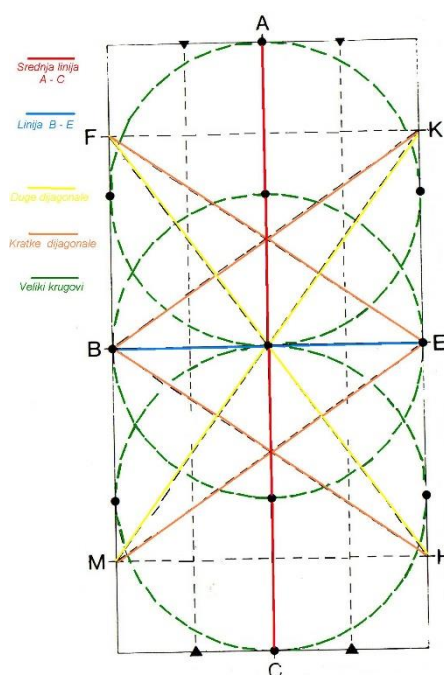
srednja linija B - E

dvije duge dijagonale M - K, H - F

četiri kratke dijagonale H - B, M - E, K - B, F - E

četrtnine linije

veliki krugovi

3.10 Figure u jahalištu

Osnovne figure u jahalištu:

- ravne linije i zavoji
- kutovi

- veliki krug
- promjena u krugu
- promjena iz kruga
- mali krug
- nalijevo i nadesno natrag
- osmica
- polukrugovi
- spirala
- promjena na dijagonali, duga i kratka
- promjena na srednjoj stazi, duga i kratka
- pola dijagonale
- dvostruka kratka dijagonala
- serpentina sa 3 i više zavoja
- krivulje

Figure u jahanju na velikom krugu :

- promjena u krugu
- promjena iz kruga
- nalijevo i nadesno natrag, van i unutra
- mali krugovi van i unutra
- osmica
- promjene dimenzija kruga
- izravnanje kroz sredinu
- zvijezda

Ravne linije i zavoji - Sav rad u dresurnom jahanju podijeljen je u dvije osnovne skupine: RAVNE LINIJE i ZAVOJI.

Sve figure u jahalištu sastoje se od ravnih ili savijenih dijelova. U svim vrstama kretanja, na ravnim linijama, konj mora biti izravan, a u zavojima savijen po pravcu kretanja.

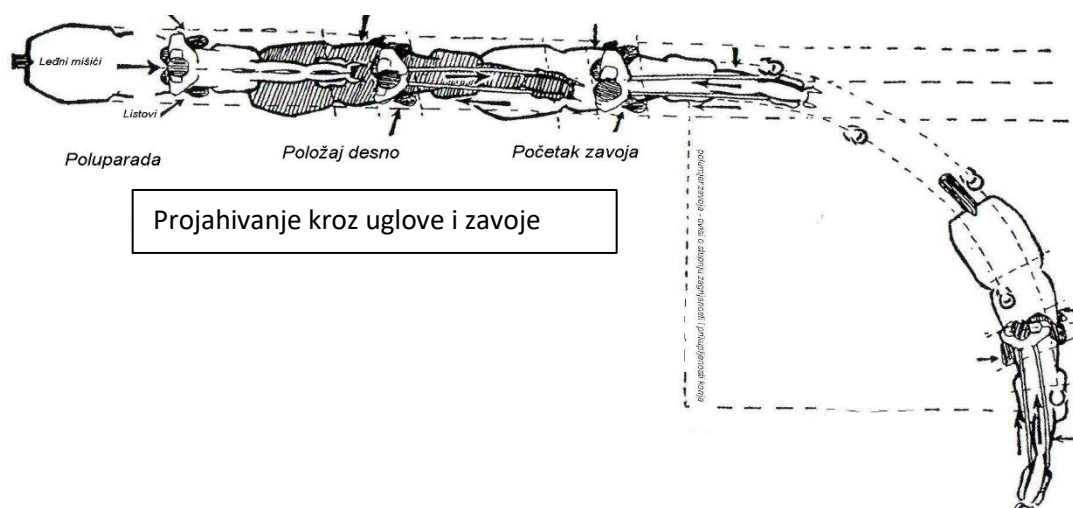
Uglovi – također se smatraju zavojima, projahuju se sa savijenim konjem, a dubina projahivanja (intenzitet savijenosti) ovisi o stupnju ujahanosti, zagrijanosti i prikupljenosti konja.

Pravilno jahanje figura ili dijelova figura na savijenim linijama

U svim slučajevima, osim kad se izvode bočna kretanja, stražnja kopita moraju se kretati po istoj liniji kao i prednja. U zavojima i krugovima postoji opasnost da konj

„ispada“ plećkom ili sapima. Takve se pogreške strogo ocjenjuju jer su znak pogrešaka osnovnog rada.

Proces savijanja počinje bočnim djelovanjem unutrašnjeg lista po kolanu, koji traži da se konj od njega odmakne prema vanjskoj ruci, dok unutrašnja ruka meko otvara put. Kontakt u obje ruke mora ostati lagan i konj ne smije „visiti na ruci“.

Da bi se konj savio oko unutarnjeg lista, treba rastegnuti cijelu svoju vanjsku stranu tijela. Puno mu je lakše saviti samo vrat, i to je najčešći problem i pogreška prilikom savijanja, a najčešći je uzrok savijanje pomoću unutarnje vođice.

Konja treba savijati tako da se postavi između unutarnjeg lista i vanjske ruke. Povlačenjem unutarnje vođice, ometamo konja u kretanju, pada na prednji trup, okreće glavu, savija previše vrat, a ramena mu ostaju ukočena i ravna.

Često može „pobjeći van“ na suprotnu stranu jer nije pravilno naslonjen na vanjsku vođicu. Istodobno, pasivnim vanjskim listom, iza kolana, sprečavamo sapi da pobjegnu izvan linije kruga.

Ramena jahača moraju biti u istoj ravnini s ramenima konja, tj. vanjsko rame treba biti malo otraga. Na unutarnjoj sjedećoj kosti malo je više težine, ali to nipošto ne znači da jahač zanosi sjedište ili visi na unutrašnju stranu.

Da je konj ispravno postavljen, dokazuje vježba u kojoj možemo lagano ispustiti unutarnju vođicu, konj ostaje savijen, a ramena se ne okreću prema van.

Najčešći problemi i pogreške

- Konj je savijen u vratu, ali ne i u tijelu, nekontrolirano se odmiče prema van. Najčešća je pogreška **previše savijenosti u vratu**, a premalo oko unutarnjeg

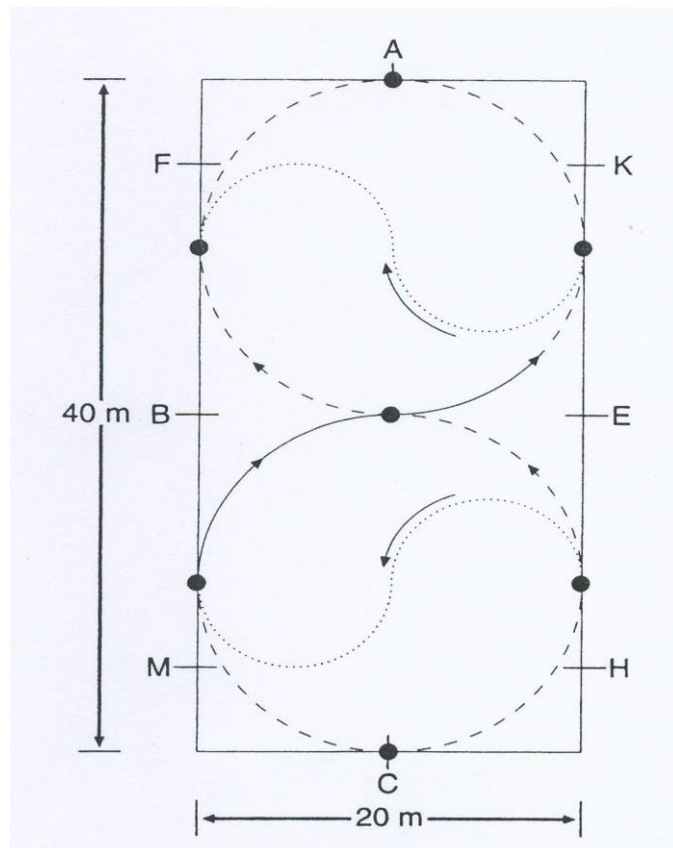
lista. Nastaje prejakim povlačenjem unutarnje vođice. Ako konj „**visi**“ na **unutarnjoj vođici**, ne savija se i nije lagan na ruci, također je rješenje u aktiviranju unutarnjeg lista, uz slabo povlačenje unutarnje vođice.

- **Konj se savija prema van** – Često je uzrok jahač koji opterećuje vanjsku stranu ili visi prema van, ali je najčešće riječ o prejakoj upotrebi vanjske vođice i preslabom unutarnjem listu. Treba poravnati ramena s ramenima konja, aktivirati unutarnji list, i tako savijenog konja, dočekati u vanjskoj ruci, ne povlačeći je, ako konja nismo listom dovoljno odmaknuli.
- **Ubrzavanje** – U krugu i prilikom promjene smjera ne smije biti nikakve promjene tempa, konj mora ostati uravnotežen s istim ritmom.
- **Sapi „ispadaju“ izvan kruga** – Ako je konju jedna strana nerazgibana i tvrda, izbjegavat će podvlačenje noge s te strane pod sebe, zanoseći stražnji trup na mekšu stranu. U tom slučaju treba aktivirati vanjski list iza kolana, uz pretpostavku da konj zna odgovarati na njega.
- Konj **gubi aktivnost** – Treba pojačati reakciju na unutarnji list. Često je uzrok premali krug, neodgovarajući stupnju zagrijanosti konja, pa treba pokušati na većem krugu i u blažim zavojima.

Krugovi i polukrugovi

Veliki krug – uvijek je promjer 20 m. Tri su osnovna velika kruga: na slovu C, na slovu A, te srednji veliki krug koji dodiruje slova B i E, a središte mu je X.

- točke kruga
- — — — — veliki krug
- promjena u krugu
- promjena iz kruga

Promjena u krugu - Pri promjenama iz kruga i u krugu, konja treba prije promjene smjera na trenutak izravnati, a onda svinuti i krenuti u novome smjeru - u velikom krugu u obliku slova S, s jednakim ulaznim i izlaznim zavojem i promjenom u središtu velikoga kruga.

Promjena iz kruga – u obliku slova S, promjena iz jednog u drugi veliki krug.

Mali krug – Može se izvoditi na bilo kojem mjestu u jahalištu, a promjer ovisi o stupnju ughanosti, zagrijanosti i prikupljenosti konja: od 10 m u lakšim, do 6 m u najtežim kategorijama.

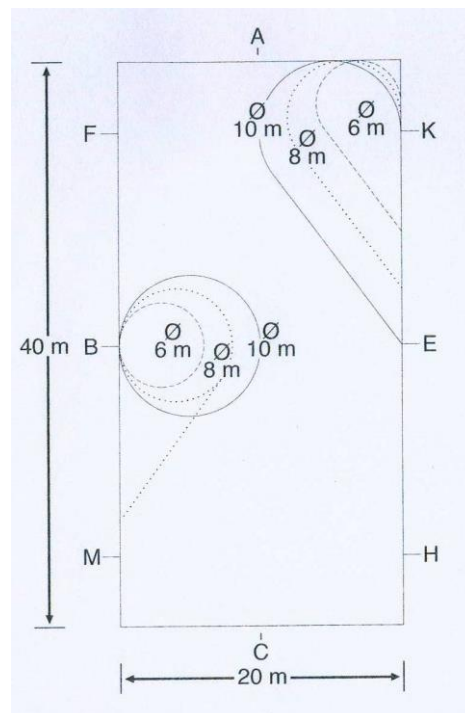
Služi za postizanje ispravne postavljeneosti konja u zavoju, ravnoteže, samonosivosti, aktivnosti.

Nalijevo i nadesno natrag – Vrijede ista pravila za promjer kao i kod maloga kruga, a ista je i svrha vježbe. Sastoji se od polukruga i ravnog pravca izlaska na stazu u suprotnom smjeru.

Nalijevo ili nadesno natrag i mali krug izvode se u: promjeru 10 m u kategorijama E i A

promjeru 8 m u kategorijama L, LM

promjeru 6 m u kategorijama M i većima

Polukrugovi – Bez obzira na to je li riječ o velikom ili malom krugu, a mogu se izvoditi i polukrugovi istih veličina, konj kroz polukrug mora biti ispravno savijen.

Polukrugovi mogu biti različitih veličina: to je pola velikog ili malog kruga na zadanome mjestu.

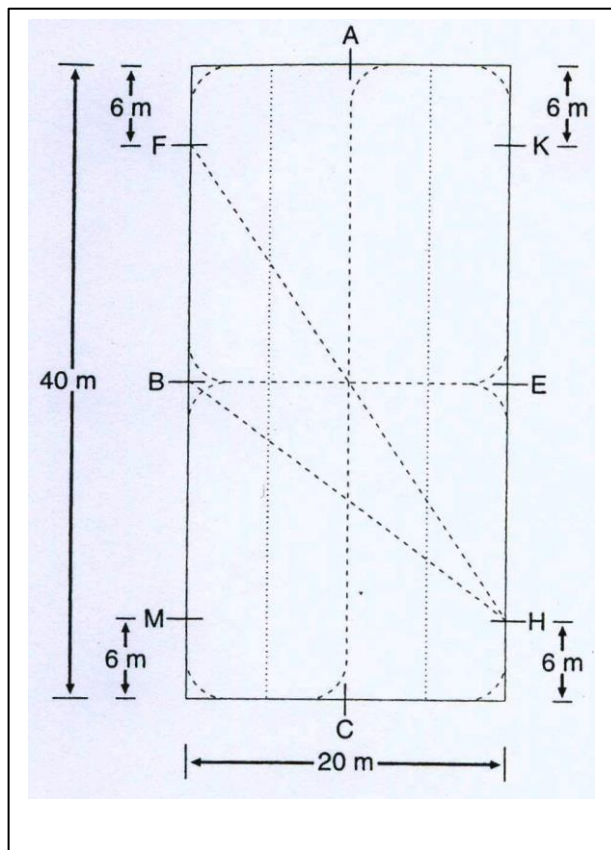
Često su u testovima povezana dva polukruga - npr. na B polukrug u lijevo 10 m, X polukrug u desno 10 m, kako bi se promjenom pravca provjerilo je li konj podjednako mekan i savitljiv na obje strane i je li ostao u ravnoteži.

Ravne linije, dijagonale

Pravilno projahivanje ravnih linija

Konj je izravan kad njegove stražnje noge prate tragove prednjih nogu na ravnoj liniji. Kako bi konj mogao biti izravan tijekom rada, treba biti opušten, imati jednaki oslonac na obje strane žvale i jednako prihvaćati jahačeva pomagala s obje strane.

Ako konj bilo kojim dijelom tijela ne prati ravnu liniju, nije pravilno izravan. Potpunu izravanost često je teže postići nego pravilnu savijenost.

Promjena po dijagonali, duga i kratka - Sve dijagonale sastoje se od tri dijela (elementi za ocjenjivanje): ulazni zavoј, ravna linija i izlazni zavoј. Sva tri dijela moraju se ispravno projahati.

Promjena po srednjoj stazi, duga i kratka – Vrijede ista pravila kao za dijagonale, ali je izravanost konja na srednjoj liniji teže postići nego izravanost po dijagonali. Može se izvoditi po dugoj srednjoj liniji A – C ili po kratkoj stazi B – E.

A - C, C - A promjena po srednjoj liniji

F - H, H - F promjena po dugoj dijagonali

H - B, B - H promjena po kratkoj dijagonali

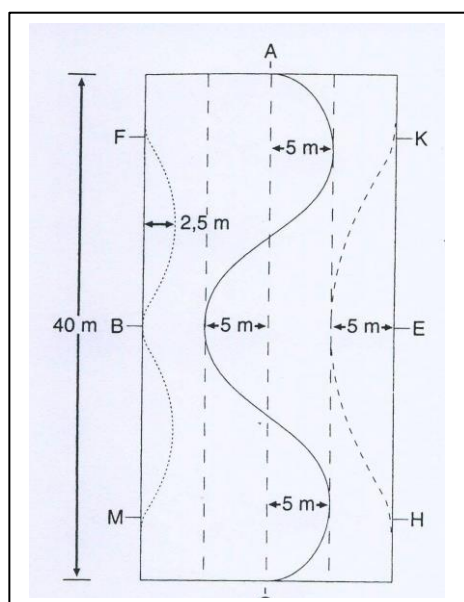
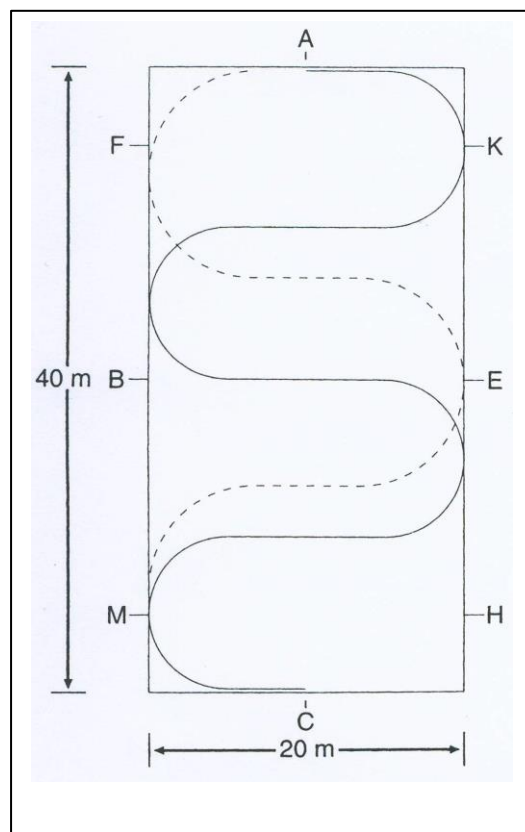
Polu dijagonale – U nekim se vježbama može koristiti prva (do X) ili druga (od X) polovica dijagonale, pri čemu je važno da se dijagonalni dio vježbe ispravno izravna.

Dvostruka kratka dijagonala – npr. H – B – K ili M – E – F, teža je vježba, a sastoji se od ulaznog zavoja, prve ravne linije, srednjeg zavoja, druge ravne linije i izlaznog zavoja. Na ravnim linijama konj mora biti izravan, a u zavoјima savijen.

Serpentine i krivulje

Serpentina¹ se sastoji od nekoliko polukrugova povezanih ravnom stazom. Konj mora biti usporedan s kratkom stazom kad prelazi srednju stazu. Duljina je ravne staze koja povezuje polukrugove promjenjiva, ovisno o promjeru polukrugova. Kod serpentine se promjene noge, kretanja, jednostavna ili leteća promjena galopa, izvode pri prelasku srednje staze. Kroza zavoje serpentine konj mora biti ispravno savijen, a na ravnoj stazi izravan.

----- serpentina s tri zavoja
 _____ serpentina s četiri zavoja

Krivulje mogu biti jednostruke (jednostavne) ili dvostruke, a sastoje se od 3 ili više zavoja. Konj u svakom zavoju krivulje mora biti ispravno savijen.

Može se izvoditi na dugoj stazi i na srednjoj liniji.

_____ krivulja na srednjoj liniji s tri zavoja
 - - - - - jednostruka krivulja
 dvostruka krivulja

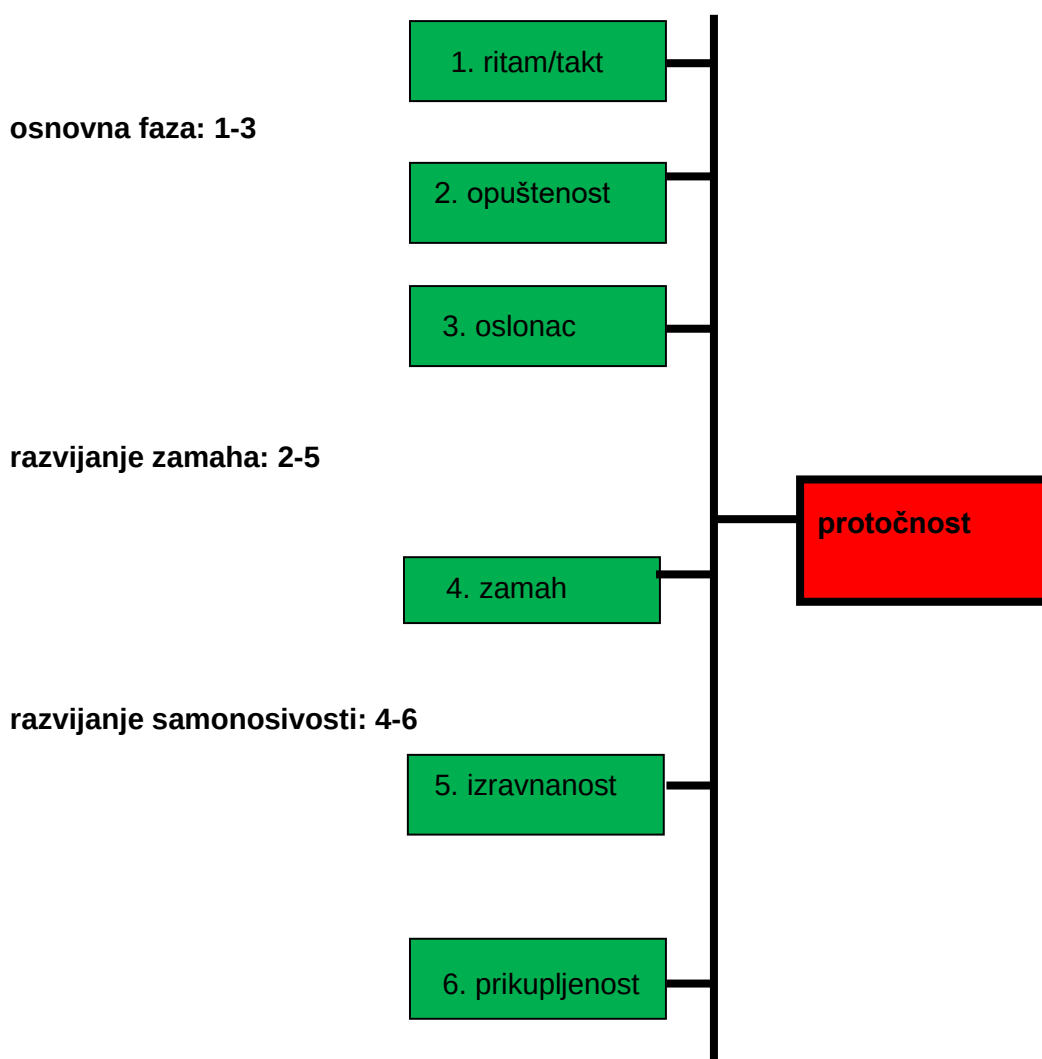
3.11 Ljestvica školovanja konja

¹ Prilagođeno prema FEI Rules for dressage events, art. 410, str. 12; Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft, str. 16

Ljestvica školovanja konja je vodič u izobrazbi konja, od ujahivanja do razine Grand Prix, neovisno o tome za koju se disciplinu konjičkoga sporta konj školuje.

Ljestvica može biti svakodnevni pregled stjecanja osobina u raznim fazama školovanja na putu prema glavnome cilju: što većem stupnju protočnosti.

9.7.1. Cilj školovanja konja – protočnost (propustljivost) - ogleda se u spremnosti konja da opušteno i poslušno odgovara na sva prirodna pomagala jahača bez ikakvog otpora u bilo kojem dijelu tijela. Visok stupanj protočnosti konja ovisi o postupnom i kvalitetnom razvijanju svih šest čimbenika ljestvice školovanja.

Ritam/takt

Ritam je ujednačenost pokreta u hodu, kasu i galopu, u prostoru i vremenu. Koraci moraju biti jednako dugi kako bi se ritam održao. Ujednačenost ritma ne mora se održati samo na ravnim stazama ili u zavojima, nego i u prijelazima, promjenama brzine i okretima.

Nijedan pokret ili vježba ne može se smatrati dobrim ako se izgubi ujednačenost ritma; nijedan korak u školovanju konja ne može se smatrati pravilnim ako konj izgubi ujednačenost ritma.

Poremećaje u ritmu mogu uzrokovati:

- problemi sa zdravljem
- nedovoljan stupanj opuštenosti
- neispravan utjecaj jahača

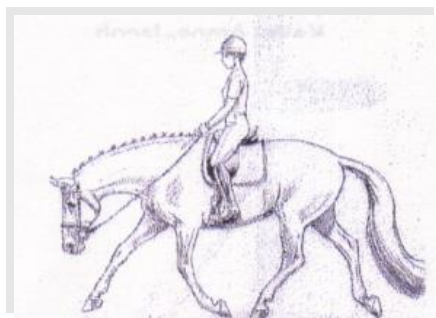
Opuštenost

Preduvjet za svaki daljnji napredak u školovanju konja njegova je opuštenost. Osim ritma, opuštenost je veoma važan cilj u osnovnoj fazi školovanja konja. Ne moraju biti opušteni samo pokreti, nego i mišići leđa. Konj mora biti i psihički opušten, imati povjerenja u jahača i u ono što se od njega zahtijeva.

Svaki trening počinje i završava opuštanjem konja. Vježbe za opuštanje su lako jahanje u kasu, jahanje u krug, jednostavno primanje plećke prema unutra i okretanje na prednjem trupu. Tijekom jednog treninga u bilo kojem trenutku jahač mora moći konju spustiti glavu (tjeme niže od grebena).

Prepoznatljivi su znakovi unutrašnje i vanjske opuštenosti:

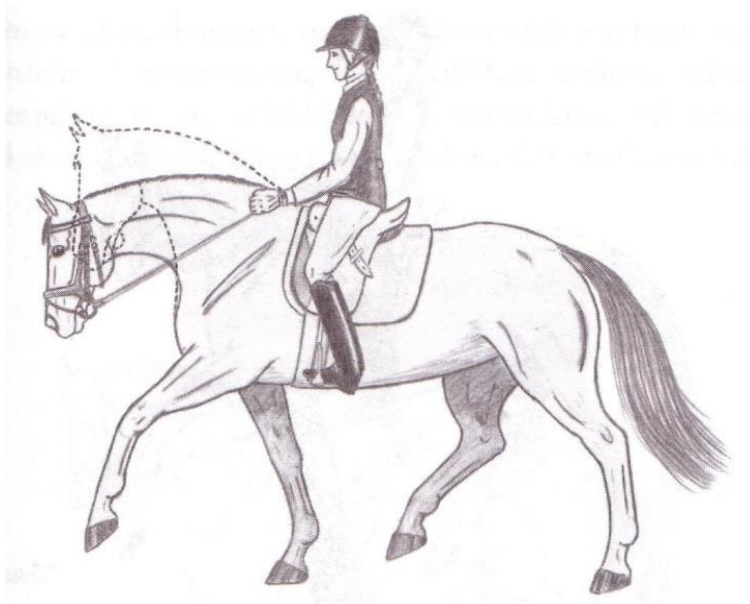
- smiren i zadovoljan pogled konja (oči i uši)
- dobra aktivnost leđa
- zatvorena i opuštena usta
- lagano podignut rep koji se njiše mirno, prateći kretanje
- opušteno frktanje kao znak da je konj psihički opušten

Oslonac (naslon)

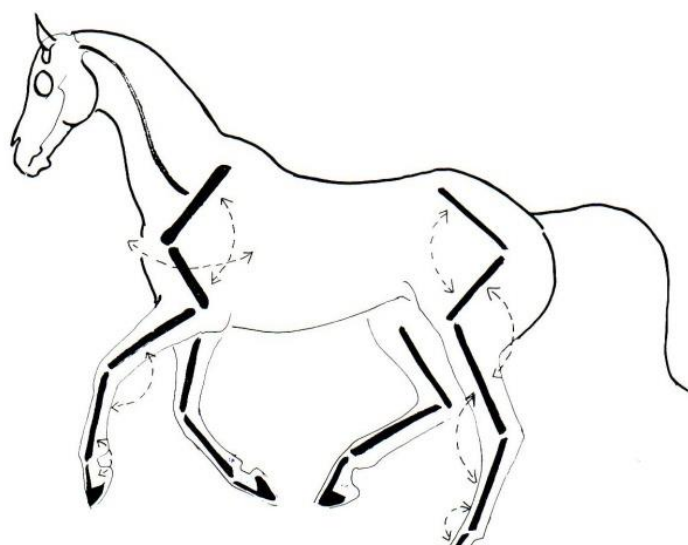
Oslonac je lagani kontakt koji se postiže kad se konj kreće opušteno u ritmu, tražeći oslonac glavom prema naprijed i prema dolje, žvalom preko vođica, oslonjen na šaku jahača.

Najmanji je oslonac jednak težini vođica. Oslonac mora biti poput gumene vrpce, lagano napet, ali elastičan. Oslonac ne smije nikada biti proizvod povlačenja vođica prema natrag, nego proizvod snažnih odguravanja stražnjih nogu.

Zamah/impuls

Zamah je energija koju proizvode stražnje noge konja, a prolazi leđima konja do šake jahača. Konj mora biti elastičan poput opruge u svim zglobovima koji sudjeluju u pokretu, čime se povećava trajanje lebdenja u svim načinima kretanja, osim u hodu u kojem je jedna ili više nogu uvijek u dodiru s tlom. Uspjeh opuštenog zamaha, posve ovisi o kvaliteti ritma, stupnju opuštenosti i ujednačenosti oslonca (naslona).

Izravnanost

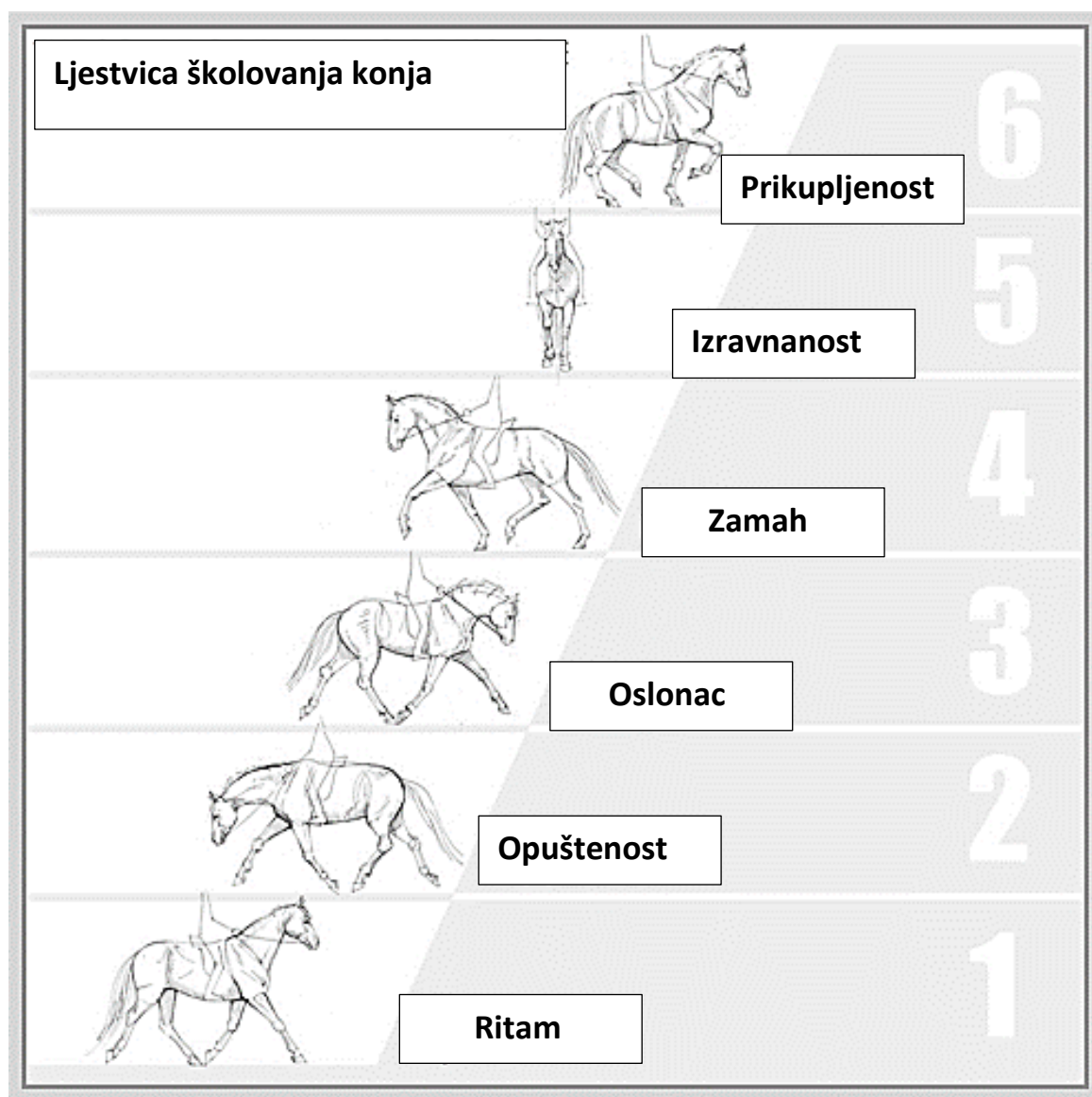
Konj je izravnan kad njegove stražnje noge prate tragove prednjih nogu, na ravnoj stazi ili u zavoju. Kako bi konj mogao biti izravnan tijekom rada, mora biti opušten, imati jednaki oslonac na obje strane žvale i jednako prihvaćati jahačeva pomagala s obje strane.

Prikupljenost

Kako bi se konj mogao ispravno prikupiti, treba ga ispravno školovati, korak po korak, prema ljestvici školovanja.

Konj je prikupljen kad mu se točka težišta pomiče prema natrag i prema dolje, tako da mu sve veći teret pada na stražnje noge.

Vježbe prikupljanja su travers, renvers, traverzale, okreti oko stražnjeg trupa i piruete.

3.12 POKRETI S KONJEM U JAHALIŠTU (samo dio svih pokreta)

- polustoja
- prijelazi
- stojeći stav
- odstupanje
- okret oko prednjeg trupa
- okret oko stražnjeg trupa
- jednostavno primanje plećke
- jednostavna promjena galopa
- kontragalop
- leteća promjena galopa

Polustoj

Polustoj je istodobna koordinirana akcija sjedišta, nogu i ruku jahača, čiji je cilj povećati pažnju i ravnotežu konja prije izvođenja određenog pokreta i prije prijelaza iz jednog načina kretanja ili tempa unutar kretanja u drugi. Konj mora imati aktivne stražnje noge i mora preuzeti većinu težine na njih i time osloboditi prednji dio trupa.

Polustoj je najvažnija i najčešće korištena vježba u dresuri, koju iskusni jahači izvode već instiktivno, bez razmišljanja, svakog trenutka kad osjete da je potrebno konja aktivirati i "vratiti k sebi".

Vanjskom vođicom pokret je sličan zaustavljanju, unutarnja traži mekoću i savijenost, dok istodobno aktivirajućim listom i odlučnim čvrstim signalom sjedišta stvaramo trenutačnu jaču aktivnost i podvlačenje stražnjega trupa.

Taj pokret je veoma kratak, a svaki pritisak, bez obzira na to je li ishod uspješan ili ne, mora odmah popustiti, da ne izazove otpor i ne pretvori se u navlačenje s vođicama.

Jahač može polustojem trenutačno i u velikoj mjeri popraviti kvalitetu, primjerice kasa, podići prednji trup, dodati aktivnost, postići ravnotežu, ritam i bolju prikupljenost, odrediti duljinu i visinu svakoga koraka.

Prijelazi

Težina prijelaza iz jedne vrste kretanja u drugu ovisi o stupnju ujahanosti, zagrijanosti i prikupljenosti konja. Najlakši su prijelazi po jedan stupanj više i niže (stoj – hod – kas – galop) u kojima nema preskakanja stupnjeva. Nešto su teži prijelazi po dva stupnja (stoj – kas, hod – galop), a još teži po tri stupnja (stoj – galop – stoj).

Prijelazi u istoj vrsti kretanja su promjene tempa, također poredani po stupnjevima. Lakši su prijelazi uvijek iz radnog u srednji tempo i obratno, nešto teži iz prikupljenog u srednji i obratno, a najteži iz prikupljenog u produljeni.

Prijelazi su pokazatelj kako i koliko konj odgovara na djelovanje jahača, a cilj je da konj ostane podjednako aktivan, jednako voljan za kretanje prema naprijed, stalno postavljen na stražnjem trupu, bez otpora na rukama i gubitka impulsa.

Najčešće je teže to postići kad prelazimo iz pojačanog u prikupljeno kretanje nego obratno.

Prijelaz iz jedne vrste kretanja u drugu te promjene tempa unutar jedne vrste kretanja moraju se izvesti u zadanoj točki. Ritam treba zadržati do prelaska u drugo kretanje, dok pri promjeni tempa unutar istoga kretanja ritam treba ostati cijelo vrijeme isti. Konj stalno mora biti „lagan u ruci“ i miran. Svaki se prijelaz priprema polustojima.

Prijelazi iz jednog načina kretanja u drugi

Pomagala

Pravilna upotreba polustoja prije prijelaza iz jednog načina kretanja u drugi glavni je preduvjet za uspješno izvođenje:

- polustoj mora pratiti popuštanje zategnutosti vođica;
- na prvi znak uspjeha jahačeva ruka mora postati lakša, mekša;
- polustoj treba ponavljati, dok ga konj pravilno ne prihvati.

Prijelazi iz jednog načina kretanja u drugi te promjene tempa igraju veliku ulogu na svakom stupnju treninga konja.

Na taj se način poboljšava i testira spremnost reagiranja konja na djelovanje jahača. Ako konj ne reagira na pomagala jahača s voljom i precizno, ni najjednostavniju vježbu neće moći pravilno izvesti.

Čestim prijelazima iz radnoga galopa u radni kas možemo poboljšati opuštenost, ne pokreće vrat i glavu (ako ih pokreće, to je pokazatelj da nije dovoljno preuzeo težinu na stražnji dio trupa).

Stoj²

U stoju, vrat konja mora biti uzdignut s tjemenom kao najvišom točkom, a glava malo ispred okomice. Konj mora biti na žvali, žvakati je te biti spreman krenuti.

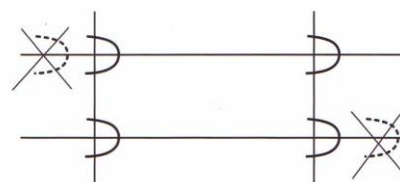
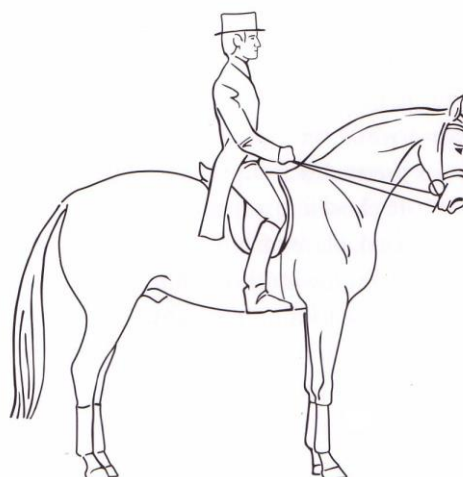
U stojećem stavu konj mora biti nepomičan, izravan s težinom ravnomjerno raspoređenom na sve četiri noge (zatvoren), a parovi prednjih i stražnjih nogu moraju biti usporedni (kvadratični). Dakle, konj mora stajati zatvoreno i kvadratično.

Pravilan se stoj dobiva premještanjem težine na stražnje noge, povećanim djelovanjem jahačeva sjedišta i lista koji tjeraju konja uz nježno zatvorenu ruku i uzrokujući trenutačno, ali ne grubo, zaustavljanje. Stoj se priprema nizom polustoja.

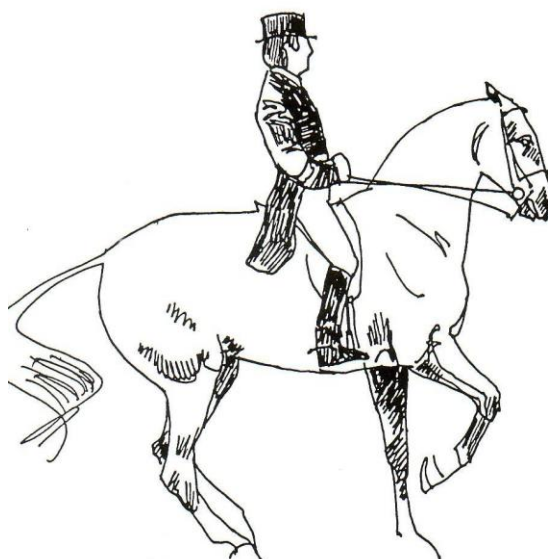
Ako se zahtijeva stoj u određenoj točki, jahačev list treba biti na toj točki.

Prijelazi u hod i iz hoda, sastavni su dio ocjene stoja i moraju biti tečni i uravnoteženi s aktivnim stražnjim trupom. Moraju biti dobro pripremljeni laganim skraćivanjem koraka neposredno prije zaustavljanja.

U stojećem stavu jahač mora sjediti posve mirno i ne ometati konja. Nepomičnost je jedan od važnijih elemenata u ocjenjivanju stojećeg stava.

*Korektan stoj
zatvoren i kvadratičan*

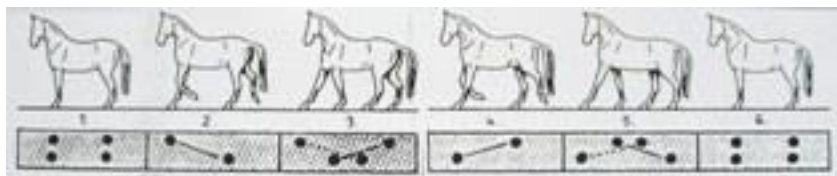

Grub i nepravilan prijelaz u stoj

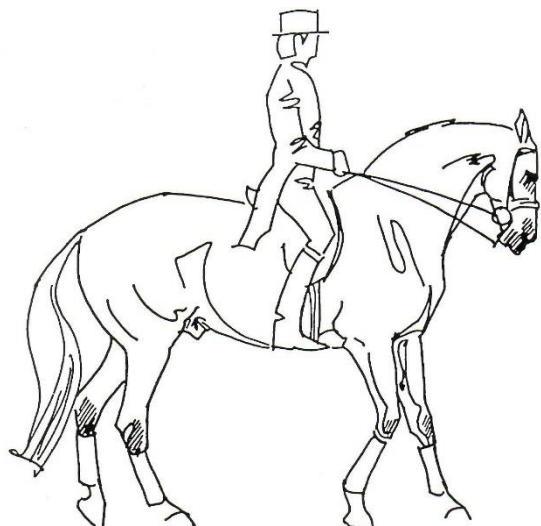
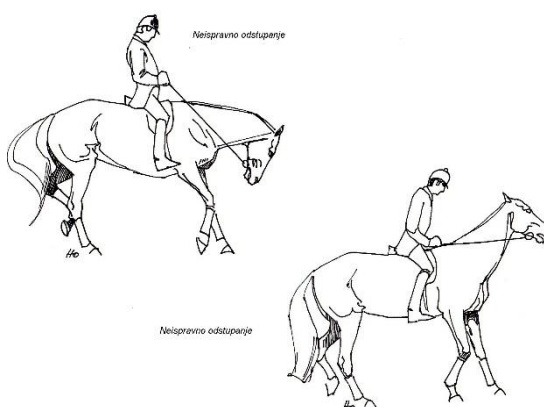
² Prilagođeno prema FEI Rules for dressage events, art. 402, str. 8; Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft, str. 14

Odstupanje³

Odstupanje je kretanje konja natraške u dva takta, pri kojemu konj, istodobno pokreće dijagonalan par nogu, zatim drugi par nogu, bez trenutka lebdenja. Prednje se noge kreću po istome tragu kao i stražnje, stoga konj mora biti izravan i na žvali. Tjeme ostaje najviša točka, a nos je malo ispred okomice.

Velikim se pogreškama pri odstupanju smatraju bilo kakvo opiranje konja, gubitak dodira s ustima konja, odmicanje stražnjega dijela trupa od ravne staze, široko postavljene i neaktivne stražnje noge te povlačenje prednjih nogu po tlu.

Ispravno odstupanje

Nakon zadanog broja koraka odstupanja konj mora stati na sve četiri noge jednakom težinom (zatvoreno) i paralelno (kvadratično) ili odmah krenuti prema naprijed u traženoj vrsti kretanja. Ako se nakon odstupanja zahtijeva stojeći stav, stražnji korak prelazi na pola koraka, kako bi konj zatvoreno stao.

U osnovi, odstupanje je uvjetovano poticajem za kretanje prema naprijed, uz istodobno sprečavanje kretanja pokretom šakama.

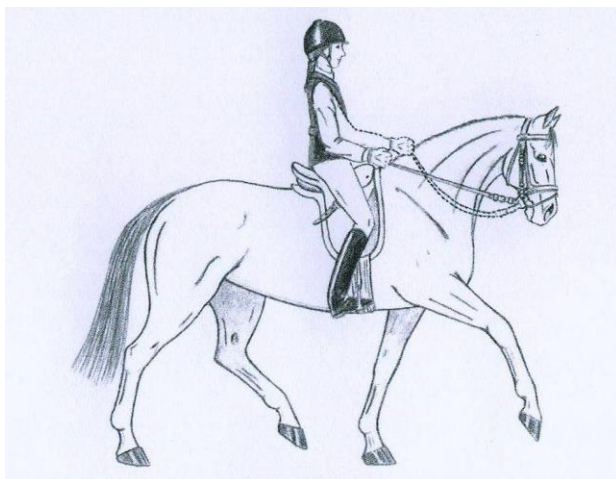
Ako konj spremno odgovara na jahačeve signale, istog trenutka kretanje prema naprijed pretvorit će se u kretanje unatrag.

Ispravno odstupanje automatski potiče aktivnost i korisna je, ali izuzetno naporna i zahtjevna vježba za jačanje stražnjega trupa i prebacivanje težine na stražnje noge.

³ Prilagođeno prema FEI Rules for dressage events, art. 406, str. 11; Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft, str. 17

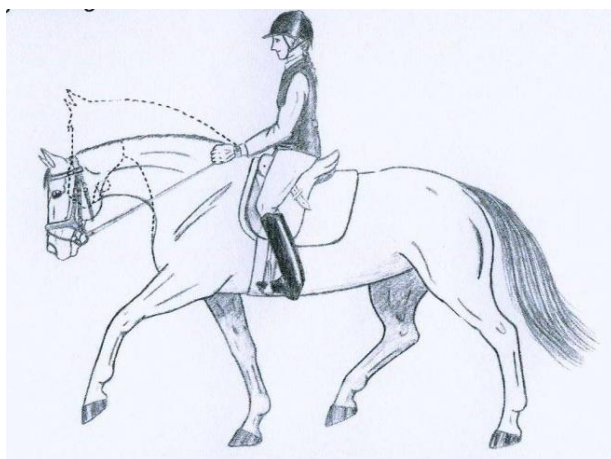
Pružanje (davanje) ruku⁴

Jahač mora ispružiti ruke prema glavi konja tijekom nekoliko koraka, prateći liniju grive u duljini dvije do tri šake. Konj mora ostati u istom tempu i pokretu, a glava mu je malo ispred okomice. U kategoriji L davanjem ruke provjerava se prikupljenost i držanje konja - i kad jahač ispruži ruke, konj mora ostati u naslonu.

Ispuštanje vođica (dizgina) iz ruku⁵

Jahač postupno ispušta vođice (dizgine) iz ruku toliko da zadrži kontakt s ustima konja. Konj mora ostati u istom pokretu, tempu i ritmu, a vrat mu se mora ispružiti prema dolje i prema naprijed, prema žvali. Glava konja spušta se do visine na kojoj je njuška u razini stremena (uzengija), a glava mu ostaje ispred okomice. Tjeme više nije najviša točka.

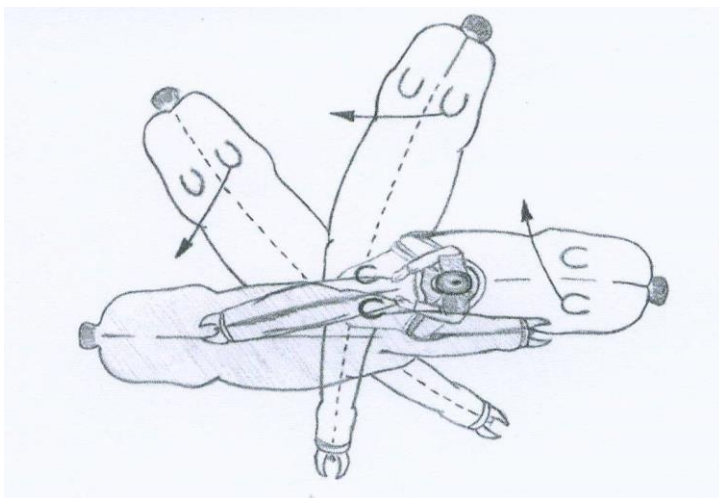

⁴ Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft , str. 15

⁵ Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft , str. 14-15

Okret na prednjem dijelu trupa⁶

Okret na prednjem dijelu trupa izvodi se iz stojećeg stava. Stražnji dio trupa opisuje polukrug oko prednjega dijela, pri čemu se konj okreće oko svoje unutarnje prednje noge. Unutarnja stražnja noga korača prema naprijed i križa se s vanjskom. Nakon završetka okreta konj se mora ponovno izravnati. To se kretanje izvodi na unutarnjoj stazi (jedan metar unutar staze).

Uvijek se izvodi okret od 180 stupnjeva, tako da se konj nakon završenog okreta nalazi u smjeru suprotnom od smjera iz kojeg je krenuo u okret.

Ta vježba služi samo za provjeru poslušnosti na signale listova i ne izvodi se u dresurnim testovima.

To je najlakša vježba za poslušnost na djelovanje listova budući da se, prirodno, većina težine konja nalazi na prednjem trupu, stoga mu je lakše pomicati stražnji trup oko prednjega, nego obratno.

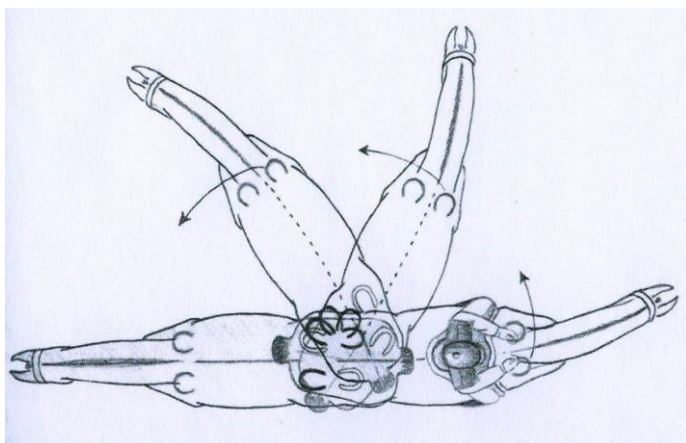
Za izvođenje okreta na prednjem trupu na lijevo konj se mora odmicati od jahačevog lijevog lista koji je aktivan i djeluje iza kolana, dok desni podupirući list po kolanu sprečava ramena da „ispadaju“ u desno održavajući aktivnost.

Vođice sprečavaju kretanje prema naprijed, ali laganom savijenosti u lijevo, dopuštaju stražnjem trupu da se okreće oko prednje unutarnje noge. Nogu oko koje se izvodi okret, treba podizati i spuštati u ritmu hoda, gotovo na mjestu. U početku se prednjim nogama mogu dopustiti veoma mali koraci prema naprijed, ali nipošto unatrag.

Kretanje unatrag, bježanje bočno, prestanak aktivnosti noge oko koje se okreće, gubitak ritma hoda - najčešće su i najteže pogreške prilikom izvođenja ove vježbe.

⁶ Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft , str. 16

Okret na stražnjem dijelu trupa iz stojećeg stava⁷

Okret za 180 stupnjeva, u kojem se tijelo konja polukružno okreće oko unutarnje stražnje noge. Prije početka okreta, dopuštena su do dva koraka prema naprijed, kako bi se zadržala namjera kretanja prema naprijed.

Konj se okreće oko unutarnje stražnje noge tako da se ona podiže i spušta na tlo, dok je tijekom

čitavog okreta jasan čisti ritam od četiri takta.

Prednje noge i vanjska stražnja noga okreću se oko unutarnje stražnje noge, koja se podiže i spušta u ritmu i u smjeru težišta konja, spušta se na tlo u istoj točki ili malo ispred nje.

Pri tom prednji dio trupa opisuje polukrug oko stražnjega dijela, a vanjska stražnja noga opisuje mali polukrug oko unutarnje stražnje noge. Konj prednjim nogama korača prema naprijed i bočno, križa ih, dok se stražnje noge ne križaju.

Nakon završetka okreta, konj se mora vratiti na stazu tako da se kreće prema naprijed i bočno, a stražnje mu se noge križaju. Tek tada konj mora stati u stojeći stav. Konj je cijelo vrijeme savijen u smjeru kretanja.

Jahač daje pomagala za kretanje prema naprijed. U trenutku kad se konj pokrene, jahač laganim otvorenim djelovanjem unutarnje vođice pokazuje konju pravac i vodi ga u dopušteni smjer. Prije kretanja konja u prvi korak okreta, jahač treba imati dobar kontakt s vanjskom vođicom.

U trenutku okreta, jahač pomiče obje ruke, paralelno držeći šake, lagano prema unutra, ne povlačeći vođice, već ih samo zanoseći u stranu. Unutarnji list po kolanu održava aktivnost i pomaže u savijanju, dok snažan vanjski list iza kolana, u trenutku kretanja u okret i prilikom svakog koraka okreta, čuva stražnji trup od ispadanja. Jahač sjedi potpuno ravno, jednako opterećujući sjedeće kosti.

Puno je važnije da se konj kreće sa stalnom željom za kretanjem prema naprijed, nego da polukrug bude što manji. Zato se u početku vježba izvodi u većem polukrugu kretanja stražnjih nogu, koji se zatim postupno smanjuje, dok ne dođe do jedne točke na kojoj se kreće unutarnja stražnja noga.

⁷ Prilagođeno prema FEI Rules for dressage events, art. 413, str. 15-16; Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft, str. 17-18

Najvećim pogreškama u izvođenju okreta na stražnjem trupu smatraju se:

- opiranje
- kretanje unatrag
- gubitak čistog četverotaktnog ritma
- zaustavljanje unutrašnje stražnje noge
- „ispadanje” stražnjega trupa
- neispravna (kontra) savijenost

Okret na stražnjem dijelu trupa u hodu⁸

Okret se izvodi jednako kao i okret na stražnjem dijelu trupa iz stojećeg stava, a razlika je u tome što ne počinje i ne završava u stojećem stavu nego u srednjem hodu. Prije početka okreta, korake u hodu treba skratiti.

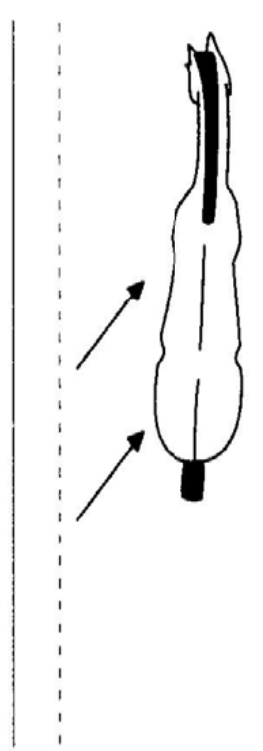
Jednostavno primanje⁹ (leg yielding) izvodi se kako bi se pokazala opuštenost konja te reagiranje konja na list jahača.

Jednostavno se primanje u testovima jaši u radnome kasu u nižim kategorijama, iako se može jahati u svim vrstama kretanja.

Konj je izravan, ali je postavljen suprotno od smjera kojim se kreće, tako da mu jahač može vidjeti obrvu i nozdrvu s unutarne strane.

Konj korača tako da unutarnjim nogama prolazi ispred i ukršta vanjske noge.

Jednostavno se primanje jaše po dijagonali, konj je paralelan s dugom stazom, iako prednji dio trupa mora biti malo ispred stražnjega dijela.

⁸ Prilagođeno prema FEI Rules for dressage events, art. 413, str. 15-16; Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft, str. 17-18

⁹ Prilagođeno prema FEI Rules for dressage events, art. 411, str. 12-13; Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft, str. 16-17

Najčešće pogreške

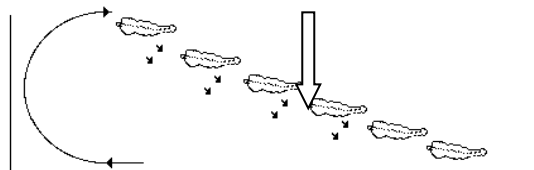
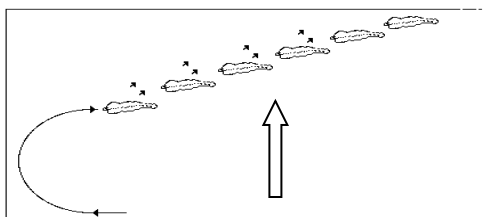
Vanjsko rame „propada“ u stranu – Uzrok je nepravilna naslonjenost na vanjsku vođicu. Konj je previše savijen u vratu ili nedovoljno u kontaktu podupiruće vanjske vođice.

Konj gubi ritam i ravnotežu – To se događa kad jahač inzistira na previše bočnoga kretanja, a premalo prema naprijed. Svaki korak bilo kojeg bočnog kretanja prvenstveno ide prema naprijed pa u stranu.

Nedovoljno odmicanje u stranu – Konj ne prihvaća polustoje te ne reagira dovoljno na unutarnji list.

Vježbe

Sa srednje staze ili iz polukruga prema susjednoj stazi, kad je konj paralelan s dugom stazom, listom po kolanu ili sasvim malo iza, korak po korak gurkamo konja do susjedne staze, pazeći da tijelom ostane stalno poravnano s dugom stazom. Ako na srednju liniju dolazimo na desnu ruku, neposredno poslije dolaska desnim listom pomičemo konja u desno prema ogradi, i obratno.

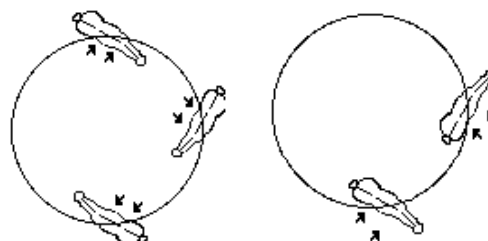

Drugi je način sa srednje staze ili iz polukruga prema istoj stazi. Na kraju polukruga u desno, aktiviramo lijevi list, a konja pomičemo u desno prema stazi.

Kasnije, kad svlada osnovno odmicanje od lista, konj mora naučiti i odmicanje od staze prema srednjoj stazi. Vježba je jednostavna, u obliku blage krivulje. Nakon ispravnog prolaska uz ugao, listom koji je uz ogradu, odmičemo konja nekoliko koraka unutar staze, a zatim drugim listom vraćamo prema stazi.

Odmicanje od lista dobro se može uvježbati i na krugu i to na dva načina: s konjem savijenim u krug ili iz kruga.

U svakoj je vježbi dobro tražiti da konj napravi nekoliko koraka bočno, zatim nekoliko ravno i prema naprijed kako ne bi izgubio aktivnost i ravnotežu tijekom bočnih kretanja.

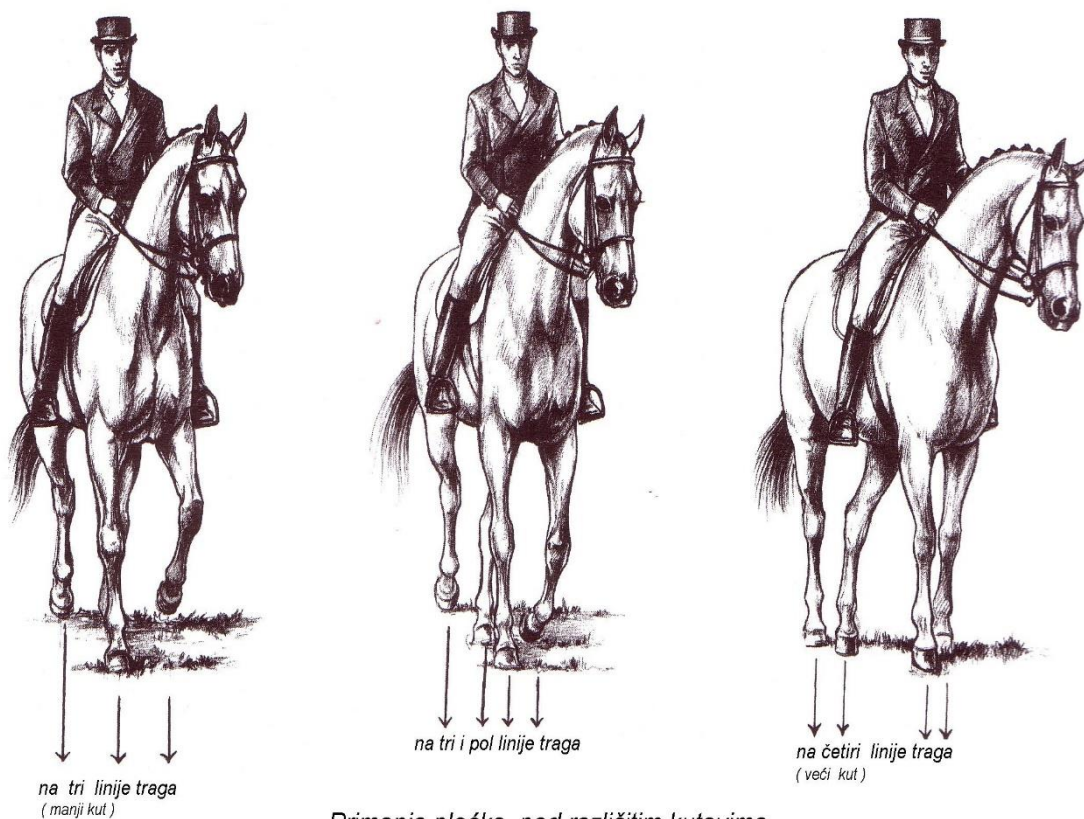

PRIMANJE PLEĆKE (Shoulder in)

Izvodi se na dresurnim turnirima u prikupljenom kasu. Konj je savijen oko jahačeve unutarnje noge, zadržavajući ritam i stalan kut otprilike 30 stupnjeva, zato se sprijeda i straga vide tri traga. Stražnji dio trupa ostaje na stazi, a prednji se dio pomiče unutar staze i to toliko da vanjska plećka bude na istom pravcu kao unutarnji kuk konja. Konj unutarnjom prednjom nogom korača i prolazi ispred vanjske prednje noge, unutarnja stražnja noga korača naprijed prema težištu konja po tragu vanjske prednje noge, a unutarnji kuk konja mora biti lagano spušten. Konj je savijen i postavljen suprotno od smjera kojim se kreće.

Zbog kuta pod kojim se primanje plećke izvodi, konj se kreće po tri ili četiri traga. Konj gleda suprotno od smjera kretanja, prednjom unutarnjom nogom kreće se po jednoj stazi, prednjom vanjskom i stražnjom unutarnjom po drugoj, a stražnjom vanjskom po trećoj stazi.

Primanje plećke pod različitim kutevima

U primanju plećke:

1. od konja tražimo da unutarnjom stražnjom nogom napravi veći korak prema svom središtu gravitacije;
2. kukovi i skočni zglobovi moraju se više saviti;
3. konj razvija više zamaha;
4. razvija se bočno savijanje konja;
5. učimo konja izravnosti, osjetljivosti na listove, poboljšavamo kontakt i propusnost;
6. konj mora težište prebaciti na stražnji dio trupa, poboljšavajući prikupljenost;
7. povećana savijenost zglobova stražnjeg dijela trupa, oslobađa konju plećke;

Pomagala : Polustojem treba pripremiti konja za vježbu i onda:

1. više težine prebaciti na unutarnju sjedeću kost;
2. unutarnja je noga uz kolan i konja usmjerava prema naprijed i u stranu, drži ga savijenog i traži da preuzme više težine na stražnju unutarnju nogu;
3. vanjska je noga iza kolana kao čuvar – sprečava da konj stražnjom vanjskom nogom iskorači van;
4. na početku vježbe unutarnja vođica vodi prednji trup prema unutarnjoj stazi, uz istodobno davanje znakova unutarnjom nogom te su zajedno odgovorni za održavanje jednake savijenosti konja tijekom cijele vježbe;
5. vanjska vođica dopušta konju da vanjsko rame postavi naprijed, ali mora zadržati prihvatljivu savijenost; vanjskom vođicom određuje se kut primanja (35 stupnjeva);

Posebice je važno da jahač ima uravnoteženo sjedište i gleda u smjeru savijenosti konja. Ako gleda u stranu prema stazi, lako će izgubiti ispravno postavljeno sjedište.

Kad izvodimo primanje plećke s mladim, neiskusnim konjem, vježbu treba početi u prvom zavoju duge staze ili iz maloga kruga.

Pogreške i ispravljanje

- U traženju veće prikupljenosti konja tijekom primanja plećke, jahač mora biti siguran da **nisu narušeni ritam, aktivnost i zamah** u kretanju, (ako se to dogodi, konja treba odmah jašiti slobodno i energično prema naprijed).
- Prije izvođenja primanja plećke, jahač mora biti siguran da je konj uravnotežen i koncentriran na njegove zapovijedi, (za to su dobre vježbe poput malih krugova, prijelaza i ostalih osnovnih vježbi).
- **Gubitak ritma i zamaha** može se ispraviti čestim prijelazima iz primanja plećke u produljenje koraka kasa.

- Uobičajena je pogreška zbog traženja prevelikoga kuta savijanja vrata i glave „**ispadanje**“ **vanjske plečke** konja izvan staze. Prvi je cilj jahača da konj spremno i voljno prihvati djelovanje vanjske vođice tako da u početku vježbe traži manje savijanja u vratu, (konj je savijen kroz cijelo tijelo).
- Uobičajena je pogreška u primanju plečke **prejaka upotreba unutarnje vođice**. Time jahač blokira akciju stražnje unutarnje noge i sprečava konja da se kreće naprijed i u stranu. Primanje plečke treba odmah prekinuti, rješenje je u boljoj pripremi; treba više popustiti unutarnju vođicu i vježbu ponavljati u kraćim razmacima.
- Sljedeća je pogreška „**bježanje**“ **vanjskom stražnjom nogom** izvan staze, što rezultira gubitkom bočnog savijanja. To je najčešće znak da konj još nije spreman za ovu vježbu. Jahač mora uvijek savijanje konja u zavojima, pazeći posebno na djelovanje svoje vanjske noge.

Jednostavna promjena galopa¹⁰ kretanje je u kojem se iz galopa prelazi izravno u hod a nakon tri do pet koraka hoda, ponovno izravno u drugi galop.

U toj vježbi sadržano je čak pet važnih elemenata koji utječu na ocjenu jednostavne promjene galopa: **kvaliteta galopa, prijelaz u hod, kvaliteta hoda, prijelaz u novi galop i kvaliteta novoga galopa.**

Za visoku ocjenu, potrebna je tečnost, podatnost, aktivnost i lakoća u prijelazima, čisti ritam kretanja u galopu i hodu, izravnost konja tijekom cijele vježbe te harmonična povezanost svih pet elemenata.

Jednostavna promjena galopa jedna je od najvažnijih vježbi u razvoju dresurnoga konja jer razvija: kontrolu tempa, ritam, ravnotežu, aktivnost stražnjega trupa, koordinaciju, uravnoteženost, poslušnost, podatnost, rastezljivost, lakoću prihvatanja signala, kvalitetu prikupljenosti, samokontrolu težine kao sve ostale ciljeve kojima težimo u dresuri.

Prijelazi

Niži prijelaz – iz galopa u hod – prijelaz je iz više u nižu vrstu kretanja (downward transition). Drugi se prijelaz – iz hoda u galop, dakako, zove viši prijelaz (upward transition) jer prelazimo iz niže u višu vrstu kretanja.

¹⁰ Prilagođeno prema FEI Rules for dressage events, art. 405, str. 10; Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft, str. 14

Niži prijelazi su teži od viših prijelaza jer u nižem prijelazu konj prirodno lako gubi aktivnost stražnjega trupa, postaje teži na prednjem dijelu i pada na prednji trup.

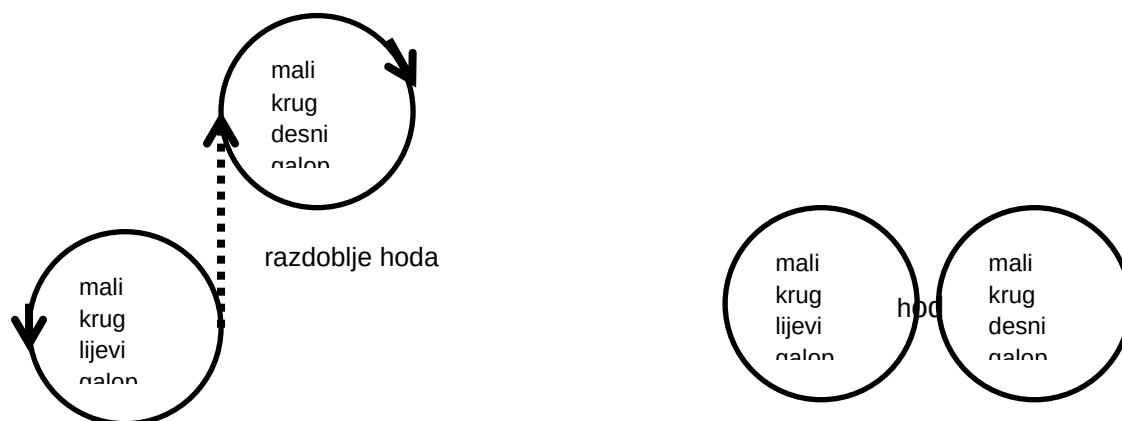
Viši prijelaz - iz hoda u galop - konju je puno lakša vježba, koju izvodi rado i često kad je slobodan. Riječ je samo o tome je li ispravno postavljen i pripremljen prije kretanja u galop.

Zbog te nužno dobre pripreme, prilikom uvježbavanja ovog prijelaza, nije važno koliko je koraka hoda, već kakve je kvalitete. Ako u prijelazu nema čistih koraka hoda, ocjena sudaca neće biti viša od 4.

U galop krećemo tek kad je hod potpuno uravnotežen, čist i ritmičan, a konj ispravno postavljen, uokviren između unutarnjeg lista i vanjske ruke, savijen za galop. Konj u hodu mora ići prema naprijed jer će, inače, pri kretanju u galop izgubiti kontakt, ispasti iz okvira, najčešće startati nekontrolirano, ukočenih leđa i podignute glave, ponekad i četverotaktnim galopom jer nema dovoljno energije iz stražnjega trupa, koju mu moramo osigurati tijekom hoda.

Trening

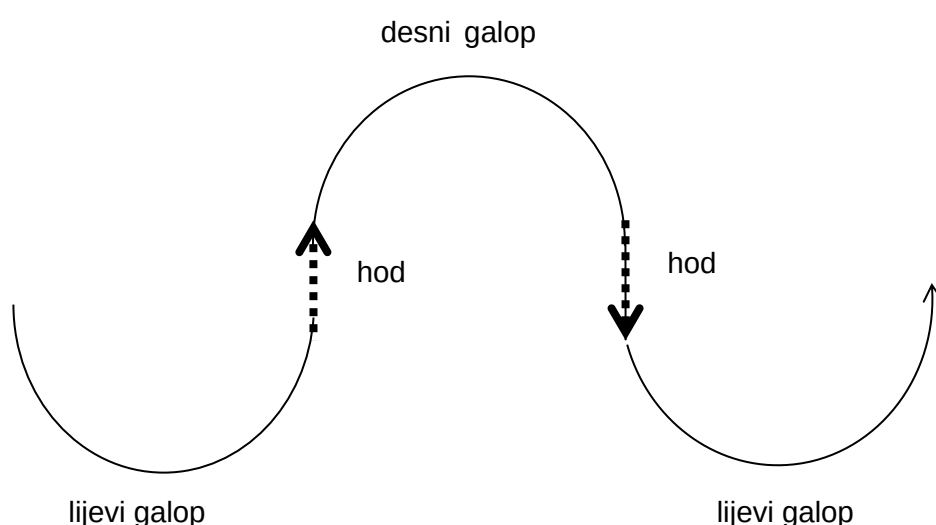
Ugao je najbolje mjesto za učenje ovih prijelaza. U nailasku prema uglu, konj se prirodno blago savija, prateći pravac kretanja. Tek ga kasnije učimo da krene galop na kraju dijagonale, serpentine ili drugim zavojima, a kretanje iz hoda u galop na ravnoj stazi, tražimo od već dobro uvježbanoga konja.

Kad je konj svladao pojedinačne vježbe - prijelaz iz galopa u hod i iz hoda u galop - spreman je za učenje povezane vježbe jednostavne promjene galopa.

Za početak najbolje je povezati dva zavoja, npr. dva mala kruga ili zavoje serpentine između kojih je razdoblje hoda koje mora biti dovoljno dugo za kvalitetnu pripremu sljedećega galopa.

Postupno, progresivno, zavoji postaju sve ravniji, a konj sve spremniji za vježbu na ravnoj stazi.

Pogreške i ispravljanje:

- **pri prijelazu u hod, konj ukoči leđa, podigne glavu, stražnje noge ostavlja iza sebe, gubi kontakt** – treba održati aktivnost stražnjega trupa, jahati više prema naprijed, uz više polustoja;
- **pri prijelazu u hod konj se opire, „visi na ruci“, podvlači se ispod vertikale** – to se događa zbog grube ruke, bez aktivnosti stražnjega trupa. Prijelaz ne treba izvoditi povlačenjem rukama, nego jahanjem prema naprijed;
- **pri prijelazu u drugi galop, konj dolazi iznad vertikale, ukočen je i bez kontrole** – konj nije bio dobro pripremljen za galop, tijekom hoda je izgubio aktivnost i ostao bez energije; treba ga bolje pripremiti, uokviriti, saviti, aktivirati u hodu. Isto se događa i ako jahač, prilikom kretanja u galop, ispušta vođice, ukoči sjedište, ili se ne kreće sjedištem prema ruci;
- **konj ne kreće drugim, već istim galopom** – razlog je ponovno u nedovoljnoj pripremljenosti za galop, tijekom hoda konj nije ispravno postavljen, uokviren i savijen;

- **u prijelazima su koraci kasa** – konj nije dovoljno prikupljen, ne kreće se iz stražnjega trupa, nije spreman za jednostavnu promjenu, ili jahač ne izvodi vježbu prijelaza do kraja, nego samo djelomično;
- **galop prije i/ili poslije prijelaza nije kvalitetan** – treba vježbati iz malih krugova i zavoja, kako bi se održala aktivnost galopa, ne prestati jahati naprijed prije prijelaza;
- **nedovoljno kvalitetan i nečist hod** – konj gubi aktivnost u hodu; treba vježbati uz nekoliko koraka hoda više, tj. dok hod ne bude pravilan. Napet i neritmičan hod često je rezultat grubog prijelaza rukom ili uzbuđenja zbog nadolazećega galopa. Razdoblje hoda treba produljiti, dok napetost ne prestane, pa tek tada raditi sljedeći prijelaz;
- **konj prilikom kretanja u drugi galop skreće sa staze** – često zbog nedovoljne uvježbane izravnanosti, ali se može dogoditi i zato što se jahač, prilikom kretanja u galop, naginje u stranu, ili ne gleda naprijed.

Kontragalop se izvodi na dresurnom turniru u prikupljenom galopu. Kontragalop je namjerno jahanje „pogrešnim“ galopom u zavojima manježa, tj. vodeća je noga u galopu ona koja se nalazi s vanjske strane manježa ili kruga.

– savršena vježba za razvoj ravnoteže, ritma i izravnanosti konja

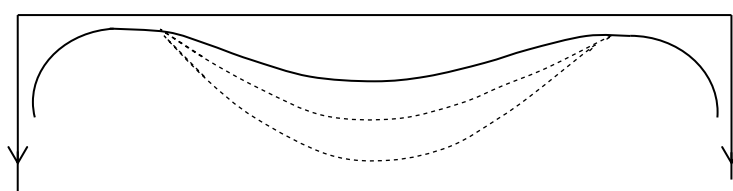
U galopu konj prirodno održava ravnotežu krećući se, gotovo uvijek, tako da je vodeća noga galopa unutarinja, dakle, noga je s unutarnje strane kruga po kojem se kreće. Ako jahač od konja traži da se u zavojima kreće u galopu, kojem je vodeća noga vanjska, a ne unutarinja, to je kontragalop.

Takvo je kretanje konju izuzetno naporno i narušava mu ravnotežu, ako prije toga nije dobro pripremljen, uvježban u izravnanosti, u galopu potpuno uravnotežen, bez padanja na prednji trup i propadanja bilo kojim dijelom tijela tijekom galopa. Zato s vježbama kontragalopa ne treba početi prije nego što se postigne potpuna ravnoteža i izravnanost osnovnoga galopa, a u dresurnim se testovima kontragalop pojavljuje tek u kategoriji L, iz istoga razloga.

Jahač ne smije nastojati zadržati kontragalop jakim savijanjem glave konja u smjeru galopa koji traži. To će rezultirati samo propadanjem prednjeg vanjskog ramena u stranu neritmičnim, isprekidanim, plitkim i ubrzanim galopskim koracima. Naprotiv, ritam galopa mora ostati neprekinut, tečan i harmoničan, potpuno iste kvalitete kao da nije riječ o kontragalopu. Ako konj propada, gubi ravnotežu ili ubrzava kontragalop,

jahač mora odmah, čim osjeti da će se to dogoditi, spasiti ravnotežu i galop, izravnavajući galop povratkom na ravnu stazu ili bilo koji pravac pravilnoga galopa.

Najvažniji je ispravan položaj jahača. Jahač mora sjediti ravno, bez obzira na koju stranu ide zavoј po kojem se konj kreće, s konjem posve postavljenim između unutarnjeg lista i vanjske ruke u laganoj shoulder-fore poziciji. I najmanja pogreška, nedovoljno aktivan ili nedovoljno izravnani konj, preslabo djelovanje unutarnjeg lista, ispuštanje vanjske strane i sl., dovodi do nesporazuma. Zato i jahač mora vježbati svoju ravnotežu u kontragalopu, a tijekom galopa, neprekidno biti posve usredotočen i svjestan svojeg položaja i pomagala koje daje.

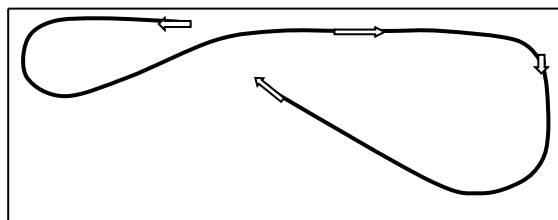

Trening

Najjednostavnija je pripremna vježba u kasu. S konjem treba napraviti blagu, jednostavnu

krivulju, npr. u desno, a da pritom ostane, jednako blago usmjeren cijelo vrijeme u desno, bez promjene ritma i bez gubitka ravnoteže. Postupno lukovi krivulje postaju sve dublji. Kad konj svlada krivulju u kasu, može početi vježbati u galopu, prvo u sasvim blagom luku od staze i natrag prema stazi.

Tek nakon posve glatke krivulje slijedi sljedeća vježba.

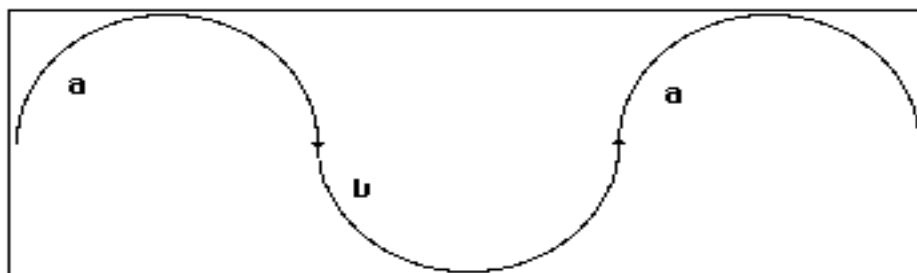

Na kraju duge staze nalijevo ili nadesno natrag u polukrugu 10 m s dugim povratnim pravcem natrag prema stazi; ostati u istom galopu. Prije ugla prijelaz u kas. Tek nakon potpuno izbalansirane ove vježbe slijedi nastavak: kontragalop uz

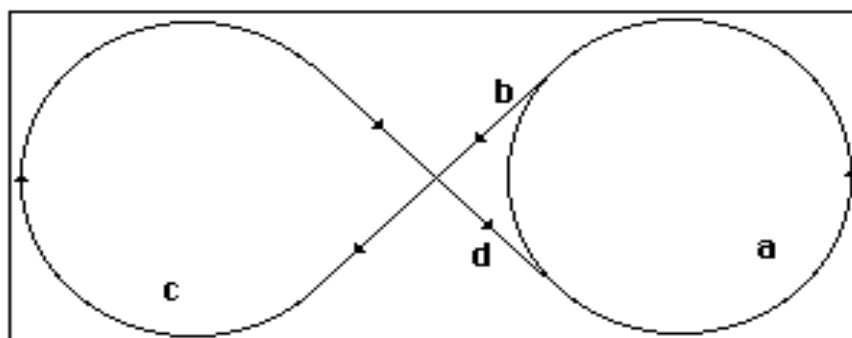
ugao. U početku je ugao sasvim blagog velikog luka, da bi se izbjegao rizik gubitka ravnoteže. Kad je konj spreman u kvalitetnom kontragalopu održati ravnotežu uz taj ugao bez pokušavanja prelaska u kas, promijeniti galop i bez propadanja i ubrzavanja može se uglu dodati i sljedeći, a zatim obvezno konja nagraditi dijagonalom u ispravnom galopu, što mu nakon dva ugla u kontragalopu doista predstavlja nagradu i olakšanje.

Konju, koji je ove vježbe svladao tečno i ispravno, tek sada slijede teže vježbe: serpentina s tri zavoja, sva tri u istom galopu, kretanje u kontragalop na sredini duge staze (što je bliže uglu, teže je), veliki krug u kontragalopu te na kraju zavoji i mali krugovi, ne manji od 10 m (za njih je potrebna savršena ravnoteža). Kako raste kvaliteta kontragalopa, zavoji, krugovi i uglovi postaju sve dublji i oštrij, a mjesta na kojima se kreće u kontragalop sve teža.

Prikaz serpentine s tri zavoja u istom galopu (zavoji a su u pravom, a zavoj b u kontragalopu)

Prikaz vježbe iz velikog kruga na lijevu ruku u pravom galopu (a), po dijagonali (b) na veliki krug u lijevom kontragalopu (c) i ponovno dijagonalno (d) na veliki krug na lijevu ruku

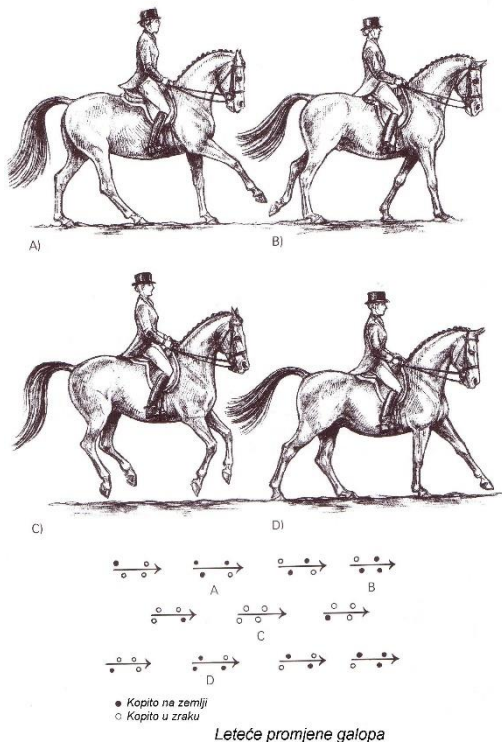
Pogreške i ispravljanje:

Konj u kontragalopu ubrzava galop ili prelazi u kas – problem je vjerojatno u tome što konj još u galopu nije dovoljno aktivan, nije dovoljno izravan, nije posve na stražnjem trupu, nije uravnotežen i zato mu je nemoguće održati ritam i ravnotežu.

Konj propada vanjskim ramenom ili cijelom vanjskom stranom – to se događa kada konj nije izravan, jahač visi na unutarnju stranu, vuče unutarnju vođicu i ispušta vanjsku, vanjskim listom ne pridržava konja, a konj nije naslonjen, nego propada iz vanjske vođice.

Na kritičnim mjestima konj mijenja galop – vjerojatno jahač nesvjesno daje signal za promjenu galopa, djelovanjem vanjske ruke, premještanjem težine na vanjsku sjedeću kost, pre naglim signalom vanjskoga lista ili bilo kakvim trzajem s vanjske strane. To se često događa ako jahač previše skрати tempo kontragalopa i konj

Prikaz pomicanju nogu kod leteće promjene galopa

Leteća promjena galopa¹¹ izvodi se u jednom koraku, s tim da se prednje i stražnje noge mijenjaju istodobno. Promjena vodeće noge i stražnjih nogu izvodi se u trenutku lebdenja. Leteće promjene mogu se izvoditi i u nizu, svaka četiri, tri, dva i jedan korak. Čak i u letećim promjenama galopa u nizu konj mora ostati lagan, miran i ravan, u istom ritmu i ravnoteži. Galop mora biti dovoljno aktivan, kako se lakoća, tečnost i pokrivanje tla kod letećih promjena u nizu ne bi poremetili.

Pomagala

Jahač konja treba pripremiti polustojima: pomagala treba primijeniti trenutak prije lebdenja, a gornji dio tijela jahača mora ostati miran i u istom položaju; vanjska je noga iza kolana, unutarnja na kolanu. Ako je jahač u

ravnoteži i opušten tijekom promjene položaja nogu, novi će unutarnji kuk automatski gurnuti prema naprijed;

konj je blago postavljen prema novom smjeru kretanja malo prije promjene: nova se unutarnja vođica popušta, kako bismo dopustili konju da bolje iskorakne unutarnjom stražnjom nogom, a jahač istodobno održava lagani kontakt s ustima konja.

Točno vrijeme prije trenutka zadržke, (suspenzije), kada treba pomagalima dati zapovijed, ovisi o konju. Neki su konji osjetljiviji od drugih pa je vrijeme reakcije različito, što svakako treba uzeti u obzir kad se odlučuje o trenutku primjene pomagala.

Trening

Pravilna je priprema nužna za uspješnu leteću promjenu galopa. Samo s konjem koji je propusan, prihvaća kontakt, sposoban je prikupiti se i može galopirati energično u ravnoteži i prema gore, (prednji je dio trupa viši u odnosu na stražnji dio, tzv. uphill), jahač može izvesti pravilnu leteću promjenu.

Kod konja koji tek uči leteću promjenu galopa, iskusni će jahač procijeniti je li spreman za ovu vježbu ili nije.

¹¹ Prilagođeno prema FEI Rules for dressage events, art. 405, str. 11; Anforderung und Kriterien im deutschen Turniersport gem. LPO, Aufgabenheft, str. 19

Leteće promjene najčešće se izvode na ravnoj stazi, izuzetak je izvedba leteće promjene u krugu.

U podučavanju leteće promjene treba se pridržavati **osnovnih načela**:

U početnoj fazi učenja, leteća promjena trebala bi se izvesti u smjeru koji je lakši za konja. Gotovo svi konji galopiraju bolje na jednu stranu nego na drugu pa će biti voljniji i spremniji promijeniti galop na toj strani. Na primjer, s konjem kojem je lakši desni galop, prvo se izvodi promjena iz lijevog u desni galop. Sve dok konj nije dovoljno vješt i iskusan u toj promjeni, ne treba ni početi učiti drugu promjenu.

Većini je konja jednostavnije početi promjenu uvijek na istome mjestu. Ako jahač osjeća da konj nije spreman jer nije dobro pripremljen i nije opušten, ne treba tražiti promjenu, nego treba bolje pripremiti konja.

U početku konja ne treba siliti na leteću promjenu (i ne tražiti je često). Ako jahač uspije izvesti jednu ili dvije leteće promjene na kraju treninga, može pohvaliti konja i završiti trening. Također, povremeno je dobro konja odmoriti od ove vježbe i ne izvoditi je svaki dan.

Jahač mora metode učenja i treniranja leteće promjene galopa prilagoditi temperamentu i prirodnim sposobnostima konja.

Ako konj ne odgovara na pomagala, ne smije ga se kazniti. Kako bismo konja opustili i učinili ga propusnim za pomagala, dobro je prvo izvesti nekoliko jednostavnih promjena galopa i produljiti galop nekoliko koraka. Lagani dodir korbačem, trenutak prije sljedećeg pokušaja, može biti potpora jahačevim pomagalima i služi kao poticaj da konj promijeni galop.

Ako konj reagira na pomagala, ali promjenu izvede samo prednjim ili samo stražnjim nogama, jahač može zaustaviti konja i ponovno tražiti galop s kojim je počeo i onda opet zatražiti promjenu galopa, ili može odmah tražiti od konja da promijeni galop u početni i onda ponoviti pomagala za leteću promjenu galopa. Prednost je prvog postupka u tome da konj uči samo pravilan način reagiranja na jahačeva pomagala. Drugi je postupak djelotvorniji kod konja koji se zaustave i ne žele ići naprijed te ne reagiraju na jahačeva pomagala za kretanje prema naprijed.

Ne preporučuje se izvoditi leteću promjenu uz jasnu promjenu smjera (primjerice, kao promjenu strane u krugu ili kroz serpentine). Takve vježbe zahtijevaju velik stupanj podatnosti, opuštenosti i odličnu uravnoteženost te su teške i iskusnim konjima. Neiskusnijim je konjima početni cilj izvesti leteću promjenu na ravnoj stazi, na svaku stranu. Stoga, prednost treba dati svakoj metodi koja ne uključuje istodobno mijenjanje smjera kretanja.

Leteću promjenu galopa nikad ne bi trebalo izvoditi preko motke na tlu jer konji najčešće izvode promjenu s visoko postavljenim sapima i ne mogu istodobno izvesti promjenu prednjim i stražnjim nogama.

Nekoliko je **varijanti metoda treniranja** i učenja leteće promjene galopa; jahač

mora znati koje su prednosti i nedostaci svake od njih. I dakako, mora znati koja je najbolja za konja kojeg trenira.

Promjena na unutarnjoj stazi manježa iz unutarnjeg galopa u vanjski, može se u početku činiti kao nepotrebno težak zadatak. Međutim, iskustvo pokazuje da ta metoda ima velike prednosti. S obzirom na to da je promjena izvedena na ravnoj stazi, konj će krenuti novom unutarnjom stražnjom nogom prije nego se istodobno traži i promjena smjera kretanja. Štoviše, ako konj ne reagira odmah na pomagala za leteću promjenu, jahač može ponoviti pripremu u nekoliko koraka i tražiti ponovno leteću promjenu galopa. Druga je prednost u tome što je manja mogućnost da se konj njiše stražnjim trupom ili požuruje jer se promjena izvodi prema ogradi manježa i konj ne može pobjeći. Ova je vježba, također, potvrda pravilnog izvođenja kontragalopa.

Druga je metoda, posebice, prikladna za neiskusne jahače, izvođenje leteće promjene u povratku na stazu nakon polukruga (nalijevo ili nadesno natrag). Konj bi se trebao vraćati na stazu pod što blažim kutom kako ne bi morao istodobno izvesti leteću promjenu i promjenu smjera. Pomagala za leteću promjenu treba dati neposredno prije dolaska na stazu.

Metoda koja dobro djeluje, izvedba je leteće promjene nakon traversu sličnog kretanja prilikom dolaska na stazu. Konjima koji su iskusni u izvođenju traverzale, to će biti lako. Međutim, konj koji nije pravilno pripremljen, opušten, nije u kontaktu s jahačem i nije uravnotežen, može žuriti, biti u grču, ili stražnjim ili prednjim nogama kasniti u promjeni.

Jedna je od metoda krenuti u leteću promjenu iz kontragalopa na krugu (u trenutku dolaska na vanjsku stazu). Za ovu vježbu, konj mora biti ujednačen u kontragalopu jer mora napraviti veoma dugi korak svojom novom unutarnjom stražnjom nogom. Ova je vježba stoga posebno dobra za poboljšanje izražajnosti promjene i trenutka suspenzije.

Kad je leteća promjena dobro uvježbana, iskusan je trener može pretvoriti u pripremnu vježbu za piruetu u galopu. Krug se smanjuje poput spirale sve dok konj nije u pirueti. U trenutku kad konj počne preuzimati više težine na stražnji trup, treba jašiti dijagonalno kroz cijeli manjež i napraviti leteću promjenu, promijeniti smjer kretanja i ponoviti vježbu na drugu stranu. To je učinkovit način da se letećom promjenom pokrije što više površine, da postane izražajnija, (konj uči kretanje prema naprijed postavljen prema gore). Istodobno, vježba pomaže opuštanju i gimnastici konja na obje strane.

Pogreške i ispravljanje

Problemi koji nastaju kod letećih promjena galopa, uvijek su posljedica nepravilne, nedovoljne pripremljenosti ili neprecizne primjene pomagala.

- Jahač mora paziti na to da konj ne stekne naviku izvođenja **promjene u dvije faze**, (prvo prednje, pa stražnje noge ili obratno). To se ne može izbjeći na početku treniranja, ali se ne smije dopustiti da postane navika. Ako konj kasni prednjim ili stražnjim nogama, jahač mora provjeriti nije li to posljedica nepravilne upotrebe pomagala, primjerice, čvrste unutarnje ruke, prekasne primjene pomagala ili pretjeranih pokreta sjedišta, (prebacivanja težišta na suprotnu stranu).
- **Pretjerana upotreba pomagala**, posebice težišta, narušit će ravnotežu konja i najčešći je uzrok zbog kojega konj kasni s promjenom stražnjim ili prednjim nogama. Jahač mora sjediti meko i mirno prije, za vrijeme i poslije promjene, ne smije stati na stremene, ili se nagnuti ustranu. Samo ako jahač sjedi ujednačeno i ostane u ravnoteži tijekom primjene pomagala, neće ometati konja. Kašnjenje u promjeni može biti i posljedica nedovoljnog zamaha ili neravnog položaja konja u galopu. U tom slučaju, jahač mora poboljšati galop, izvodeći prijelaze, produljenja i skraćivanja koraka galopa.
- **Kašnjenje prednjim nogama** u promjeni lakše je ispraviti nego kašnjenje stražnjim nogama. Jahač mora pomagala primijeniti veoma precizno u pripremi konja (galop mora biti energičan i prema gore). Jahač mora biti siguran da unutarnja ruka dovoljno popušta konju u trenutku promjene.
- **Njihanje ili skakanje u stranu** pri letećoj promjeni, najčešće je posljedica pretjerane upotrebe listova (stiskanja). Ako nova vanjska noga djeluje prejako, može gurnuti konja u stranu, zbog čega neće ostati ravan u letećoj promjeni. Jahač mora tijelo konja zadržati ravno i jahati prema naprijed tijekom promjene, s puno impulsa, kako konj ne bi bježao u stranu. Drugi uzrok mogao bi biti u tome što konj ne ide dovoljno prema naprijed, tj. ne prihvaća jahačeva pomagala, (nije dovoljno ispred jahačeve noge). I u tom se slučaju jahač mora vratiti prijelazima (produljenjem i skraćanjem galopa). Njihanje u stranu može biti znak da konj ne ide dovoljno prema vanjskim vođicama, ili je previše savijen u vratu prije promjene.
- Sljedeća je pogreška **izbacivanje stražnjega trupa prema van**. Najčešće, u tom slučaju, konj nije dovoljno ravan, prvo treba poboljšati kvalitetu galopa, a konja uvježbati da bude pozorniji i bolje odgovara na pomagala, (to se može postići čestim izvođenjem jednostavnih promjena).

U svim je slučajevima zid/ograda manježa dodatna pomoć u ispravljanju pogrešaka.

- Konji koji su skloni tome da **žure** pri letećoj promjeni, nisu dovoljno spremni za vježbu. Možda imaju loše iskustvo zbog ranijih jahačevih nepravilnih djelovanja pa su izgubili povjerenje. U tom slučaju pomaže smanjivanje zahtjeva i rad na tome da konj postane opušten i propusan; treba trenirati jednostavne promjene.
- Problemi u letećoj promjeni su **gubitak zamaha i nedovoljna pokrivenost površine tla**. Uzrok je kretanje nedovoljno prema naprijed, nedostaje mu izražajnosti. Treba znati da leteća promjena galopa ne može biti bolja od galopa. Prvo, dakle, treba poboljšati prikupljeni galop. Često prelaženje iz jednog oblika galopa u drugi, pojačat će zamah, što će dovesti do toga da konj pokriva veću površinu tla i tijekom leteće promjene.
- Pogreška konja, koji leteću promjenu izvodi s **povišenim sapima**, može se ispraviti na sličan način. Najčešća je kod konja kojima su napeta leđa. Prvo treba izvoditi česte promjene iz jednog načina kretanja u drugi, ili tijekom jednog načina kretanja tražiti od konja da preuzme više težine na stražnji trup, (i tako postane opušteniji i propusniji). Galop mora biti prema naprijed i prema gore. Dok se ne ispune svi uvjeti, ne treba ponovno tražiti leteću promjenu. Leteća promjena s visoko postavljenim sapima, može biti i posljedica nepravilne upotrebe pomagala, primjerice, prejake ruke i nedovoljne upotrebe težišta i lista, stajanja na stremenima, ili naginjanja tijela prema naprijed.

3.13 Pripreme i savjeti vezano za nastup u dresuri

- Nastup je prezentacija onoga što smo radili na treninzima.
- Na dan natjecanja prekasno je učiti konja bilo čemu.
- Kvaliteta nastupa ovisi o kvaliteti zagrijavanja.
- Navike se ne mijenjaju na zagrijavanju pred natjecanje. Rad mora biti uobičajen, jednako kao na treninzima, bez vježbi koje konj još nije posve usvojio i koje bi mogle uzrokovati nesporazum.
- Nije dobro bjesomučno ponavljati zadani program.
- Posebnu pažnju posvetite projahivanju kroz kutove. To vam daje više mjesta za pripremu i izvedbu svakog elementa, posebice dijagonala.
- Kako bi tijek izvođenja bio neisprekidan, a i zbog plana i koncentracije, program treba znati napamet – bez oklijevanja.
- Cijeli parkur morate znati žmirečki: raspored slova, linije, međusobne udaljenosti.
- Nacrtajte svoj program na papiru.
- Uvježbajte koncentraciju zamišljajući parkur i svoj program u njemu, od pokreta do pokreta, zamislite da jašete.

- Korisno je i prošetati parkurom, hodajući točno prema programu kojim ćete jašiti.
- Na početku zagrijavanja prođite parkurom prema programu na konju u hodu s popuštenim dizginima i u sebi ponavljajte na kojem je mjestu pojedina vrsta kretanja, element i prijelaz. Tako istodobno ugrijavate konja i pamтите.
- Programi su u cjelini dugi i teško ih je upamtiti. Zato ih učite u dijelovima, npr. prvi dio: ulazak, stoj, pozdrav, C lijevo, dijagonala..., pa dio u kasu, hodu i galopu, svaki zasebno.
- Programi su simetrični. Sve se vježbe izvode i na lijevu i na desnu stranu i to može pomoći da lakše zapamtite program.
- Za vrijeme vježbanja doma dobro je pripremiti uvjete slične onima na natjecanju. Možete postaviti stolce, markere ili suce statista i pred njima odjahati program.
- Vježbajte u parkuru istih dimenzija kao što je natjecateljski, kako vam, kad uđete u veliki parkur, dijagonale ne bi postale beskrajno duge, a uvježbani krugovi i zavoji neodgovarajući. To posebice vrijedi za slobodni program.
- Tijekom vježbanja kamerom možete snimati svoje jahanje i kasnije analizirati što je bilo dobro, a što bi trebalo popraviti.
- Dobar i inteligentan jahač sposoban je prikriti slabe točke, a istaknuti kvalitetne. Poput stratega računa, od koraka do koraka, na kojem će mjestu što i kako izvesti. No, to može samo jahač koji je siguran u sebe, mentalno čvrst i maksimalno koncentriran.
- Iskustvo u ponašanju na turniru stječe se isključivo - sudjelujući.
- Uobičajeno je i dobro osjetiti navalu adrenalina. No, kako se ne bi pretvorio u tremu, usmjerite energiju u pozitivnom smjeru. Ne dajte da vam nervoza ukoči mišiće, a trema noge pretvori u špagete – to konju daje krive upute. Idealno bi bilo da i na konja i na jahača atmosfera natjecanja utječe pozitivno.
- Obavezno prije zagrijavanja prošećite oko parkura, pogledajte njegov položaj, stanite kod slova A i zamislite da jašete. Isplanirajte kako ćete projašiti oko parkura, s koje ćete strane ujahati. Obratite pažnju na položaj sudaca, reklame, suncobrane, zastave, gledalište...
- Ugrijavanje je najvažniji dio pripreme. O tome kako je i koliko konj ugrijan ovisi izvedba programa. No, vrhunac forme treba postići pri ulasku u parkur, a ne u zagrijavalištu. Prema tome, pri zagrijavanju se konj ne smije premoriti ni pregrijati. Sačuvajte mu snagu, kako bi baš u parkuru, pred sucima, izgledao najbolje. Ne zaboravite na to ni kada se oko zagrijavališta okupe posjetitelji. Zadržite ih na nastupu, a ne u zagrijavalištu.
- Dobar plan zagrijavanja ovisi i o organizaciji natjecanja. Provjerite kada je otprilike vaš red za nastup, izračunajte koliko vam vremena treba za presvlačenje, sedlanje, zagrijavanje. Ništa ne radite na brzinu.
- Pri zagrijavanju ne smijete pogriješiti jer o tome ovisi uspješnost nastupa. Kako vas ne bi iznenada uhvatila panika, unaprijed uzmite u obzir da netko od jahača može odustati, pa ćete možda ranije doći na red. S druge strane, sve se može i oduljiti, pa ćete čekati – budite spremni i na to.
- Imate li previše vremena, nemojte ga trošiti na iscrpljivanje konja, nego radije šetajte, razgibavajte ga i opuštajte. Uvijek morate znati koliko još vremena imate na raspolaganju i ostavite pritom dovoljno vremena za kratak psihički i

fizički odmor nakon zagrijavanja. I konj i vi u parkur ćete ući svježiji, odmorni i dobro pripremljeni.

- U prvom dijelu zagrijavanja konja opuštamo i razgibavamo i o tome ovisi daljnji rad, pa ne smijemo biti brzopleti. Šetajte najmanje 10 minuta s popuštenim dizginima. Tek tada krenite radnim kasom i izvodite lagana svijanja ulijevo i udesno, podjednako razgibajte konja s obje strane, bez prisile i prikupljanja, a počnite uvijek na onu stranu koja je konju draža.
- Razgibajte konja prvo po većim krugovima, zavojima i serpentinama. Tek kada je dobro razgiban kroz zavoje, prijedite na pravce.
- Postupnim prikupljanjem aktivirajte stražnji trup u drugom dijelu zagrijavanja. Na treninzima morate naučiti koje vježbe vašem konju najviše odgovaraju i kojim redoslijedom.
- Treći je dio zagrijavanja uvježbavanje dijelova programa, pojedinih elemenata i prijelaza. Počinjemo s onima koji su lakši i koje konj bolje izvodi.
- Ako prijeti opasnost da konj prepozna program i počne ga sam izvoditi, dijelove programa nemojte raditi na mjestima na kojima se rade na natjecanju i ne radite ih istim redoslijedom.
- Ni u čemu ne pretjerujte. Ako poznajete svoga konja, znat ćete je li mu ponavljanjem poboljšavate ili kvarite korak.
- Između dijelova zagrijavanja napravite kratke stanke za odmor i pripremu za sljedeći dio, te na kraju jednu veću stanku za prikupljanje snage i koncentraciju za nastup.
- I krug oko parkura mjesto je za zagrijavanje, to je psihička priprema opuštanja i koncentracije prije ulaska u parkur. Najlošije što pritom možete učiniti nastojanje je da zadivite suce pokazivanjem svega što znate. To vrijeme iskoristite kako biste smirili konja ako je previše uzbuđen, ili ga potaknuli ako se ulijenio (što neće pomoći ako je konj zagrijavanjem izmoren).
- Kad čujete sudačko zvono – ne žurite. U istom tempu, lagano i smireno krenite prema ulazu u parkur. Od toga trenutka razmišljajte samo o sebi, konju i svojem programu, kao da ništa drugo ne postoji. Na licu neka bude osmijeh, a u srcu samosvijest.
- Budite sigurni u sebe, s maksimalnim samopouzdanjem, pa će i najnapetiji konj to osjetiti i smiriti se.
- Ponekad, upravo na ulazu u parkur, može vam se dogoditi blokada - odjednom ne znate program, kamo poslije C... Smirite se i koncentrirajte. U mislima se vratite na trening. Blokada je uzrokovana strahom, a liječi se smirivanjem. Isto vrijedi i kad tijekom programa nešto krene pogrešno i začujete zvono. To nije smak svijeta. Najgore je ako se uplašite ili naljutite – tada sve krene pogrešno. Naprotiv, treba se smiriti, koncentrirati i, kada suci to dopuste, nastaviti dalje kao da se ništa nije dogodilo. To je samo jedna od brojnih ocjena na ispitu.
- Umjesto da odmah nakon natjecanja odjurite kući sretni što ste se riješili brige, analizirajte kako ste jahali, gdje ste pogriješili i zašto, na čemu morate dalje raditi. U PREPONSKOM JAHANJU
- Zapamtite: konj nikada nije kriv! Ako je bio napet ili nervozan, možda je samo reagirao na vaše stanje ili pogrešni signal. Loše izvedena vježba možda je odraz pogrešnog treniranja. Pri toj će analizi pomoći sudačke ocjene i komentari. Oni bi trebali usmjeriti daljnji rad.

- Neka plasman ne bude mjerilo kvalitete. Vaš je cilj razvijati sebe i konja, ne brojem osvojenih pokala i rozeta, nego sve boljim ocjenama koje su pokazatelj razvoja. Konačni poredak u utakmici relativan je pokazatelj uspjeha. Natjecanje u dresuri nije natjecanje protiv konkurencije niti nadmudrivanje sudaca, već natjecanje sa svojom vještinom jahanja i njenim razvojem, druženje s konjem i natjecanje sa samima sobom .

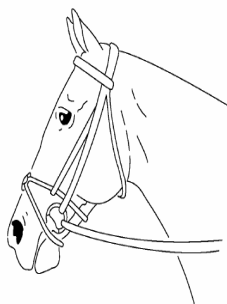
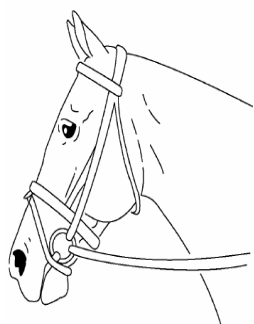
PITANJA

1. Koja je razlika između srednjeg, prikupljenog, produženog i slobodnoga hoda?
2. Koja je razlika između srednjeg, prikupljenog i produženoga kasa?
3. Koje su osnovne pogreške u galopu?
4. U čemu je osnovna razlika između srednjeg, prikupljenog i produženoga galopa?
5. Što je produženje koraka kasa i galopa i kada se izvodi?
6. Što je unakrsni galop?
7. Što je poluparada?
8. Kakvi moraju biti prijelazi?
9. Opišite jednostavnu promjenu galopa.
10. Opišite leteću promjenu galopa.
11. Kako se priprema stoj?
12. Ako se zahtijeva stoj u točki B, gdje se točno mora stati?
13. Koje su velike pogreške pri odstupanju?
14. Nabrojite vrste serpentina i opišite kako se serpentina izvodi.
15. O čemu ovisi dužina ravne linije koja povezuje polukrugove u serpentine?
16. Kako se izvodi polupirueta/ pirueta?
17. Koja je razlika između polupiruete i okreta na stražnjem dijelu trupa iz hoda?
18. Koje su osnovne pogreške pri jahanju polupiruete/piruete?
19. Opišite jednostavno primanje.
20. Je li konj u jednostavnom primanju savijen i postavljen?

21. Kako se može izvoditi jednostavno primanje?
22. Koja su bočna kretanja?
23. Koji je glavni cilj bočnih kretanja?
24. Koja je razlika između jednostavnog primanja i bočnih kretanja?
25. Nacrtajte dresurno jahalište 20 x 40 m / 20 x 60 m sa svim slovima i udaljenostima.
26. Kako se projahuje uz ugao na utakmicama kategorije A, L, S?
27. Koliko se koraka mora odstupiti ako se nakon odstupanja zahtijeva stoj, a koliko ako se nakon odstupanja zahtijeva kas, hod ili galop?
28. Na što treba obratiti najviše pozornosti pri ocjenjivanju dresurnih programa kategorije E?
29. Na što treba paziti pri ocjenjivanju dresurnih programa kategorije A?
30. Smiješ li u utakmicama sa slobodnim programom izvoditi vježbe koje nisu zadane?
31. Koliko imaš vremena poslije zvuka zvona za ulazak u natjecateljski prostor?
32. Kada počinje ocjenjivanje?
33. Kako se pozdravlja suce?
34. Kako se izlazi iz natjecateljskoga prostora?
35. Koje ocjene nisu prolazne?
36. S koliko se bodova kažnjava prva pogreška?
37. Što se događa ako konj sa sve četiri noge izađe iz natjecateljskoga prostora?
38. Može li natjecatelj nastaviti dresurni program nakon isključenja?
39. Tko određuje kakvu žvalu smiješ upotrijebiti?
40. Smiješ li koristiti ove prekonosne remene na dresurnim turnirima?

Kombinirani prekonosni remen

Meksički prekonosni remen

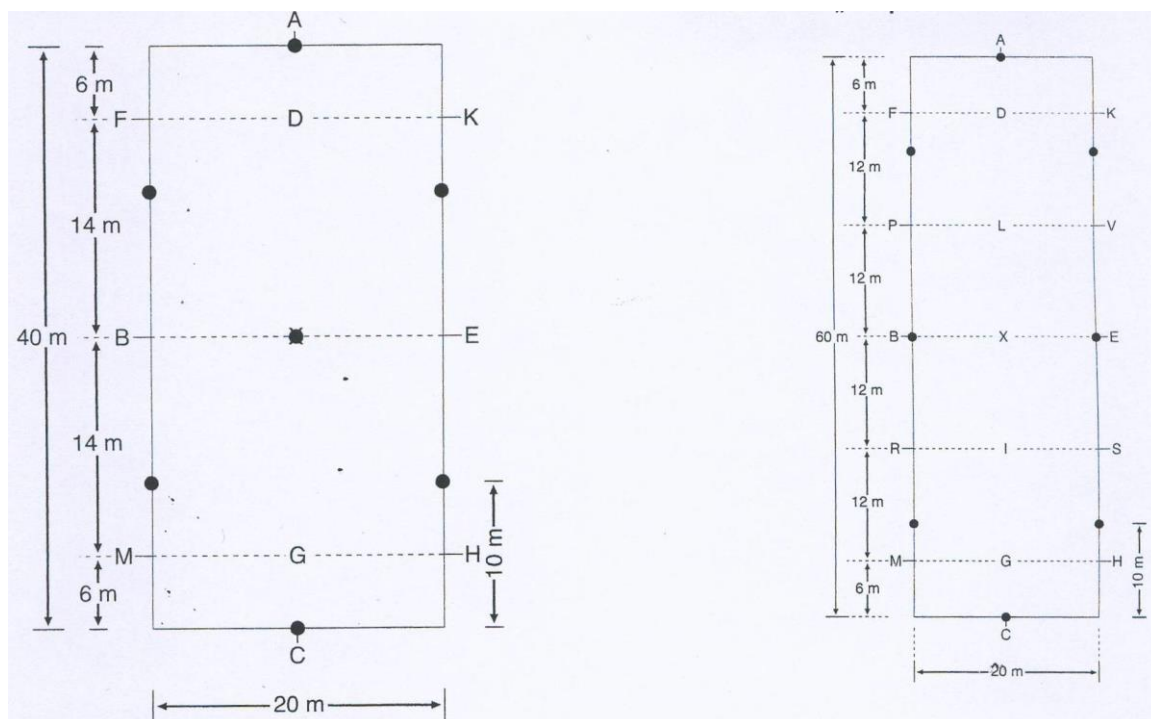

ODGOVORI

1. U srednjem hodu kopita stražnjih nogu ostavljaju otiske barem u otiscima kopita prednjih nogu. Glava konja nalazi se malo ispred okomice. U prikupljenom hodu kopita stražnjih nogu ostavljaju otiske u otiscima kopita prednjih nogu, a glava konja gotovo je okomita prema tlu. U produženom hodu kopita stražnjih nogu ostavljaju otiske ispred otisaka kopita prednjih nogu. Jahač omogućuje konju da ispruži vrat i glavu tako da popusti vođice (dizgine), ne gubeći kontakt s ustima konja. U slobodnom je hodu konju omogućeno da u potpunosti ispruži vrat i glavu.
2. U radnom kasu kopita stražnjih nogu ostavljaju otisak barem u otiscima kopita prednjih nogu. U srednjem kasu kopita stražnjih nogu ostavljaju otisak ispred otisaka kopita prednjih nogu. Jahač dopušta konju da lagano spusti glavu i vrat, a tjeme ostaje najviša točka. Konj drži glavu malo ispred okomice u odnosu na prikupljeni i radni kas. U prikupljenom je kasu vrat konja uzdignut, okvir konja skraćen, koraci su kraći, ali izražajni i povišeniji, a kopita stražnjih nogu ostavljaju otisak u otiscima kopita prednjih nogu. U produženom kasu kopita stražnjih nogu ostavljaju otisak znatno ispred otisaka kopita prednjih nogu. Jahač dopušta konju da produži okvir, a time i korak, ali i dalje tjeme mora biti najviša točka.
3. Osnovne su pogreške u galopu unakrsni i četverotaktni galop.
4. Osnovna je razlika između srednjeg, prikupljenog i produženoga galopa u dužini koraka.
5. Produženje koraka kasa i galopa varijacija je između radnog i srednjeg kasa i galopa koja se uvodi u testovima za mlade konje u početku treniranja kada nisu dovoljno školovani za srednji kas i galop.
6. Unakrsni galop prepoznamo po tome što konj prednjim nogama galopira jedan galop (npr. lijevi), a stražnjima drugi (npr. desni).

7. Poluparada je istodobna koordinirana akcija sjedišta, nogu i ruku jahača, kako bi se povećale pažnja i ravnoteža konja prije izvođenja određene vježbe i prije prijelaza iz jedne vrste kretanja ili tempa unutar kretanja u drugi.
8. Prijelazi se moraju izvesti u zadanoj točki, uz zadržavanje istog ritma. Konj cijelo vrijeme mora biti lagan u ruci i miran.
9. U jednostavnoj promjeni iz galopa se prelazi izravno u hod te nakon tri do pet koraka hoda ponovno izravno u drugi galop.
10. Leteća se promjena galopa izvodi u jednom koraku i to tako da se prednje i stražnje noge mijenjaju istodobno. Promjena vodeće noge i stražnjih nogu izvodi se u trenutku lebdenja.
11. Stoj se priprema nizom poluparada.
12. Ako se zahtijeva stoj u točki B, jahačev list treba biti u ravnini točke B.
13. Velike su pogreške pri odstupanju gubitak dva takta, bilo kakvo odupiranje konja, gubitak kontakta s ustima konja, skretanje stražnjega dijela trupa s ravne linije, široko postavljene i neaktivne stražnje noge te vučenje prednjih nogu.
14. Vrste serpentina su serpentine s tri i četiri zavoja, jednostavna i dvostruka serpentina. Serpentina se sastoji od nekoliko polukrugova povezanih ravnom linijom. Konj mora biti paralelan s kratkom stazom kada prelazi srednju liniju.
15. Dužina ravne linije koja povezuje polukrugove u serpentine ovisi o promjeru polukrugova.
16. Kod polupiruite/piruite konj se okreće za 180 stupnjeva (360 stupnjeva). Prednje noge i vanjska stražnja noga okreću se oko unutrašnje stražnje noge koja se podiže i spušta na tlo u istoj točki ili malo ispred nje.
17. Kod polupiruite/piruite prednji dio trupa opisuje mali polukrug oko stražnjega dijela trupa i jaši se u prikupljenom hodu.
18. Osnovne su pogreške pri jahanju polupiruite/piruite kretanje unatrag ili bočno.

19. Pri jednostavnom primanju konj je izravnat, ali je postavljen suprotno od smjera kojim se kreće, tako da mu jahač može vidjeti obrvu i nozdrvu s unutrašnje strane. Konj korača tako da unutrašnjim nogama prolazi ispred i ukršta vanjske noge.
20. U jednostavnom je primanju konj samo postavljen i to suprotno od smjera kojim se kreće.
21. Jednostavno se primanje može izvoditi po dijagonali (konj je paralelan s dugom stazom, a prednji dio trupa mora biti malo ispred stražnjega dijela), te na dujoj stazi (konj mora biti pod kutom od 35 stupnjeva u odnosu na dugu stazu).
22. Bočna su kretanja primanje plečke, travers, renvers i traverzala.
23. Glavni je cilj bočnih kretanja povećanje aktivnosti stražnjega dijela trupa, a time i prikupljenosti konja.
24. Kod jednostavnog je primanja konj samo postavljen, a kod svih je bočnih kretanja konj i savijen i postavljen.
- 25.

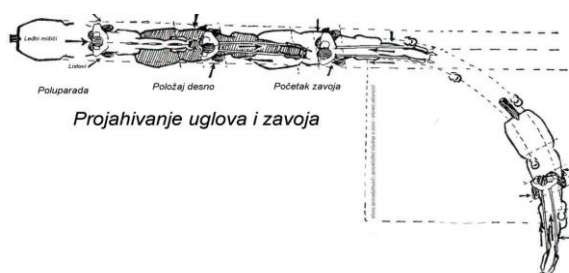

26. Uz ugao na utakmicama kategorije A, L, S projahuje se kao četvrtinom kruga promjera četiri metra, promjera tri i pol metra te promjera tri metra.
27. Ako se nakon odstupanja zahtijeva stoj, stražnji korak mora biti pola koraka kako bi konj zatvoreno stao, dakle treba odstupiti četiri i pol koraka. Ako se nakon odstupanja zahtijeva hod, kas ili galop, treba odstupiti četiri koraka.
28. Pri ocjenjivanju dresurnih programa kategorije E najviše se pažnje posvećuje sjedištu i stavu jahača, pravilnoj upotrebi tjerajućih pomagala te svinutosti odnosno ravnome stavu konja. Izvedba sjedećega kasa mora biti korektna.
29. Pri ocjenjivanju dresurnih programa kategorije A posebno treba paziti na aktivnost stražnjega trupa.
30. U utakmicama sa slobodnim programom ne smiju se izvoditi vježbe koje nisu zadane.
31. Poslije zvuka zvona imam 60 sekundi za ulazak u natjecateljski prostor.
32. Ocjenjivanje počinje u trenutku kada natjecatelj stupi u točku A, a završava nakon pozdrava. Pogreške napravljene prije ili poslije ne kažnjavaju se.
33. Na svakom nastupu natjecatelj mora pozdraviti suce. Jahačice pozdravljaju slobodnom desnom rukom, a jahači skidaju zaštitnu kacigu ili polucilindar.
34. Iz natjecateljskoga se prostora izlazi u hodu s popuštenim dizginima.
35. Neprolazne su sve ocjene niže od pet.
36. Prva se pogreška kažnjava s dva kaznena boda.
37. Ako konj sa sve četiri noge izađe iz natjecateljskoga prostora, kažnjava se isključenjem.
38. Nakon isključenja jahaču je dopušteno završiti program, osim u slučaju vidljivog znaka bolesti konja, kada natjecateljski par nakon znaka zvonom mora odmah izaći iz natjecateljskoga prostora..
39. Pravilnici HKS-a i FEI-a propisuju koje su dopuštene vrste žvala.
40. Da, smijem koristiti kombinirani ili meksički prekonosni remen.

3.14 DRESURNI ISPIT ZA POLAGANJE NATJECATELJSKE LICENCE

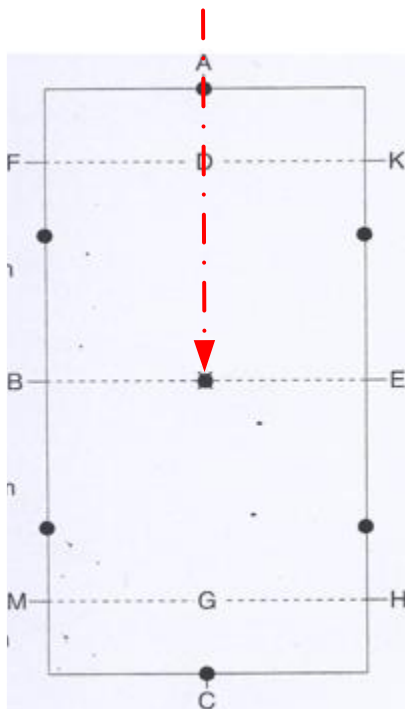
Provjerava se:

- Ispravnost opreme konja i jahača,
- Čistoća konja,
- Ispravnost stava jahača
- Utjecaj sjedišta jahača odnosno sigurnost, čvrstoća i pravilan utjecaj jahača,
- Ispravno od jahana putanja i vrste kretanja
- Ispravno projahivanje uglova i zavoja

A-X ulaz u srednjem hodu

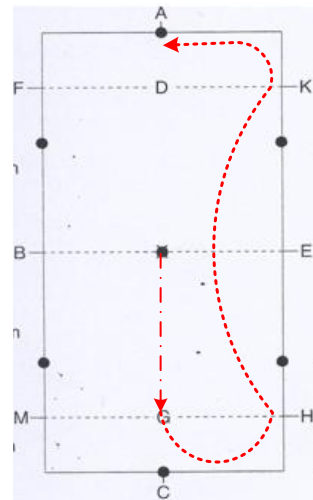
X stoj,

X srednji hod

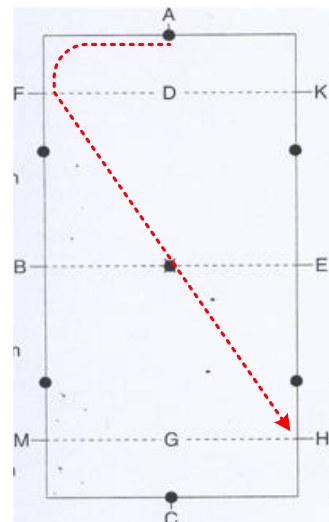
G radni kas

H-K jednostruka krivulja

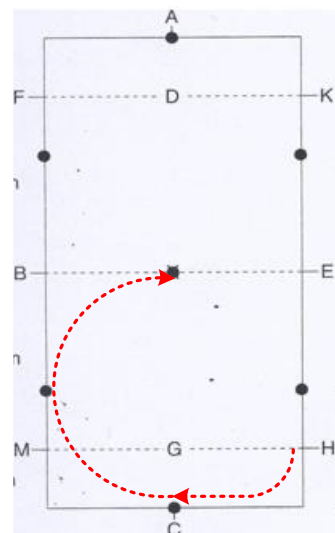
A radni kas, lako jašiti

F-H promjena po dugoj dijagonali,
produžiti korake kasa

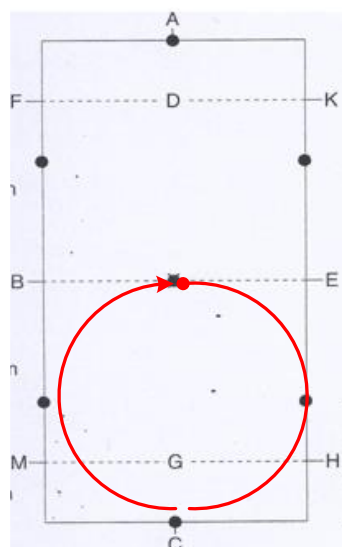

H sjesti u sedlo, radni kas

C-X pola velikog kruga, 20 m

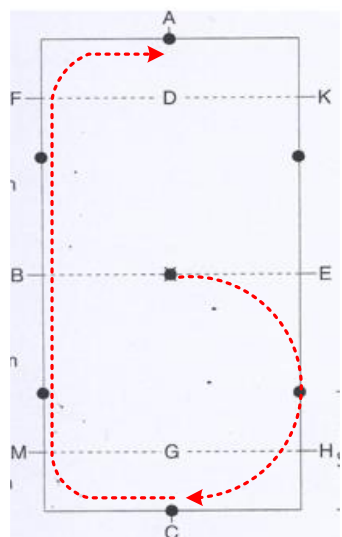

X radni desni galop, veliki krug 20m

X radni kas

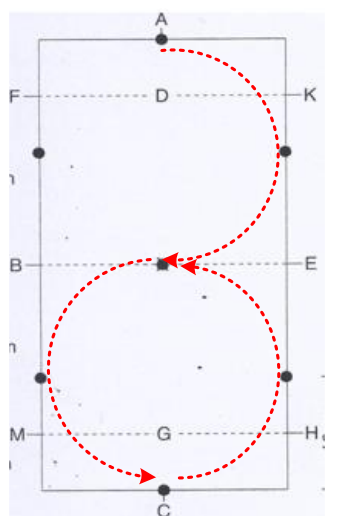
X-C pola velikog kruga 20m, nastaviti po dugoj stazi

A lako jašiti

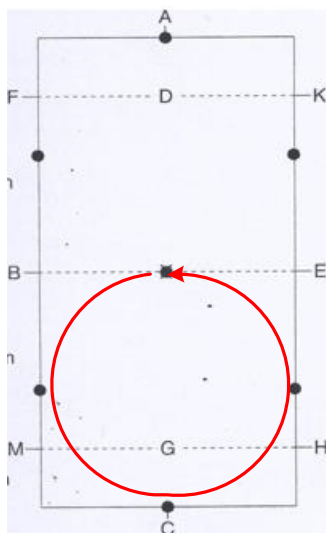
A-C promjena iz kruga

C-X sjesti u sedlo, pola velikog kruga

20m

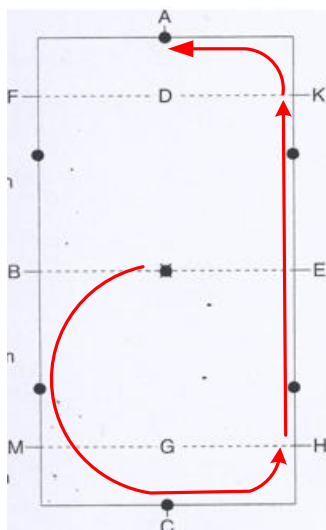
X radni lijevi galop, veliki krug 20m

X-C pola velikog kruga 20m

H-K produžiti korake galopa

K radni galop

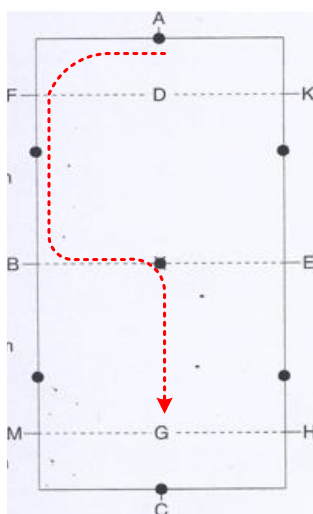

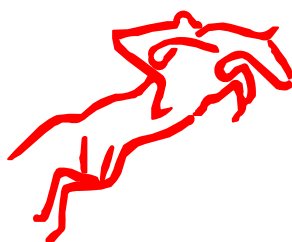
A radni kas

B na lijevo

X na desno

G stoj, pozdrav

4. NATJECANJA U PREPONSKOM JAHANJU

4.1 Kategorije utakmica

Na nacionalnim turnirima u Hrvatskoj utakmice se kategoriziraju prema Tablici 1a.

TABLICA 1a

PODJELA UTAKMICA PO KATEGORIJAMA

	E*	E**	A*	A**	L*	L**	L***	M*	M**	S*	S* GP	S**	S** GP	S***	S*** GP
Brzina: na otvorenom/ u dvorani (m/min.)	300/ 300	300/ 300	300/ 300	350/ 325	350/ 325	350/ 325	350/ 325	350/ 325	350/ 325	375/ 350	400/ 350	375/ 350	400/ 350	375/ 350	400/ 350
Broj prepona	7 - 9	7 - 9	8 - 10	9 - 10	9 - 11	9 - 11	9 - 11	10 - 12	10 - 12	10 - 13	11 - 14	10 - 13	11 - 14	10 - 13	11 - 14
Visina prepona (m.)	0.80	0.90	1.00	1.10	1.15	1.20	1.25	1.30	1.35	1.40	1.40	1.45	1.45	1.50	1.50
Najveća dozvoljena širina prepona (m.)	1.00	1.10	1.20	1.30	1.35	1.40	1.45	1.50	1.55	1.60	1.60	1.65	1.65	1.70	1.70
Najveća dozvoljena širina triplbara (m.)	1.10	1.20	1.30	1.40	1.50	1.55	1.60	1.70	1.75	1.80	1.80	1.85	1.85	1.90	1.90
Najmanje skokova maksimalne visine	3	3	4	4	5	5	5	6	6	6	8	6	8	6	8
Dozvoljene kombinacije	✗	[1D]	[1D]	1D 2D	1D 2D	2D; 1T 1D+1T 3D	2D; 1T 1D+1T 3D	2D 1D+1T 3D	2D 1D+1T 3D	2D 1D+1T 3D	1D+1T 3D	2D 1D+1T 3D	1D+1T 3D	2D 1D+1T 3D	1D+1T 3D
Mali vodeni rov	✗	✓+A	✓	✓	✓	✓	✓	✓	✓	!	!	!	!	!	!
Veliki vodeni rov	✗	✗	✗	✗	✓+A	✓+A	✓	✓	✓	✓	!	✓	!	✓	!
Minimalni iznos novčanih nagrada/upisnine (kn)	- /30	- /30	- /40	- /50	- /60	2000* /70	3000* /80	5000 /90	6000 /90	7000 /110	12000 /200	8000 /110	14000 /200	10000 /150	20000 /200

[] NIJE OBAVEZNO ! OBAVEZNO ✗ NIJE DOZVOLJENO ✓ DOZVOLJENO ✓+A DOZVOLJENO, ALI ALTERNATIVNA PREPONA OBAVEZNA

* SAMO NA SPECIJALNIM UTAKMICAMA D =DVOSKOK T =TROSOK

Utakmice kategorije E*, E**, A* i A** sude se po Tabeli A ne na vrijeme:

- ex aequo (D.6.4.1.1.),
- kao STILSKÉ UTAKMICE ZA JAHACE (D.11.15.),
- kao KOMBINIRANE UTAKMICE ZA JAHACE (D.11.16.),
- kao STILSKÉ UTAKMICE ZA KONJE (D.11.18.),
- kao KOMBINIRANE UTAKMICE ZA KONJE (D.11.19.)
- kao utakmice „IDEALNO VRIJEME“ (D.11.17.).

Dodatno kategorija A** može se suditi i kao:

- UTAKMICA U DVIJE FAZE (D.11.13.),
- kao STANDARDNA UTAKMICA (D.6.4.2.1. ili D.6.4.2.2.)
- kao UTAKMICA U DVIJE MANŠE (D.11.12.).

Utakmice kategorije A** dijele se na tri skupine [izuzev utakmica ex-aequo (D.6.4.1.1.) i UTAKMICA U DVIJE FAZE (D.11.13.5.1.)]:

- a) natjecatelji s licencama S1 i S2
- b) natjecatelji s licencama S3 i S4
- c) mladi konji 4 i 5 godina starosti

Utakmice kategorije L* - L*** dijele se na tri skupine [izuzev utakmica ex-aequo (D.6.4.1.1.), lovačkih utakmica ili utakmica brzine i spretnosti (D.11.4.), utakmica „Pogreška isključenje“ (D.11.5.), utakmica „Više i brže“ (D.11.6.), utakmica štafeta (D.11.7.), utakmica „Rastuće poteškoće“ (D.11.8.), utakmica „Izaberi svoj put“ (D.11.10.) i utakmica „Dvojni parkur“ (D.11.11.)]

- a) natjecatelji s licencama S2
- b) natjecatelji s licencama S3 i S4
- c) mladi konji 5 i 6 godina starosti

U Croatia Cup-u za juniore i u utakmicama za Prvenstvo Hrvatske za kategoriju juniora svi juniori u konkurenciji za prvenstvo ili Croatia Cup natječu se u skupini **a)**.

Ako se prijavi 5 ili više natjecatelja u jednoj skupini taj dio natjecanja sudi se kao posebna utakmica. Organizator natjecanja mora za skupinu **a), b) i c)** osigurati pehare i rozete po Članku C.4.9.

U slučaju da nema dovoljan broj natjecatelja u skupini **a)** svi natjecatelji iz te skupine natječu se u skupini **b)**.

U slučaju da nema dovoljan broj natjecatelja u skupini **b)** svi natjecatelji iz te skupine natječu se u skupini **a)**.

U slučaju da nema dovoljan broj natjecatelja u skupini **c)** svi natjecatelji iz te skupine razvrstavaju se po licencama i natječu se u skupinama **a)** i **b)**.

U slučaju da nema dovoljan broj natjecatelja da bi se utakmica podijelila barem na dvije skupine onda se utakmica odvija bez podjele po skupinama.

4.2 Kategorije natjecatelja

Pravilnikom se određuju dobne kategorije natjecatelja i iskustvene kategorije natjecatelja.

Prema dobi natjecatelji se dijele na:

1. poni natjecatelji od 9 do 16 godina starosti

- 2. kadeti od 10 do 14 godina starosti**
- 3. juniori od 14 do 18 godina starosti**
- 4. mladi natjecatelji od 16 do 21 godine starosti**
- 5. seniori iznad 18 godina starosti**
- 6. veterani žene iznad 45 a muškarci iznad 49 godina starosti**
- 7. amazonke, žene iznad 14 godina starosti**
- 8. amateri, licencirani natjecatelji sa S2 ili S3 sa 18 godina i više**

U jednoj kalendarskoj godini natjecatelj se može, u istoj konjičkoj disciplini, natjecati samo u jednoj dobnoj kategoriji.

Iznimno, natjecateljima od 10 do 14 godina dozvoljeno je nastupanje u dobnoj kategoriji poni jahača i dobnoj kategoriji kadeta ali samo s različitim konjima koji ne startaju niti u jednoj drugoj kategoriji natjecatelja.

U kategoriji amazonki natjecateljice imaju pravo nastupa u kategoriji amazonki i u svojoj dobnoj kategoriji, ali samo s različitim konjima koji ne startaju niti u jednoj drugoj kategoriji natjecatelja.

4.3 Natjecateljske licence

Natjecatelji u preponskom jahanju dijele se na:

- natjecatelje kategorije S0
- natjecatelje kategorije S1
- natjecatelje kategorije S2
- natjecatelje kategorije S3
- natjecatelje kategorije S4

Licenca kategorije S0 važi samo za djecu u dobi od 9-11 godina, a natjecatelju se izdaje nakon položenog ispita uz obaveznog nazočnosti jednog od roditelja ili staratelja koji se sastoji od teorije prilagođene djeci u dobi od 9 – 11 godina, dresurnog ispita kategorije P i parkura najveće visine 0,60 m. Natjecatelj koji ima licencu S0, nakon 11 godine starosti mora polagati ispit za licencu S1.

Jahač koji posjeduje licencu **S0** može se natjecati na utakmicama kategorije E*,E** i **UTAKMICAMA ZA NATJECATELJE 9 – 11 GODINA STAROSTI (D.11.20.)**.

Licenca kategorije S1 natjecatelju se izdaje nakon položenog ispita koji se sastoji od teorije, dresurnog ispita za dobivanje licence i parkura kategorije E (program dresurnog ispita i pitanja iz teorijskog dijela dostupni su u uredu HKS-a).

Jahač koji posjeduje licencu **S1** može se natjecati na utakmicama kategorije E*,E**, A* i A**.

Licenca kategorije S2

Vlasnik licence S1 dobiva **licencu kategorije S2** ako sakupi ukupno pet plasmana ili pet parkura bez kaznenih bodova na sljedećim utakmicama:

- a) Ako završi STILSKU utakmicu (D.11.15.) za jahače kategorije A** s ocjenom 6.5 ili većom
- b) Ako završi osnovnu manšu standardne utakmice kategorije A**. Računaju se utakmice po čl. D.6.4.1.1., D.6.4.2.1. i D.6.4.2.2.
- c) Ako završi osnovnu manšu KOMBINIRANE utakmice (D.11.16.) kategorije A**
- d) Ako završi osnovnu manšu utakmice „IDEALNO VRIJEME“ (D.11.17.) kategorije A**
- e) Ako završi prvu fazu utakmice „U DVIJE FAZE“ (D.11.13.5.1.), kategorije A**

Utakmice koje se uzimaju u obzir za dobivanje licence S2 nazivamo utakmicama **[S1>S2]**. Utakmice **[S1>S2]** su STILSKA utakmica za jahače kategorije A** (D.11.15.), standardna utakmica kategorije A** (D.6.4.1.1., D.6.4.2.1. i D.6.4.2.2.), KOMBINIRANA utakmica za jahače (D.11.16.) kategorije A**, utakmica „IDEALNO VRIJEME“ (D.11.17.) kategorije A** i utakmica u dvije faze kategorije A** (D.11.13.).

Jahač koji posjeduje licencu **S2** može se natjecati na utakmicama kategorije E*,E**, A*, A**, L*, L** i L***.

Licenca kategorije S3

Vlasnik licence kategorije S2 nakon 5 plasmana u L** i/ili L*** kategoriji i/ili 3 **5** parkura kategorije L** ili L*** završenih bez kaznenih bodova dobiva **licencu kategorije S3**.

Utakmice koje se uzimaju u obzir za dobivanje licence S3 nazivamo utakmicama **[S2>S3]**. Utakmice **[S2>S3]** su standardne utakmice i utakmice u dvije manše kategorije L** ili L***. Turniri kategorije A, B i C moraju imati bar jednu takvu utakmicu i to se mora naznačiti u propozicijama.

Jahač koji posjeduje licencu **S3** može se natjecati na utakmicama E*,E**, A*, A**, L*, L**,L***,, M* i M**.

Licenca kategorije S4

Vlasnik licence kategorije S3 nakon 5 plasmana u kategoriji M* i/ili M** i/ili 3 **5** parkura kategorije M* i/ili M** završenih bez kaznenih bodova dobiva **licencu kategorije S4**.

Utakmice koje se uzimaju u obzir za dobivanje licence S4 nazivamo utakmicama **[S3>S4]**. Utakmice **[S3>S4]** su standardne utakmice i utakmice u dvije manše kategorije M* i/ili M**. Turniri kategorije A i B moraju imati bar jednu takvu utakmicu i to se mora naznačiti u propozicijama.

Jahač koji posjeduje licencu **S4** može se natjecati na utakmicama E*,E**, A*, A**, L*,

L**, L***, M*, M**, S*, S* Grand Prix, S**, S** Grand Prix, S*** i S*** Grand Prix.

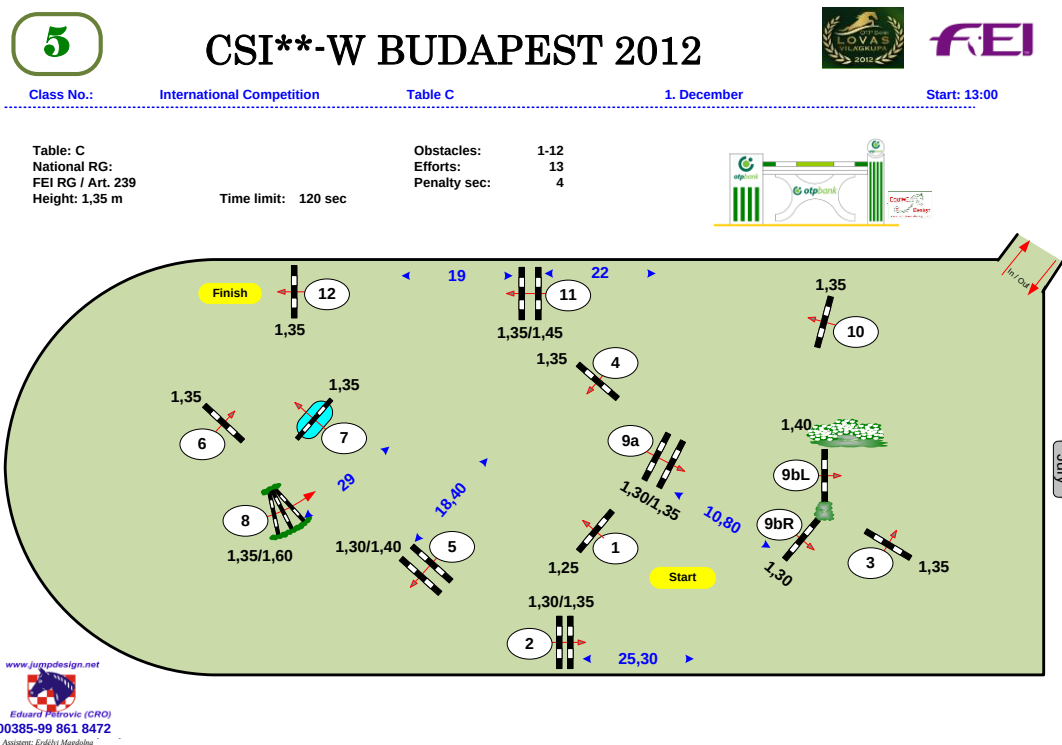
4.4 Kazneni bodovi prema Tablici A ili C

Većina se utakmica sudi prema tablici A, a neke prema tablici C. Najveća je razlika među njima u načinu ocjenjivanja.

Prema tablici A ocjenjuje se tako da se zbroje kazneni bodovi dobiveni prilikom preskakanja prepona i kazneni bodovi za prekoračenje dopuštenog vremena. Postignuto vrijeme uzima se u obzir prilikom rangiranja natjecatelja s jednakim brojem kaznenih bodova.

Prema tablici C kazneni se bodovi preračunavaju u sekunde koje se dodaju postignutom vremenu u parkuru. U osnovnom parkuru dodaju se četiri sekunde za svaku srušenu preponu, dok se u utakmicama u dva dijela (dvije manše), paralelnim parkurima i baražima za srušenu preponu dobivaju tri sekunde.

Primjer utakmice koja se sudi prema Tablici C

Prve dvije neposlušnosti konja (prema FEI-u, druga neposlušnost donosi isključenje) ne kažnjavaju se posebno, već samo time što vrijeme prolazi.

U utakmicama koje se sude prema tablici C nema dopuštenog vremena, nego samo najvećega dopuštenog vremena - tri minute ako je itinerar u parkuru duži od 600 metara, a dvije minute ako je kraći.

Za utakmice koje se sude prema Tablici A, pogreške se kažnjavaju kaznenim bodovima ili isključenjima u skladu sa sljedećem tabelom:

Prva neposlušnost	4 kaznena boda
Druga neposlušnost	4 kaznena boda
Srušena prepona tijekom skakanja	4 kaznena boda
Jedna ili više nogu u vodenom rovu ili na bijeloj traci koja označava granicu rova na doskočnoj strani	4 kaznena boda
Pad konja ili jahača ili oboje	isključenje
Treća neposlušnost ili prekršaji navedeni u članku D.7.1.	isključenje
Prekoračenje graničnog vremena	isključenje
Prekoračenje dozvoljenog vremena u prvim manšama, drugim manšama, prvim i drugim fazama i u baražima ne na vrijeme	1 kazneni bod za svakih započetih četiri sekunde
Prekoračenje dozvoljenog vremena u baražima na vrijeme	1 kazneni bod za svaku sekundu ili započeti dio sekunde.

Za utakmice koje se sude po Tabeli C, pogreške se kažnjavaju u sekundama, koje se dodaju na vrijeme potrebno natjecatelju da završi svoju manšu, ili isključenjem.

Kazneni bodovi prema Tabeli C:

Srušena prepona tijekom skakanja, jedna ili više nogu konja u vodenom rovu ili na bijeloj traci koja označava granicu rova na doskočnoj strani	4 sekunde (3 sekunde kod utakmica u dvije faze, dvojni parkur i za baraže po tabeli C)
Prva neposlušnost	ništa
Druga neposlušnost	ništa
Prva ili druga neposlušnost uz rušenje ili pomicanje prepone	korekcija vremena od 6 sekunde
Treća neposlušnost	isključenje
Pad konja ili jahača ili oboje	isključenje
Prekoračenje graničnog vremena	isključenje

Kod bodovanja prema tabeli C ne postoji dozvoljeno vrijeme nego samo granično vrijeme kada je to moguće primijeniti:

- 3 minute za parkure sa putanjom duljom od 600 m
- 2 minute za parkure sa putanjom kraćom od 600 m

Kada se dobiva Kaznene bodove

U parkuru tijekom utakmice kazneni se bodovi dobivaju zbog:

- rušenja prepone ili doskoka konja u vodu ili na letvu koja označuje rub vodenog rova na strani doskoka
- neposlušnosti konja
- odstupanja od zadanog puta (itinerara)
- pada konja i/ili natjecatelja
- neovlaštene pomoći
- prekoračenja dopuštenog ili najvećeg dopuštenog vremena.

Rušenje prepone

Prepona je srušena kada uslijed pogreške konja ili natjecatelja:

- padne cijela prepona ili njen bilo koji gornji dio s iste okomite linije, čak i onda kada se dio koji je srušen zadrži na nekom dijelu prepone;
- barem jedan od krajeva prepone ne leži na nekom dijelu potpore.
- Ako se tijekom skoka dotakne ili pomakne bilo koji dio prepone ili zastavice u bilo kojem smjeru, ne kažnjava se kao rušenje prepone. Ako postoji sumnja, suci trebaju donijeti odluku u korist natjecatelja. Rušenje ili pomicanje prepone i/ili zastavice zbog neposlušnosti konja kažnjava se samo kao odbijanje.
- Ako se pomakne bilo koji dio prepone (osim zastavica) zbog neposlušnosti konja, daje se znak zvonom i zaustavlja se sat, dok se ne popravi pomaknuta prepona. To se ne smatra rušenjem i kažnjava se kao neposlušnost i korekcijom vremena.
- Kazneni bodovi za rušenje prepona dodjeljuju se prema tablicama A i C.

Rušenje visinske i širinske prepone

- Kada se visinska prepona ili dio neke prepone sastoji od dva ili nekoliko dijelova postavljenih jedan iznad drugoga u istoj okomici, tada se kažnjava samo rušenje gornjega dijela.
- Kod širinskih prepona koje se preskaču u jednom skoku i koje sadrže dijelove koji nisu postavljeni u istoj okomici kao samo jedno rušenje kažnjava se pad jednog ili više gornjih dijelova, bez obzira na broj i položaj dijelova koji su pali. Rušenje drva, živice itd. koji se koriste kao ispune ne kažnjava se.

Neposlušnost konja

Neposlušnost konja koja se kažnjava:

- odbijanje
- istrčavanje
- opiranje
- više ili manje pravilan krug ili nekoliko krugova u itineraru parkura, bez obzira na to na kojem su mjestu izvedeni i iz kojega razloga

Neposlušnost nije:

- kruženje do 45 sekundi nakon istrčavanja ili odbijanja (neovisno o tome treba li ili ne treba popraviti preponu) radi postizanja položaja za preskakanje prepone
- kruženje oko zadnje preskočene prepone ili oko prepone koju tek treba preskočiti.

Odstupanje od zadanog puta (itinerara) u parkuru

Odstupanjem od itinerara smatra se kada natjecatelj:

- ne slijedi put kako je objavljeno na planu parkura
- ne prođe startnu ili ciljnu crtu između zastavica u ispravnome smjeru
- ne obiđe zadanu točku za okret
- ne preskoči prepone redom ili u smjeru kako je naznačeno, osim u nekim posebnim utakmicama
- preskoči ili pokuša preskočiti preponu koja nije dio itinerara ili propusti preskočiti preponu. Prepone koje nisu uključene u itinerar trebaju biti prekrižene, ali i ako to osoblje parkura nije učinilo, to neće spriječiti isključenje natjecatelja ako preskoči takvu preponu.

Odstupanje od itinerara nije i ne kažnjava se:

- kada konj prođe pored prepone koju treba preskočiti, obvezne točke za okret ili ciljne crte, ako nakon toga prođe u ispravnom smjeru.

Neispravljeno odstupanje od zadanog puta kažnjava se isključenjem.

Odbijanje

- Odbijanje je kada konj stane ispred prepone koju treba preskočiti, neovisno o tome hoće li je srušiti ili pomaknuti.
- Zaustavljanje ispred obavezne točke za okret ili ispred prepone bez uzmaka te skok s mjesta koji uslijedi bez rušenja prepone, ne kažnjavaju se kaznenim bodovima.
- Ako stajanje potraje ili ako konj krene prema natrag, svojevrijedno ili ne, pa čak i jedan korak, riječ je o odbijanju.
- Ako konj prokliže kroz preponu, sudac mora odmah odlučiti o tome je li riječ o odbijanju ili rušenju prepone. Ako odluči da je riječ o odbijanju, treba odmah

dati znak zvonom, a natjecatelj mora biti spreman za ponovni skok odmah nakon što se prepona popravi.

- Ako sudačko vijeće odluči da nije riječ o odbijanju, neće dati znak zvonom, a natjecatelj nastavlja natjecanje. On je tada kažnjen za rušenje prepone.
- Ako je dan znak zvonom i natjecatelj preskoči druge elemente kombinacije u svom naletu, to ne znači da neće biti isključen ili kažnjen kaznenim bodovima sruši li element kombinacije.
- Ako natjecatelj ne može preskočiti sljedeći element kombinacije zbog pada na prethodnom elementu, uz rušenje ili pomicanje prepone ili bez toga, on će biti kažnjen za pad, ali ne i za odbijanje.

Istrčavanje

- Smatra se da je riječ o istrčavanju kada konj izmakne kontroli jahača i izbjegne preponu koju je trebao preskočiti ili obaveznu točku za okret oko koje treba proći.
- Kada konj preskoči preponu između dvije crvene zastavice ili između dvije bijele zastavice, tada prepona nije preskočena pravilno, a natjecatelj se kažnjava zbog istrčavanja te mora ponovno preskočiti preponu na pravilan način.
- Ako je istrčavanje posljedica pada između dva elementa kombinacije nakon skoka preko prethodnog elementa, tada se istrčavanje ne kažnjava.

Opiranje

- Smatra se opiranjem kada konj odbije krenuti prema naprijed, stane iz bilo kojeg razloga, napravi jedan ili nekoliko više-manje pravilnih cijelih ili poluokreta, te krene ili zakorači unatrag iz bilo kojeg razloga.
- Opiranje je i kada natjecatelj zaustavi konja u bilo kojem trenutku i iz bilo kojeg razloga, osim ako je prepona neispravno postavljena ili ga sudačko vijeće upozori na nepredviđene okolnosti.
- Opiranje se kažnjava kao i odbijanje.

Padovi

- Smatra se da je natjecatelj pao kada se svojevrijedno ili bez svoje volje odvoji od svojega konja koji nije pao, i to tako da dotakne tlo ili da, smatrajući to nužnim kako bi se vratio u sedlo, iskoristi bilo kakav oslonac ili vanjsku pomoć.
- Ako nije posve jasno je li natjecatelj koristio oslonac ili vanjsku pomoć kako bi spriječio svoj pad, tada treba odlučiti u korist natjecatelja.
- Smatra se da je konj pao kada mu plećka i sapi dotaknu tlo ili preponu i tlo.
- Pad jahača kažnjava se isključenjem.

Neovlaštena pomoć

- Svaka pomoć pružena natjecatelju u sedlu radi podešavanja opreme ili uzde ili dodavanje biča tijekom utakmice kažnjava se isključenjem. Dodavanje kacige ili

naočala natjecatelju u sedlu tijekom utakmice ne smatra se neovlaštenom pomoći.

- Bilo koja fizička intervencija treće osobe s namjerom da pomogne natjecatelju ili njegovom konju između prolaska startne crte u ispravnom smjeru i prolaska ciljne crte nakon preskočene posljednje prepone, bilo da je jahač zatraži ili ne, smatra se neovlaštenom pomoći.
- U iznimnim slučajevima sudačko vijeće može ovlastiti natjecatelja da uđe pješice u parkur ili uz pomoć druge osobe, pa se to ne smatra neovlaštenom pomoći.

Vrijeme manše utakmice

- Vrijeme manše utakmice mjereno u sekundama i stotinkama, vrijeme je koje je potrebno natjecatelju da dovrši utakmicu (manšu), a dodaje mu se vrijeme korekcije, ako postoji.
- Vrijeme počinje teći točno u trenutku kada natjecatelj u sedlu prijeđe startnu crtu u ispravnom smjeru, pretpostavljajući da je zvonom oglašen znak za start, ili u trenutku kad istekne 45 sekundi odbrojavanja. Vrijeme teče do trenutka kada natjecatelj u sedlu prijeđe ciljnu crtu u ispravnom smjeru, nakon što je preskočio zadnju preponu.

Dopušteno vrijeme

- Dopušteno vrijeme svake manše jedne utakmice određuje se u odnosu na dužinu itinerara parkura i brzinu.
- Za svaku započetu četvrtu prekoračenu sekundu u manši natjecatelj dobiva jedan kazneni bod.
- Za svaku započetu prekoračenu sekundu u baražu natjecatelj dobiva jedan kazneni bod.

Najveće dopušteno vrijeme

- Najveće dopušteno vrijeme jednako je dvostrukom dopuštenom vremenu.
- Prekoračenje se kažnjava isključenjem.

Mjerenje vremena

Zaustavljen sat

- Kad je sat zaustavljen, natjecatelj se smije slobodno kretati u parkuru do znaka zvonom koji mu dopušta nastavak nastupa. U tom se trenutku sat ponovno pokreće.
- Odgovornost je za zaustavljanje i pokretanje sata samo na sucu koji je zadužen za zvono. Oprema za mjerenje vremena mora biti takva da je moguće poštovati takvu proceduru. Mjeritelj vremena ne može biti za to odgovoran.
- Automatsko mjerenje vremena ne treba samo bilježiti vrijeme koje postižu natjecatelji, već i vrijeme, uključivo i korekcije vremena, ako postoje.

Korekcije vremena

- Ako zbog neposlušnosti konja natjecatelj pomakne ili sruši bilo koju preponu ili zastavicu koja označava granice vodenog rova ili prirodne prepone i u svim drugim slučajevima kada je priroda prepone promijenjena rušenjem zastavice, daje se znak zvonom i zaustavlja se sat dok se prepona ne popravi. Natjecatelj će biti kažnjen za odbijanje, a četiri sekunde korekcije vremena dodat će mu se na vrijeme u kojem je dovršio utakmicu.
- Ako se na pojedinačnoj preponi ili u kombinaciji sruši prepona ili natjecatelj padne zbog neposlušnosti konja, odmah će se dati znak zvonom, ali se sat mora zaustaviti tek kada natjecatelj ponovno uzjaši, i to samo onda ako prepona nije popravljena na vrijeme kako bi natjecatelj odmah po uzjahivanju mogao nastaviti manšu. Ako nema neposlušnosti, natjecatelj će biti kažnjen za pad i za rušenje prepone.
- Ako je na drugom ili sljedećem elementu kombinacije odbijanje ili istrčavanje konja posljedica pada jahača, s rušenjem ili bez rušenja prepone, ne dosuđuju se kazneni bodovi za neposlušnost i ne dodaju se četiri sekunde; natjecatelj se kažnjava samo za pad.

Zaustavljanje tijekom manše jedne utakmice

- Ako natjecatelj nije u stanju nastaviti svoju manšu iz bilo kojeg razloga ili uslijed nepredviđenih okolnosti, oglasit će se zvono kako bi se natjecatelj zaustavio. U trenutku kad je nedvojbeno da se natjecatelj zaustavlja treba zaustaviti sat. Kad je parkur ponovno spreman treba dati znak zvonom, a sat će se pokrenuti kada natjecatelj dođe točno na mjesto gdje je sat zaustavljen.
- Ako natjecatelj ne stane nakon znaka zvonom, on nastavlja na vlastitu odgovornost i tada ne treba zaustaviti sat. Sudačko vijeće odlučuje o tome hoće li isključiti natjecatelja zbog nepoštivanja znaka za zaustavljanje ili će mu, ovisno o okolnostima, dopustiti da nastavi utakmicu. Ako natjecatelj nije isključen i dopušteno mu je da nastavi manšu, zbrajat će se postignuti bodovi na preponi prije i poslije zvona za zaustavljanje, bez obzira na to jesu li pozitivni ili negativni.
- Ako natjecatelj stane svojevrijedno kako bi ukazao sudačkom vijeću na to da je prepona koju treba preskočiti pogrešno postavljena ili ga nepredviđene okolnosti spriječe da nastavi svoju manšu u odgovarajućim uvjetima, sat se mora odmah zaustaviti.
- Ako je prepona pravilnih dimenzija i pravilno postavljena ili nepredviđene okolnosti sudačko vijeće ne prihvati, natjecatelja će se kazniti kao pri stajanju tijekom manše (članak 223.1) i vrijeme će mu se povećati za četiri sekunde.
- Ako preponu ili dio prepone treba popraviti ili ako je sudačko vijeće prihvatilo nepredviđene okolnosti, natjecatelja se ne kažnjava. Vrijeme prekida mora se odbiti, a sat zaustaviti do trenutka kada se natjecatelj vrati na svoj put u točki u kojoj je stao. Svako kažnjenje natjecatelju treba uzeti u obzir i odbiti odgovarajući broj sekundi od postignutog vremena.

Brzine u utakmicama:

- najmanje 300 metara u minuti i najviše 400 metara u minuti.
- U utakmicama Snaga skoka i Snaga i umijeće ne određuje se minimalna brzina.
- Grand Prix: na otvorenom najmanje 375 m u minuti, a najviše 400 m u minuti; u dvorani 350 m u minuti.
- Kup nacija: 400 m u minuti za utakmice ***** i **** na otvorenom, 375 m u minuti za utakmice *** na otvorenom i 350 m u minuti za ** i * utakmice na otvorenom, kao i za sve utakmice u dvorani.

Isključenje, diskvalifikacija, kazna

Isključenje (znak zvona tri puta)

Isključenje znači da natjecatelj i konj ne mogu nastaviti natjecanje u utakmici iz koje su isključeni.

Natjecatelj ima pravo preskočiti jednu pojedinačnu preponu nakon što je odustao ili je isključen, i to samo ako je prepona dio itinerara te utakmice. To, međutim, ne vrijedi ako je natjecatelj isključen zbog pada.

Sudačko vijeće može dosuditi isključenje u sljedećim slučajevima:

- ako natjecatelj preskoči ili pokuša preskočiti prepone u parkuru prije početka manše, osim probne prepone/prepona koje je odredio sudački kolegij
- ako natjecatelj starta prije znaka zvonom i preskoči prvu preponu
- ako preskoči prvu preponu, ne prešavši pravilno startnu crtu između zastavica u pravilnom smjeru
- ako propusti obaveznu točku za okret ili ne slijedi precizno itinerar označen na planu parkura neprekinutom linijom
- ako tijekom manše pokuša preskočiti ili preskoči preponu koja nije dio itinerara
- ako propusti preskočiti preponu na itineraru ili nakon istrčavanja ili odbijanja konja ne pokuša ponovno preskočiti preponu na kojoj je napravljena pogreška
- ako preskoči preponu pogrešnim redoslijedom
- ako preskoči preponu u pogrešnom smjeru
- ako prekorači najveće dopušteno vrijeme
- ako nakon odbijanja preskoči ili pokuša preskočiti preponu koja je bila srušena prije nego što je popravljena
- ako preskoči ili pokuša preskočiti preponu nakon prekida, ne čekajući na znak zvonom
- ako ponovno, nakon odbijanja, istrčavanja ili pada, ne preskoči sve elemente kombinacije, osim u slučaju zatvorenog dijela kombinacije
- ako ne preskoči odvojeno i u slijedu elemente kombinacije
- ako prije napuštanja parkura ne prijeđe ciljnu crtu između zastavica i jašući u pravilnom smjeru, nakon što je preskočio zadnju preponu (osim u nekim posebnim utakmicama)
- ako natjecatelj i/ili konj napuste parkur bez dozvole sudačkoga vijeća, čak i prije starta
- ako u sedlu tijekom manše prihvati bilo kakav predmet, osim kacige ili naočala

- ako u parkuru, padoku ili bilo gdje drugdje na mjestu ili blizu mjesta na kojem se održava turnir koristi bič duži od 75 cm
- ako se dogodi nezgoda natjecatelju ili konju koja ih spriječi da nastave utakmicu
- nakon treće neposlušnosti konja u parkuru tijekom manše
- nakon pada natjecatelja tijekom manše
- ako sudačko vijeće iz bilo kojeg razloga osjeća da konj ili natjecatelj nisu u stanju nastaviti utakmicu
- ako natjecatelj ne uđe jašući u parkur ili jašući ne izađe iz parkura
- ako se natjecatelj tijekom manše ne zaustavi na znak zvona.

Diskvalifikacija

Diskvalifikacija znači da natjecatelj i njegov konj ili konji više ne smiju sudjelovati na utakmici ili na bilo kojoj drugoj utakmici na turniru.

Sudačko vijeće može diskvalificirati natjecatelja u sljedećim slučajevima:

- ako pješice uđe u parkur nakon što je utakmica počela
- ako uvježbava konja u parkuru i preskoči ili pokuša preskočiti preponu bez dopuštenja sudačkoga vijeća
- ako preskoči ili pokuša preskočiti probnu preponu u parkuru više puta nego što je dopušteno
- ako preskoči ili pokuša preskočiti bilo koju preponu u parkuru ili preponu koja je dio sljedeće utakmice
- ako odustane prije održavanja baraža bez dopuštenja sudačkoga vijeća ili bez valjanoga razloga
- ako grubo postupa s konjem
- ako uvježbava konja tijekom trajanja turnira na preponama drugačijim od onih koje je pripremio organizacijski odbor
- ako preskače prepone u padoku u pogrešnome smjeru, kao i probnu preponu u parkuru, ako postoji
- u svim slučajevima zlostavljanja i/ili lošega postupanja s konjem koje prijavi član sudačkoga vijeća, član prizivne komisije ili stjuard (Opće odredbe: Zlostavljanje konja)
- u svim slučajevima navedenima u veterinarskim odredbama.

4.5 Vrste utakmica koja se sude prema Tablici A

Utakmica za početnike (članak D.6.4.1.1)

Ex eque označuje da u toj utakmici natjecatelji s najmanjim jednakim brojem kaznenih bodova dijele prvo mjesto.

Utakmica s jednim baražem (članak D.6.4.2.2)

Najčešća je vrsta utakmice u kojoj natjecatelji s jednakim brojem kaznenih bodova u baražu određuju pobjednika, a ostali se razvrstaju prema broju kaznenih bodova i vremenu. U baražu se prepone mogu povisiti do deset centimetara više od visinske kategorije utakmice, ali postavljači parkura ne smiju pretvoriti baraž u utakmicu više visinske kategorije.

Itinerar baraža kraća je i modificirana verzija kruga utakmice (manše). U manšama s osam do 11 prepona dovoljno je u baražu šest prepona, od kojih je jedan dvoskok već korišten u manši.

Osim prepona korištenih u osnovnom parkuru, u baražu se mogu dodati i dvije nove prepone: jedna stacionata i jedan oxer jednostavnog izgleda, a iste moraju biti u parkuru već pri razgledavanju, potpuno postavljene i označene. Te prepone moraju nositi broj za nekoliko brojeva veći od broja zadnje prepone osnovnog parkura kako bi jahači lakše vidjeli da te prepone ne pripadaju osnovnom parkuru.

Utakmica s Američkim baražem: članak D.6.4.2.2. , D.9.1.3

U utakmicama s **američkim baražem**, jahači ne izlaze iz parkura, već u roku 30 sekundi nakon zvona moraju proći start baraža.

U američkom baražu prepone moraju biti iste kao u manši (osim dvije jednostavne prepone), **a zvono znači nastavak natjecanja**

Utakmica s dva baraža (članak D.6.4.2.3)

Rjeđa je vrsta utakmice, a razlikuje se od prethodne u tome što ima dva baraža. Tek u drugom baražu vrijeme određuje pobjednika, a ostali natjecatelji razvrstaju se prema broju kaznenih bodova i vremenu u prvom baražu, odnosno, ako je potrebno, prema kaznenim bodovima i vremenu iz utakmice.

U prvom i/ili drugom baražu mogu se prepone povisiti do ukupno deset centimetara više od visinske kategorije utakmice, ali postavljači parkura ne smiju pretvoriti baraž u utakmicu više visinske kategorije.

Brzinska utakmica (članak D.6.4.2.1)

Utakmica na vrijeme, u kojoj se poredak natjecatelja određuje tako da je među natjecateljima s jednakim brojem kaznenih bodova pobjednik onaj koji je bio najbrži.

Ako dvoje ili više natjecatelja postigne jednak broj kaznenih bodova i jednako vrijeme, pobjednik se može odrediti u baražu ako je tako određeno u propozicijama.

Utakmice u dvije manše (članak D.11.12.)

Najjače utakmice, poput Croatia cupa, Grand Prixa i Pokala grada Zagreba, održavaju se često u dvije manše, prema članku D.11.12. i nekima od podčlanaka Pravilnika HKS-a.).

Ova utakmica se održava, u dvije manše, jednake ili različite, bilo u putanji ili u broju ili u dimenzijama prepona. Svaki natjecatelj mora nastupiti s istim konjem.

Natjecatelji koji su isključeni ili su odustali u prvoj manši ne mogu nastupiti u drugoj manši i ne mogu biti plasirani

Način suđenja ove utakmice mora biti određen u propozicijama turnira i u skladu s jednom od sljedećih formula:

Prva manša	Druga manša		Baraž
Tabela A	Tabela A	Redoslijed startanja	Redoslijed startanja
3.1. na vrijeme	ne na vrijeme	Obrnuti redoslijed prema kaznenim bodovima i vremenu prve manše	Jednak kao u drugoj manši
3.2. ne na vrijeme	ne na vrijeme	Obrnuti redoslijed prema kaznenim bodovima u prvoj manši; natjecatelji u slučaju jednakog broja kaznenih bodova zadržavaju redoslijed prema izvlačenju	Jednak kao u drugoj manši
3.3. na vrijeme ili ne na vrijeme	na vrijeme	Obrnuti redoslijed prema kaznenim bodovima, ako treba i prema vremenu prve manše	Nema baraža
3.4 na vrijeme	na vrijeme	Obrnuti redoslijed prema kaznenim bodovima i vremenu prve manše	Jednak kao u drugoj manši
3.5 na vrijeme	ne na vrijeme	Obrnuti redoslijed prema kaznenim bodovima i vremenu prve manše	Nema baraža

Primjer utakmice u dvije manše:

kombinacija.

Način suđenja ove utakmice mora biti određen u propozicijama turnira i u skladu s jednom od sljedećih formula:

Prva faza	Druga faza	Plasman
5.1. Tabela A ne na vrijeme	Tabela A ne na vrijeme	Prema kaznenim bodovima u drugoj fazi i ako je potrebno prema kaznenim bodovima u prvoj fazi
5.2. Tabela A ne na vrijeme	Tabela A na vrijeme	Prema kaznenim bodovima i vremenu u drugoj fazi i ako je potrebno prema kaznenim bodovima u prvoj fazi
5.3. Tabela A na vrijeme	Tabela A na vrijeme	Prema kaznenim bodovima i vremenu u drugoj fazi i ako je potrebno prema kaznenim bodovima i vremenu u prvoj fazi
5.4. Tabela A ne na vrijeme	Tabela C	Prema ukupnom vremenu (Tabela C) druge faze i ako je potrebno prema kaznenim bodovima u prvoj fazi
5.5. Tabela A na vrijeme	Tabela C	Prema ukupnom vremenu (Tabela C) druge faze i ako je potrebno prema kaznenim bodovima i vremenu u prvoj fazi
5.6 Tabela A ne na vrijeme Najmanje 5 prepona te najviše 7 prepona u prvoj fazi	Tabela A na vrijeme Ukupni broj prepona prve i druge faze mora biti najmanje 11 a najviše 13	Prema ukupnom broju kaznenih bodova iz prve i druge faze (kazneni bodovi za prepone i prekoračenje dozvoljenog vremena prve i druge faze) te prema potrebi vrijeme druge faze. Svi natjecatelji nastavljaju u drugu fazu osim onih koji su isključeni

Primjer utakmice u dvije faze:

CSI** Saturday June 4th 2011 International Competition

Start: _____

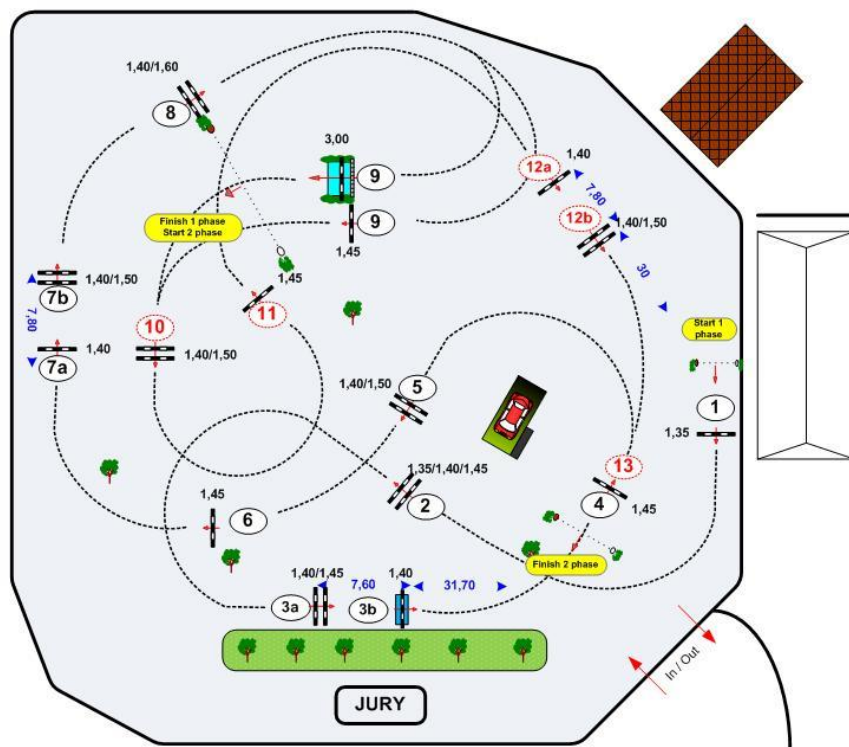

Table: A
National RG:
FEI RG / Art. 274.5.3
Height: 1,40 m

Speed: 350 m/min

Length: 400 m

Time allowed: 69 sec

Time limit: 138 sec

Obstacles: 1-9

Efforts:	11
----------	----

Penalty sec

Closed combination:—

2nd Phase:

10-11-12a+12b-13

Length: 200 m

Time allowed: 35 sec

Time limit: 70 sec

www.jumpdesign.net

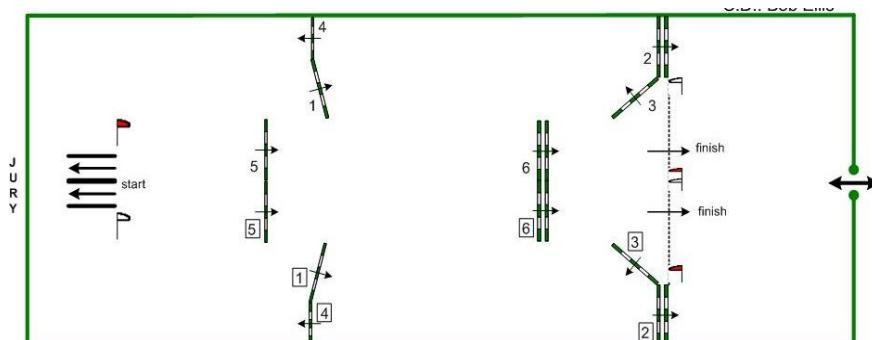
Eduard Petrovic (CRO)

00385-99 861 8472

Paralelni parkuri (članak D.11.11.)

U Pravilniku FEI-a ta se utakmica zove Knock out competion i održava se tako da se po dva para natjecatelja istodobno natječu u dva jednaka parkura.

Parovi se izmjenjuju dok se ne dobije pobjednik. U parkuru je pet do osam prepona, a kombinacije i vođeni rovovi nisu dopušteni.

Utakmica skupljanja bodova (Rastuće poteškoće, članak D.11.8.)

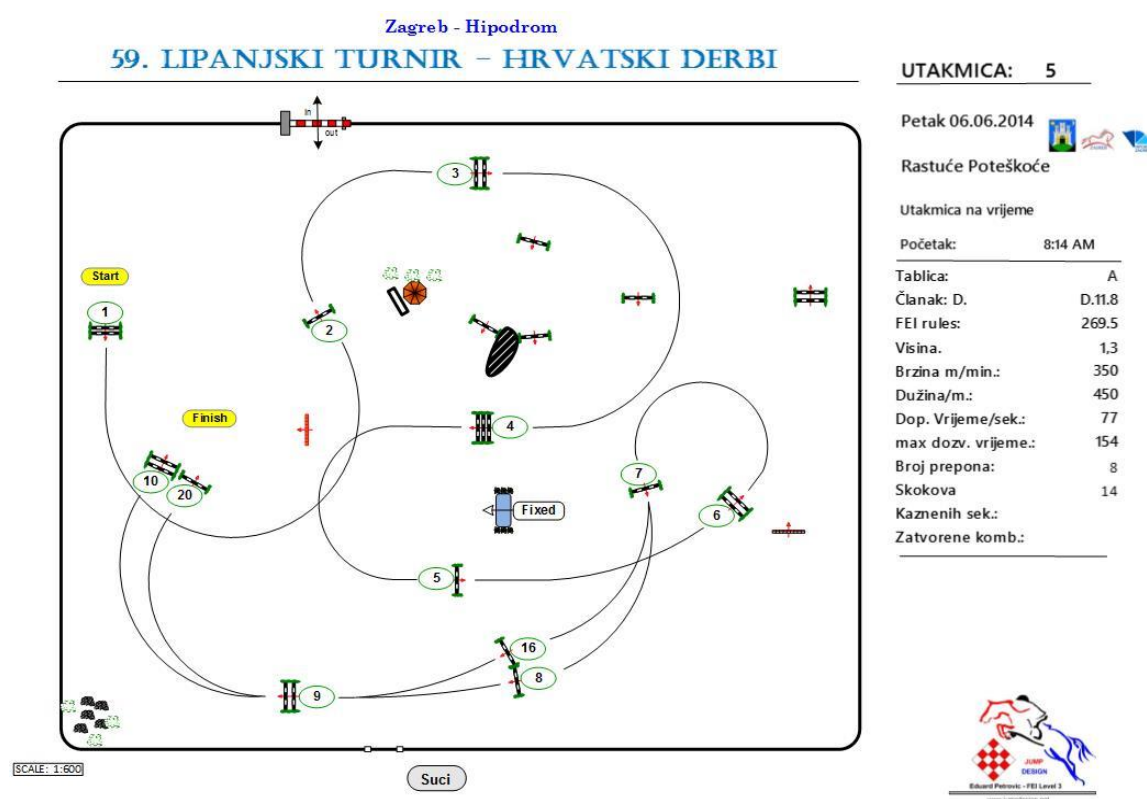
Ta se vrsta utakmice naziva još i Rastuće poteškoće. Parkur se sastoji od šest, osam ili deset prepona. Težina itinerara i visina prepona progresivni su.

Kombinacije nisu dozvoljene.

Pozitivni bodovi dobivaju se na sljedeći način: 1 bod za preskočenu prvu preponu, 2 boda za drugu preponu itd.

Pokraj zadnje prepone može se postaviti džoker koji donosi dvostruko više bodova od zadnje prepone, ali rušenje džoker-prepone umanjuje broj skupljenih bodova onoliko koliko vrijedi džoker prepona.

Džoker može biti 10 do 20 centimetara viši od visinske kategorije utakmice.

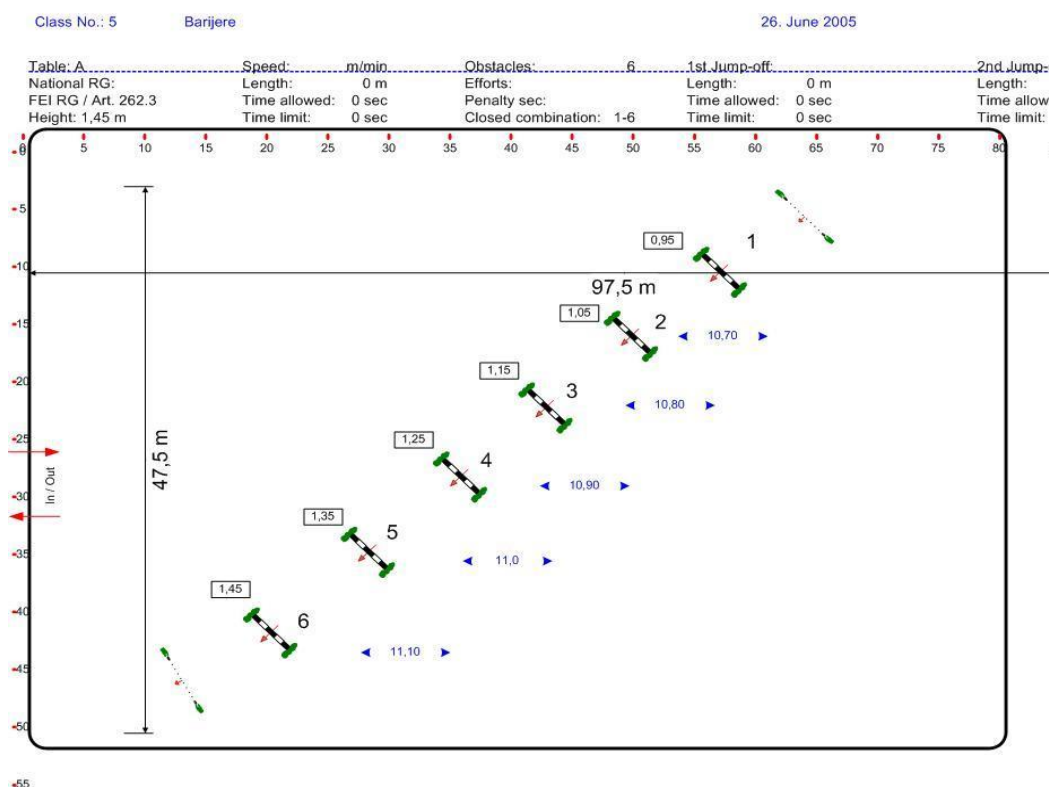

Barijere (članak 262.3)

U toj je utakmici postavljeno šest prepona u ravnoj liniji, otprilike 11 metara udaljenih jedna od druge. Prepone su samo stacionate od motki. Visina prepona može biti jednaka ili progresivna.

U prvom se baražu skače preko svih šest prepona. Od drugoga baraža broj prepona može se smanjiti na četiri, a nakon četvrtog baraža suci moraju prekinuti utakmicu. U slučaju neposlušnosti konja, natjecatelj mora nastaviti skakanje od prepone na kojoj je došlo do neposlušnosti i dopušteno mu je preponi prići sa strane.

Brijuni - Croatia Cup

UTAKMICA „IDEALNO VRIJEME“ (članak D.11.17.)

Utakmica se odvija slično utakmici D.6.4.2.1., s razlikom da apsolutna vrijednost razlike između postignutog i idealnog vremena razvrstava natjecatelje sa jednakim brojem kaznenih bodova: što je razlika manja natjecatelj je bolje plasiran.

Idealno vrijeme je za 3 sekundi kraće od dozvoljenog vremena kod parkura dužine do 300 m, 4 sekundi kraće od dozvoljenog vremena kod parkura dužine do 400 m te 5 sekundi kod parkura dužine do 500 m.

Kako natjecanje bi bilo što ravnopravnije za sve natjecatelje, potrebno je isključiti monitor koji prikazuje rezultat vremena natjecatelja.

U slučaju jednakog broja kaznenih bodova i vremena za prvo mjesto može se održati baraž ali to se mora naznačiti u propozicijama.

Granično vrijeme u ovoj utakmici jednako je dvostrukom idealnom vremenu.

Pogreške se kažnjavaju kaznenim bodovima ili isključenjima u skladu sa sljedećem tabelom:

Prva neposlušnost	4 kaznena boda
-------------------	----------------

Druga neposlušnost	4 kaznena boda
Srušena prepona tijekom skakanja	4 kaznena boda
Pad konja ili jahača ili oboje	isključenje
Treća neposlušnost ili prekršaji navedeni u članku D.7.1.	isključenje
Prekoračenje graničnog vremena	isključenje

4.6 Službeni nacrt parkura za natjecatelje i suce

Službeni nacrt parkura je slikovit prikaz položaja, smjera, i vrsta prepona te zamišljenih putanja u parkuru.

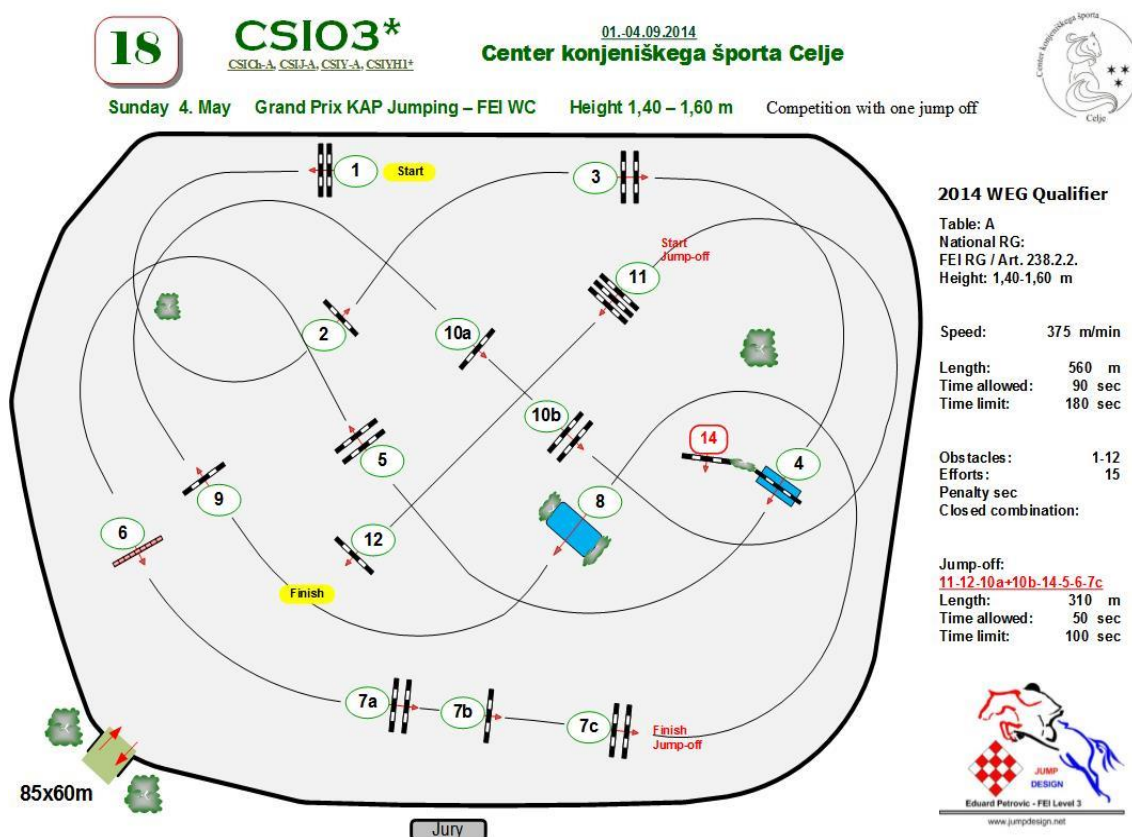
Natjecatelji moraju moći, najkasnije pola sata prije početka utakmice, pogledati nacrt parkura.

Nacrt parkura precizan je prikaz svih detalja u parkuru, kao što su:

- Ime turnira i datum održavanja;
- broj prepona i smjer kretanja u parkuru;

- vrsta prepona;
- položaj startne i ciljne linije, točaka zadanih za okret;
- vrsta utakmice i tablica prema kojoj se sudi;
- broj i visina utakmice te duljina puta (itinerara);
- linije izmjerenog putanja;
- dopušteno vrijeme i najveće dopušteno vrijeme;
- prepone u baražu;
- Opcijske prepone, zatvorene kombinacije

Primjer nacrtu parkura

Definicije

Dužina puta (itinerara) mjeri se od startne do ciljne linije, uobičajenim kretanjem od prepone do prepone, primjereno kategoriji utakmice, dobi i educiranosti jahača i konja.

Dopušteno vrijeme je vrijeme koje se računa s obzirom na dužinu itinerara i brzinu određenu Pravilnikom. Prekoračenje se kažnjava kaznenim bodovima.

Najveće dopušteno vrijeme (granično vrijeme) jednako je dvostrukom dopuštenom vremenu. Prekoračenje se kažnjava isključenjem.

Savjet:

Dobro je pregledati skicu prije nego što se dopusti natjecateljima u parkur na pregled te je dobro upamtiti putanja osnovnog parkura i eventualnog baraža, broj prepona, vrste prepona, vrste kombinacija i vrsta utakmice

Kada bude dozvoljen pregled parkura moći ćeš brže i više koncentriranije obaviti pregled uz pomoć trenera ili nekog drugog iskusnog. Nije bitno samo znati redoslijed prepona i vrsta prepona, dobro je i znati na pamet boja prepona, jer brojevi nisu uvijek sasvim vidljivi a posebno u baražu je od velike važnosti jer pomaže u bržem snalaženju.

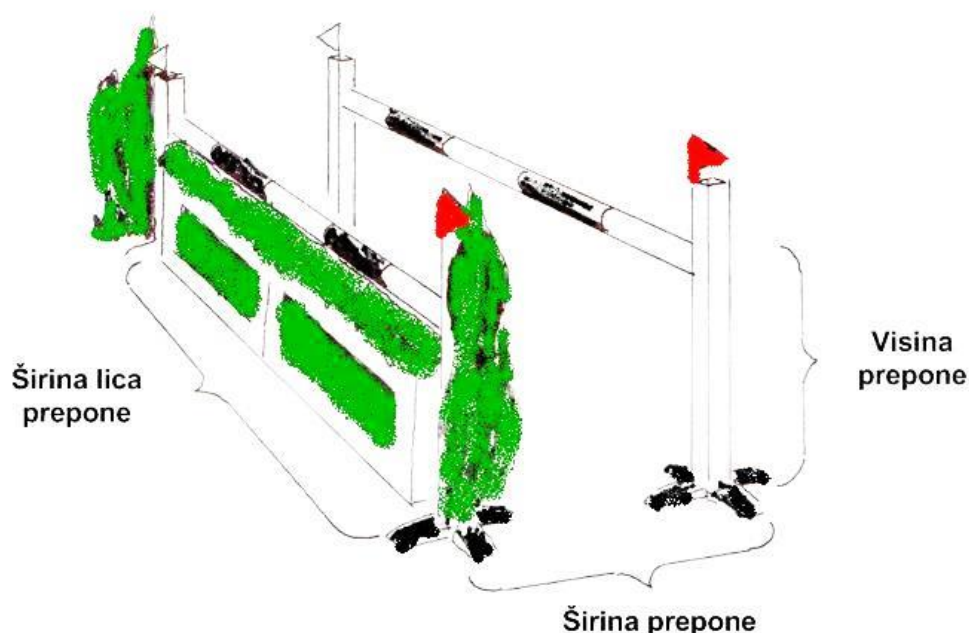
4.7. Veličine i definicija prepona

Prema Pravilniku FEI-a, prepone **ne smiju biti više od 170 cm**, osim u utakmicama Snaga skoka i Snaga i umijeće ili kod postavljanja rekorda skoka uvis. Širinske prepone **ne smiju biti šire od 200 cm**, osim prepone od trostruke motke koja može biti široka najviše 220 cm. Ta se pravila primjenjuju i u utakmicama s jednim ili više baraža. Vodeni rov ne smije biti širi od 450 cm, uključujući i odskočni element, osim rova koji se preskače kod postavljanja rekorda skoka udalj. Mali vodeni rov (tzv. liverpul) također ne smije biti širi od 200 cm.

Najveće dopuštene visine i širine prepona propisane su pravilnicima nacionalnih i međunarodnih konjičkih saveza, istaknute su u konačnim pravilima natjecanja i moraju se u cijelosti poštovati. Međutim, ako su najveće dopuštene dimenzije zanemarivo malo premašene, zbog materijala koji se upotrebljava u gradnji prepona i/ili zbog položaja prepone na tlu, to se ne smatra prelaženjem propisanih maksimalnih dimenzija, ali je pritom najveće dopušteno odstupanje od pravila 5 cm visine i 10 cm širine.

Stupanj težine utakmice ne može se procijeniti samo mjerenjem pojedinačnih prepona i kombinacija, nego se određuje na osnovi vlastitog iskustva.

DEFINICIJA PREPONE

5.2. Vrste prepona

Prepone moraju biti privlačne u svojem cjelovitom obliku i izgledu, razlikovati se od okoline i uklapati se u nju. Prepone i njihovi sastavni dijelovi moraju biti napravljeni tako da se mogu srušiti, ali ne smiju biti tako lagane da padnu na najmanji dodir, ili pak toliko teške da uzrokuju pad ili ozljedu konja. Prepone ne smiju biti sagrađene nesportski, tj. tako da predstavljaju neugodno iznenađenje za gostujuće natjecatelje.

Osnovna je podjela prepona na:

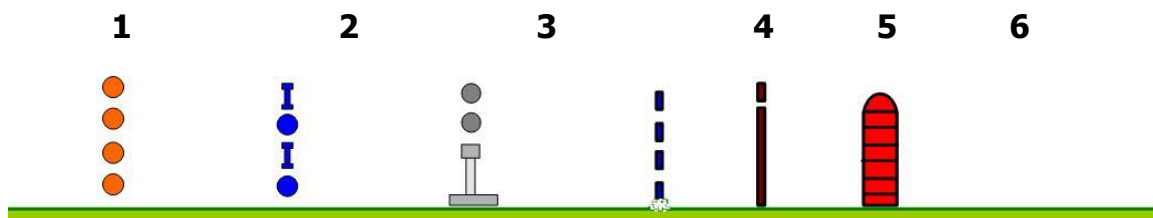
- visinske
- visinsko – širinske
- širinske

Visinske prepone

Bilo koja prepona može biti visinska, ako se svi dijelovi od kojih je napravljena, nalaze u jednoj vertikalnoj ravni na strani odskoka, te ako ispred prepone nema ograde, živice, rubnika, (nasipa) ili jarka s vodom ili bez nje.

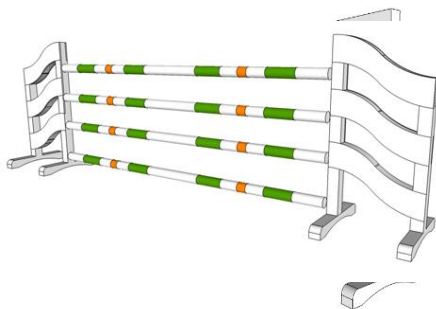
Visinske prepone, prema materijalu koji se upotrebljava u njihovoj gradnji, dijelimo na stacionate, ograde i zid.

Primjer visinskih prepona (pogled sa strane)

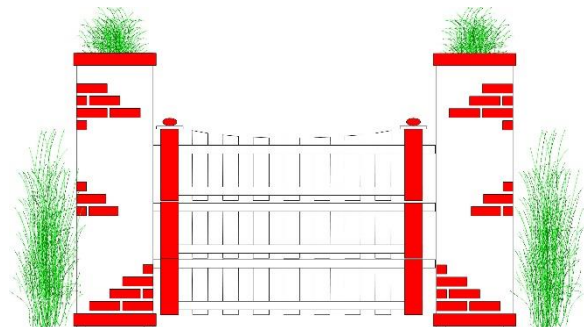

STACIONATE (primjer 1 - 4) mogu biti sagrađene samo od motki, gusto ili rijetko postavljenih, ili od kombinacije motki i različitih dekoracijskih materijala, daski (planki), ograde, plotova ili dijelova zida.

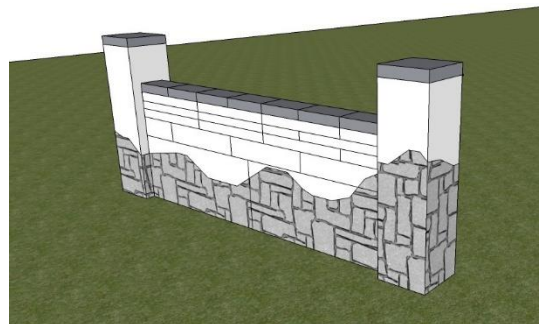
Primjer stacionate s motkama i daskama (plankama)

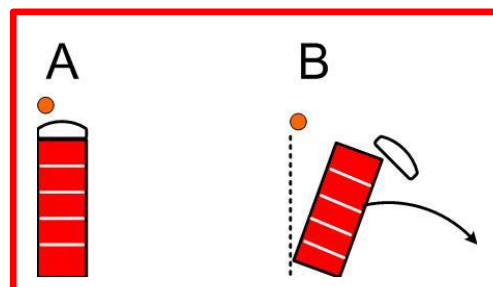
OGRADOM se smatraju svi elementi prepone, osim motki i daski (planki) koji vise u držačima (šalicama) i mogu cjelovito ili djelomično ispuniti preponu, kombinirani s jednom ili više motki.

ZID može biti bijel, crven, tamnocrven, siv ili drugih boja koje oponašaju građevinske materijale.

Kad se motka nalazi iznad zida, ali ne i u vertikalnoj ravni na strani odskoka, rušenje gornjeg dijela zida kažnjava se kaznenim bodovima jer je u tom slučaju zid visinsko-širinska prepona. Kad se motka nalazi u vertikalnoj ravni na strani odskoka (A), zid je visinska prepona, rušenje gornjeg dijela zida (B) ne kažnjava se.

Visinsko – širinske prepone

Visinsko–širinska prepona sagrađena je tako da zahtijeva napor pri skoku u visinu i širinu. Konstrukcija može biti od motki ili kombinacije motki i daski (planki), plotova, ograda, dijelova zida ili jarka s vodom ili bez nje. Stražnji je dio prepone uvijek napravljen samo od jedne motke.

Osnovne vrste visinsko–širinskih prepona:

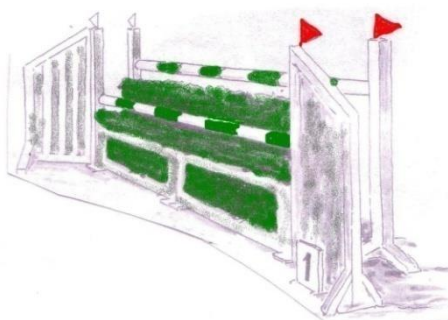
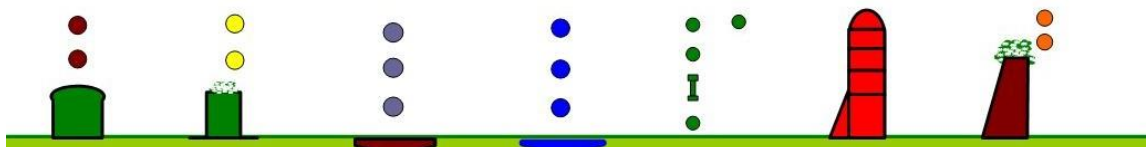
- duplebar
- paralelni okser
- triplebar

Međuvrsta prepone (DUBLEBAR)

Međuvrsta prepone, između visinskih i visinsko-širinskih, zove se duplebar. Iako ove prepone ne traže veliki napor skakanja udalj, pripadaju vrsti visinsko-širinskih prepona. Primjeri takvih prepona mogu biti lagane **lepeze, X-okseri i stacionate** koje nemaju sve dijelove u vertikalnoj ravni na strani odskoka, ili uski okseri kojima je prednja strana niža od 5 do 10 cm. I **zid s nagnutim licem** na strani odskoka,

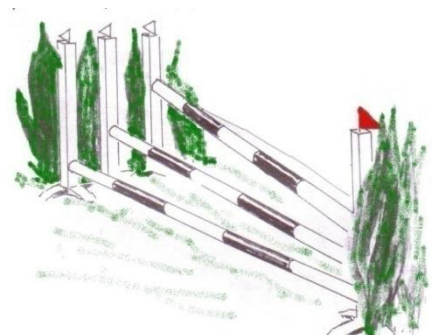
pripada ovoj vrsti prepona, osim u utakmicama Snaga skoka, kada pripada visinskim preponama.

Primjeri dublebara (pogled sa strane)

Dublebar se najčešće upotrebljava u utakmicama za mlade konje i jahače, kao prva prepona po redu, ili kao jedna od prepona u kombinaciji.

LEPEZA može biti lijeva ili desna, ovisno o smjeru iz kojeg se na nju dolazi, a unutarnja strana prepone mora imati samo jednu blendu ili stup. Ova se prepona nikada ne smije koristiti u kombinacijama u nižim kategorijama utakmica.

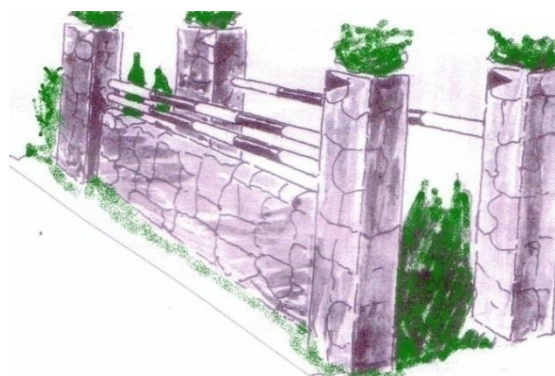
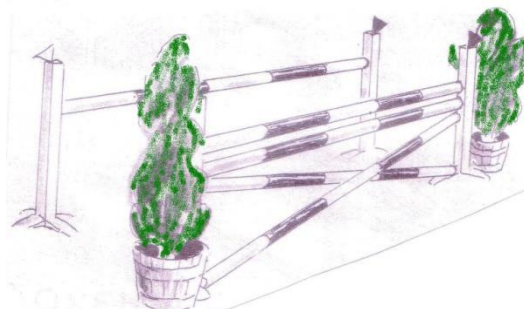
OKSER I TRIPLEBAR

Primjeri oksera i triplebara (pogled sa strane)

1. Paralelni okser
s motkama | 2. Triplebar
s motkama | 3. Paralelni okser
sa dio zida | 4. Paralelni okser
s vodenim rovom |
|---------------------------------|---------------------------|-----------------------------------|---------------------------------------|

Paralelni okser (primjeri 1, 3, 4) je visinsko-širinska prepona čija razlika između visine prednjeg i stražnjeg dijela nije veća od 5 cm, a širina veća od visine.

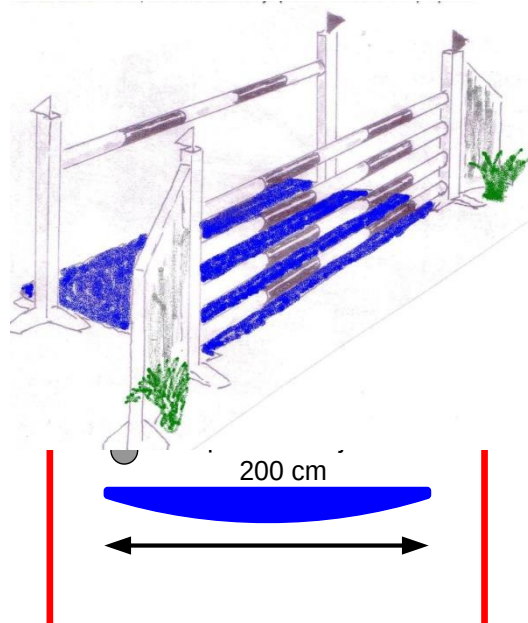
Dio zida ili cijeli zid (primjer 3)

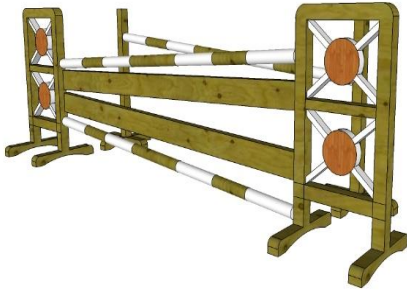
Ovo je jedna od najtežih prepona i postavlja se samo u utakmicama u kojima sudjelujuiskusni konji i jahači. Širinu ove prepone treba dobro procijeniti jer zid potiče konja na veću zaobljenost skoka.

Okser s malim vodenim rovom (liverpulom)

Ova prepona (primjer 4) najčešće povećava broj kaznenih bodova u parkuru. U utakmicama za mlade konje bolje ju je postaviti kao (međuvrsnu) visinsku preponu s vodom.

U najvišim utakmicama na elitnim i međunarodnim turnirima, mali vodeni rov može biti širok najviše dva metra, najrazličitije ukrašen.

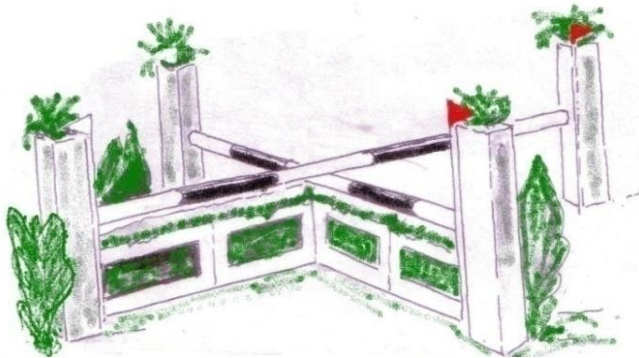

Švedski okser

Ova visinsko-širinska prepona nipošto se ne postavlja u utakmicama u kojima sudjeluju neiskusni konji i jahači. Motke ne smiju biti kraće od 3,50 m, a razlika u visini prednjeg i stražnjeg dijela prepone najviše 50 cm. Ne smije se postavljati u kombinacijama, već kao samostalna

prepona, široka najviše onoliko koliko je dopušteno u određenoj kategoriji utakmice.

X-okser

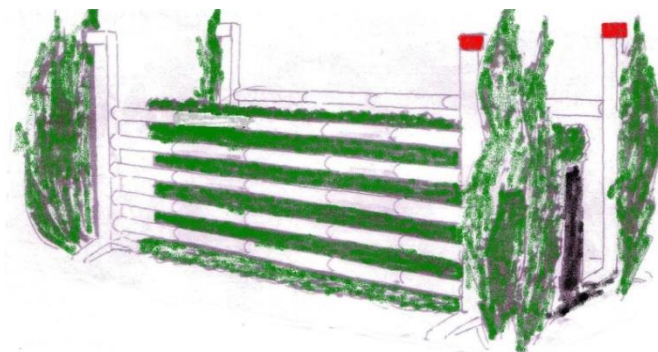

Ovo je veoma teška prepona jer konju otežava procjenu najboljeg mjesta za odskok. Treba je izbjegavati u utakmicama u kojima sudjeluju neiskusni jahači i konji, a može se postaviti u utakmici Lov na bodove u kojoj se može preskočiti s obje strane. U tom se slučaju motke postavljaju

isključivo s razmakom dvostruke debljine jedne motke i sve moraju ležati u sigurnosnim držačima (šalicama).

Okser sa živicom

Okser sa živicom danas se rijetko može vidjeti na turnirima, osim na derbijima u Hamburgu i Hicksteadu.

Triplebar

Triplebar je visinsko-širinska prepona koja se od oksera razlikuje po tome što ima tri reda motki: prednji, srednji i stražnji.

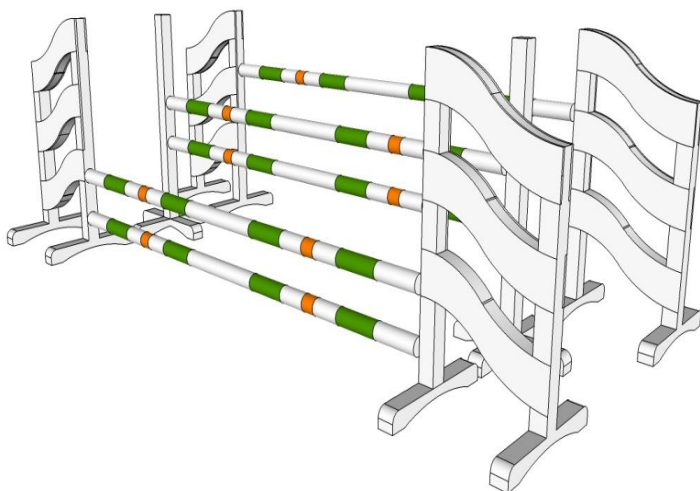
Prednji je dio uvijek najniži - 60 do 80 cm u utakmicama s visinom prepona 110 cm, te 70 do 90 cm u utakmicama s visinom prepona 130 cm. U utakmicama s preponama nižim od 110 cm triplebar se ne postavlja.

U sredini mogu biti dvije motke ili donja daska, a gornja motka-ograda, nije dopuštena. Obje motke (ili daska i motka), moraju biti više od najviše motke u prednjem redu.

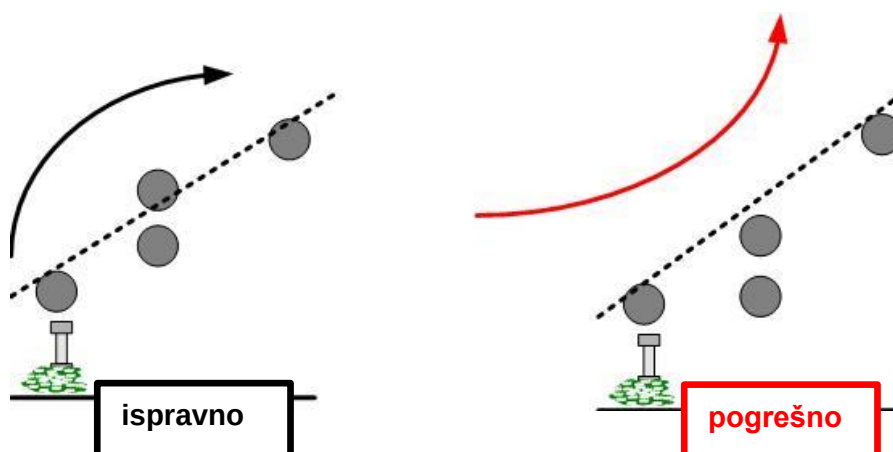
U stražnjem redu uvijek mora biti samo jedna motka. Izgled i raspored motki u sva tri reda prepone treba biti takav da stvara konveksnu, a ne konkavnu liniju.

Triplebar je teška prepona zbog svoje širine, posebice ako je visina prednjeg reda veća od 90 cm. Strogo je zabranjeno postaviti triplebar kao B ili C preponu u kombinacijama.

(Triplebar na slici prikazuje posve pravilan raspored motki jer s prednje strane ta prepona mora izgledati kao stacionata s posve jednakim razmacima između redova motki.)

Ispravno postavljen triplebar mora imati konveksni izgled kako bi konje poticao na zaobljeni skok.

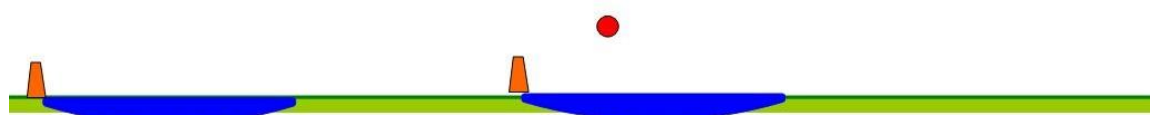

Širinske prepone

U širinske prepone spadaju veliki vodeni rov i nadograđeni veliki vodeni rov, ako visina motke nije veća od 110 cm.

Veliki vodeni rov

Nadograđeni veliki vodeni rov

VELIKI VODENI ROV

Kod **velikog vodenog rova** nema elemenata čije se rušenje kažnjava, nego se kazneni bodovi dobivaju ako konj ugazi u vodu ili stane na bijelu crtu na strani doskoka.

Ova vrsta prepone ne upotrebljava se u brzinskim utakmicama niti u baražu, kao ni u utakmicama s preponama **nižim od 120 cm**.

Vodeni rov ne smije imati preponu ispred, u sredini ili iza vode. Na strani odskoka može se postaviti samo odskočni element koji smije biti visok **najviše 50 cm**.

Odskočni element može biti zid, šibljica ili ogradica. Vodeni rov može biti fiksni, tj. iskopan na terenu, ili pomični, gumeni (potrebno je šest do osam osoba za njegovo premještanje).

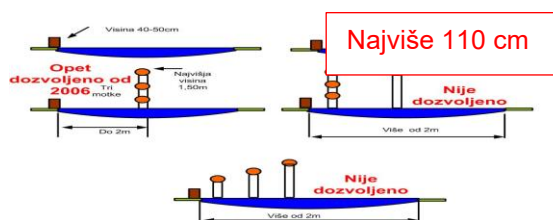
Primjeri velikog vodenog rova

NADOGRAĐENI VELIKI VODENI ROV

Kod **nadograđenog velikog vodenog rova** kazneni se bodovi dobivaju ako konj sruši motku iznad vode. Ako je postavljena bijela vrpca, ne kažnjava se ako konj stane na nju.

U utakmicama kategorije L i M nadograđeni veliki vodeni rov može biti uži, primjerice 200 do 300 cm, s jednom motkom iznad vode. Natjecateljima treba omogućiti da što ranije priviknu konje na vodene prepreke malih širina.

MALI VODENI ROV (liverpul)

Mali vodeni rov na turnirima je nezaobilazna prepona u svim kategorijama utakmica, prvenstveno kao priprema mladih konja za veliki vodeni rov.

Težina preskakanja malog vodenog rova nije samo u njegovoj **širini (ne smije biti veća od 200 cm)**, nego i u **vrsti prepone i njenom položaju iznad vode**.

Mali vodeni rov moguće je nadograditi raznim vrstama prepona, koje treba postupno uvoditi.

Kombinirane prepone

Dvostruke, trostruke i višestruke kombinacije prepona **skupina** su dviju, triju ili više **prepona u nizu** s najmanje jednim galopskim skokom i najviše dva galopska skoka razmaka između njih.

Kod kombinacije otvorenog tipa svaki se element mora preskočiti odvojeno i u nizu, bez kruženja oko elementa.

Pogreške na svakom pojedinom elementu kažnjavaju se odvojeno. Kombinacije prepona treba upotrebljavati sustavno, pripremajući jahače za sve teže vrste, ovisno o kategoriji utakmice.

Utakmice kategorije E

U utakmicama kategorije E, prema Pravilniku HKS-a, postavljač parkura sam odlučuje o upotrebi dvostruke prepone.

Odluka se temelji na stručnoj procjeni spremnosti jahača i konja. Na višednevnim turnirima mogu se prvi dan postaviti parkuri ove kategorije bez kombinacije prepona, a drugi i treći dan, kad se konji naviknu na ambijent i na prepone, postaviti parkur s kombinacijom.

Važno je postaviti kombinaciju na mjesto prema izlazu iz parkura, samostalno, nepovezano s drugim preponama, a u gradnji koristiti samo motke s dva galopska skoka između njih, dakle, postaviti lagani dublebar i stacionatu ili stacionatu - dublebar.

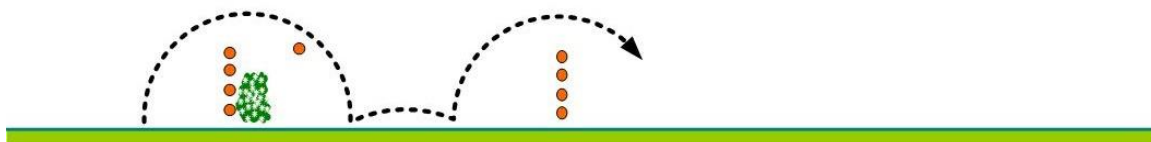

Utakmice kategorije A

I u ovoj je kategoriji dobro postaviti kombinaciju prepona s dva galopska skoka između njih.

Ako se turnir održava nekoliko dana, možemo tek drugi ili čak treći dan postaviti kombinaciju s jednim galopskim skokom između prepona.

Još uvijek treba dvostruku kombinaciju postaviti na najlakše mjesto u parkuru, a u gradnji koristiti motke ili ih kombinirati s drugim materijalom koji konji dobro poznaju ali samo na ulaznu preponu, što je posebice važno za razvoj mladih konja i jahača.

Utakmice kategorije L, MB i MA

Prema Pravilniku HKS-a, u ovim kategorijama utakmica postavljač parkura mora postaviti dvije dvostruke prepone ili jednu trostruku i jednu dvostruku kombinaciju.

U gradnji kombinacija u utakmicama kategorije L i MB mogu se upotrijebiti plotovi, ograde i daske, ali uvijek s motkom na vrhu prepone.

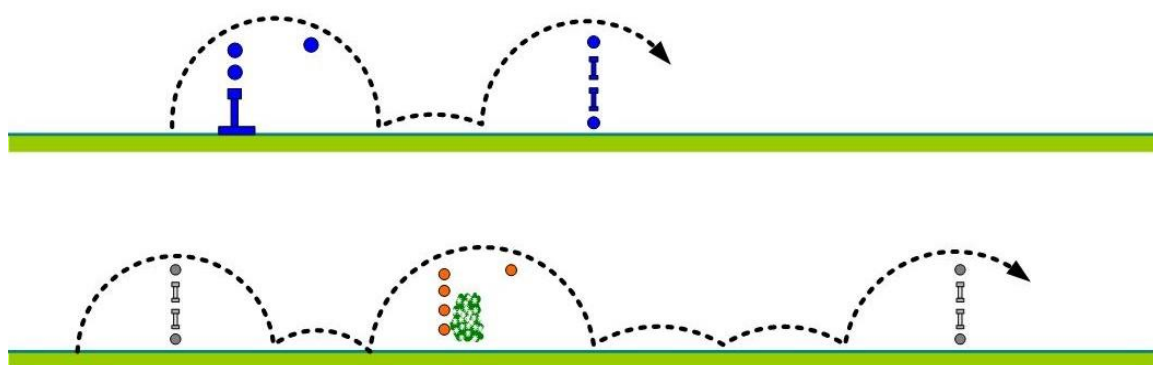
Kako bi kombinaciju mladi konji lakše svladali, dobro je materijal koji je korišten u gradnji kombinacije, upotrijebiti i na nekoj od samostalnih prepona, koje prethode kombinaciji u istome parkuru ali samo na jednoj od prepona A ili B.

Utakmice kategorije S

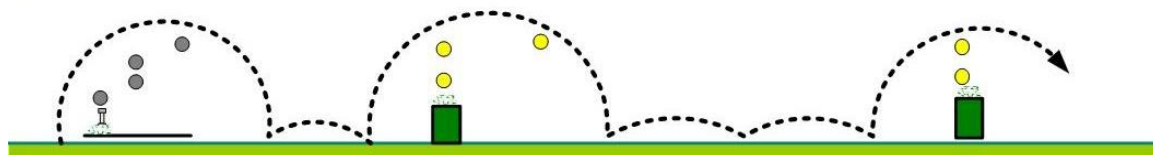
Prema Pravilniku HKS-a, u ovim kategorijama utakmica postavljač parkura mora postaviti tri dvostruke prepone ili jednu trostruku i jednu dvostruku kombinaciju.

U gradnji kombinacija u utakmicama kategorije S, mogu se upotrijebiti mali vodeni rov, plotovi, ograde i daske, ali uvijek s motkom na vrhu prepone.

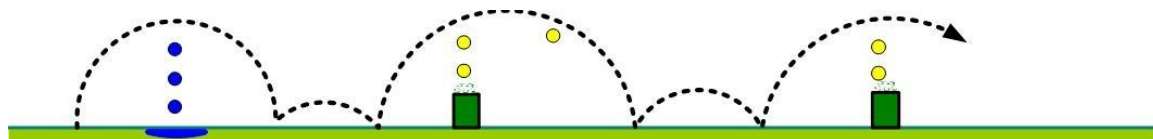
Primjeri dvostruke i trostruke kombinacije u utakmicama kategorije L i MB, u kojima sudjeluju mladi konji i jahači:

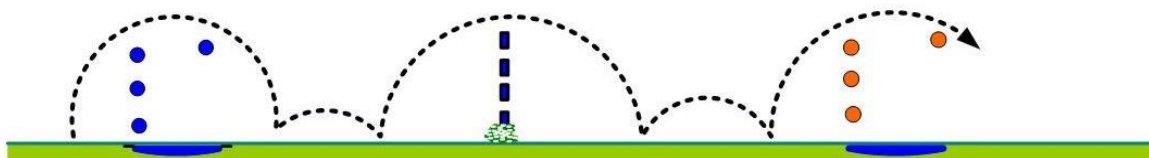
Primjer trostruke kombinacije u utakmicama kategorije S i više, u kojima sudjeluju iskusniji konji i jahači:

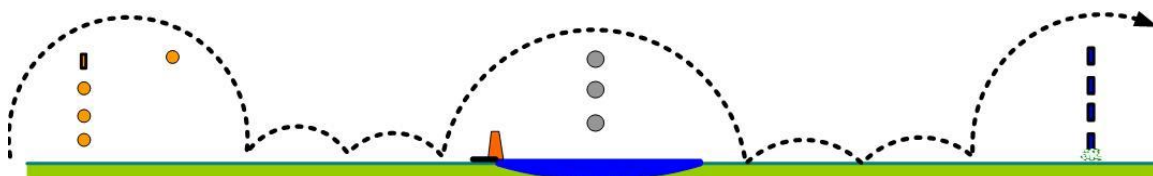
Primjer trostruke kombinacije u utakmicama kategorije MA i S:

Primjer trostruke kombinacije u Grand Prix utakmicama (mali vodeni rov do 2 m):

Primjer trostruke kombinacije na Olimpijskim igrama (nadograđen veliki vodeni rov):

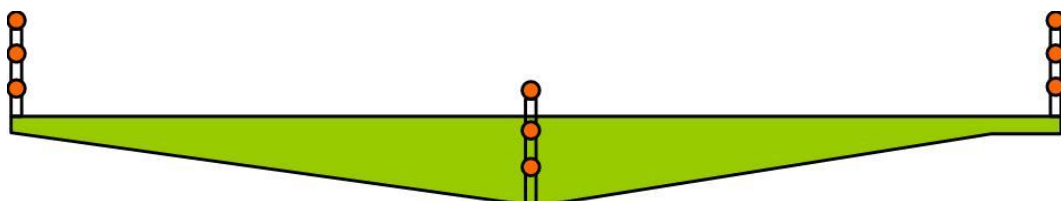
Zatvorene i djelomice zatvorene kombinacije

Zatvorena kombinacija razlikuje se od otvorene u tome što se nakon neposlušnosti konja u zatvorenom dijelu ne mora početi od prve prepone, nego se nastavlja na preponi na kojoj se dogodila neposlušnost. Zatvorene se kombinacije najčešće primjenjuju kod preskakanja banketa i Pulvermanove grabe. Na nacrtu parkura zatvoreni dijelovi kombinacije nacrtani su s linijom povučenom kroz prepone.

Primjeri zatvorene kombinacije:

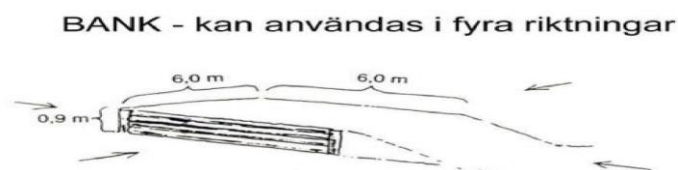
Pulvermanova graba: stacionata – dva galopska skoka – stacionata – dva galopska skoka - stacionata treba tek koristiti u utakmicama gdje nastupajuiskusni konji i jahači.

Kao uvod za neiskusnije jahače i konje, može se skakati Pulvermanovu grabu s jednom ili možda najviše dvije prepone.

Banketi

Banketi mogu biti raznog oblika, ali su uvijek zatvorene kombinacije. Mogu imati jedan do dva galopska skoka razmaka između elemenata kombinacije, ili mogu biti postavljeni bez galopskog skoka između prepona, tzv. in and out.

Početnički banket

Primjer za utakmice viših kategorija

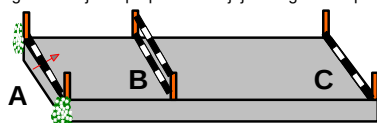
Primjeri zatvorenih kombinacija i dijelom zatvorenih kombinacija:

Kombinacije mogu biti i četverostruke, primjerice, jedan dio zatvoren, drugi dio otvoren.

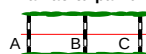
Objasniti ćemo kako se postupa kada konj odbije preskočiti preponu:

Zatvorena kombinacija

Ako konj stane ispred prepone B ili C, natjecatelj ne smije početi ponovno od A, nego nastavlja na preponu na kojoj se dogodila neposlušnost.

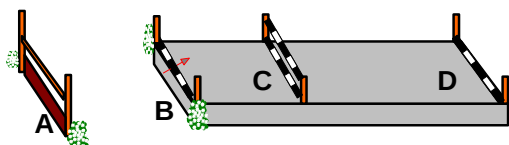

Na nacrtu parkura

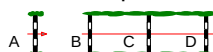

Dijelom zatvorena kombinacija. Primjer 1

Ako konj stane ispred prepone B, natjecatelj mora početi ponovno od A. Ako konj stane ispred prepone C ili D, natjecatelj ne smije ponovno početi od prepone A, nego odmah nastavlja na preponu na kojoj se dogodila neposlušnost.

Na nacrtu parkura

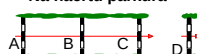

Dijelom zatvorena kombinacija. Primjer 2

Ako konj stane ispred prepone D, natjecatelj mora ponovno početi od prepone A

Na nacrtu parkura

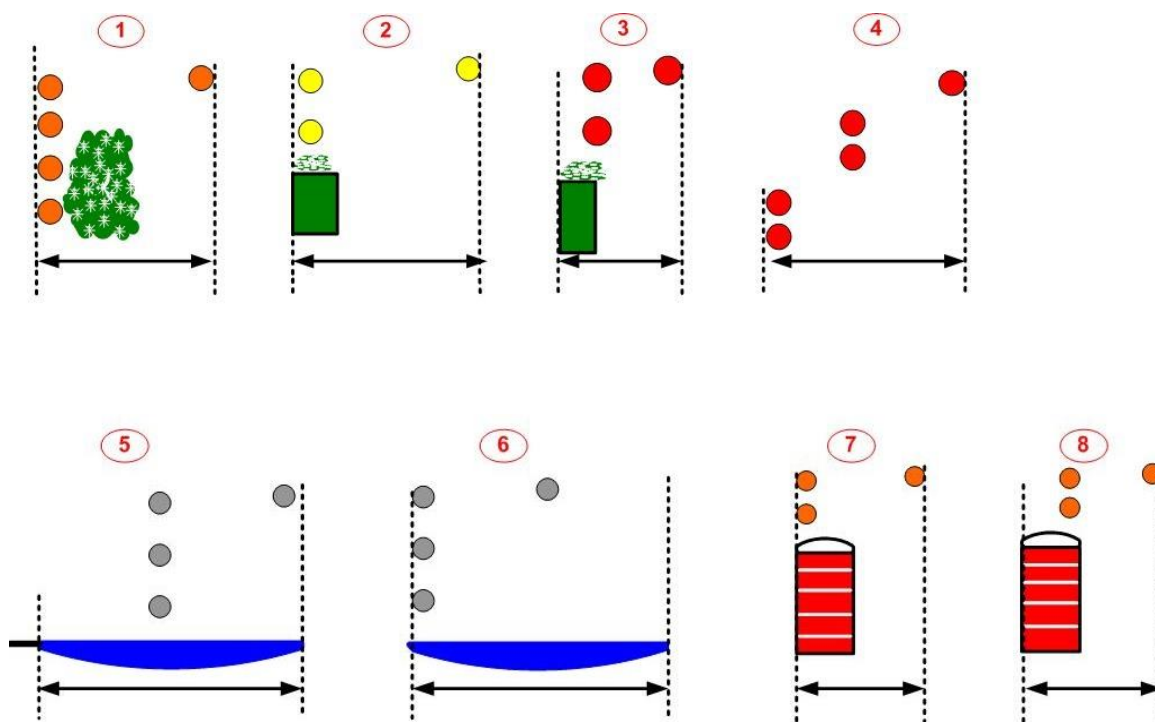

4.8 Mjerenje širine prepone

Prema Pravilniku FEI-a, širina prepone mjeri se od osnove prepone na strani odskoka do osnove prepone na strani doskoka, kako je prikazano na crtežima 1 - 8.

Širina prepone mjeri se na obje strane prepone, posebnim sklopivim metrom ili označenim štapom, dugim najmanje dva metra.

Primjeri mjerenja širine različitih vrsta prepona

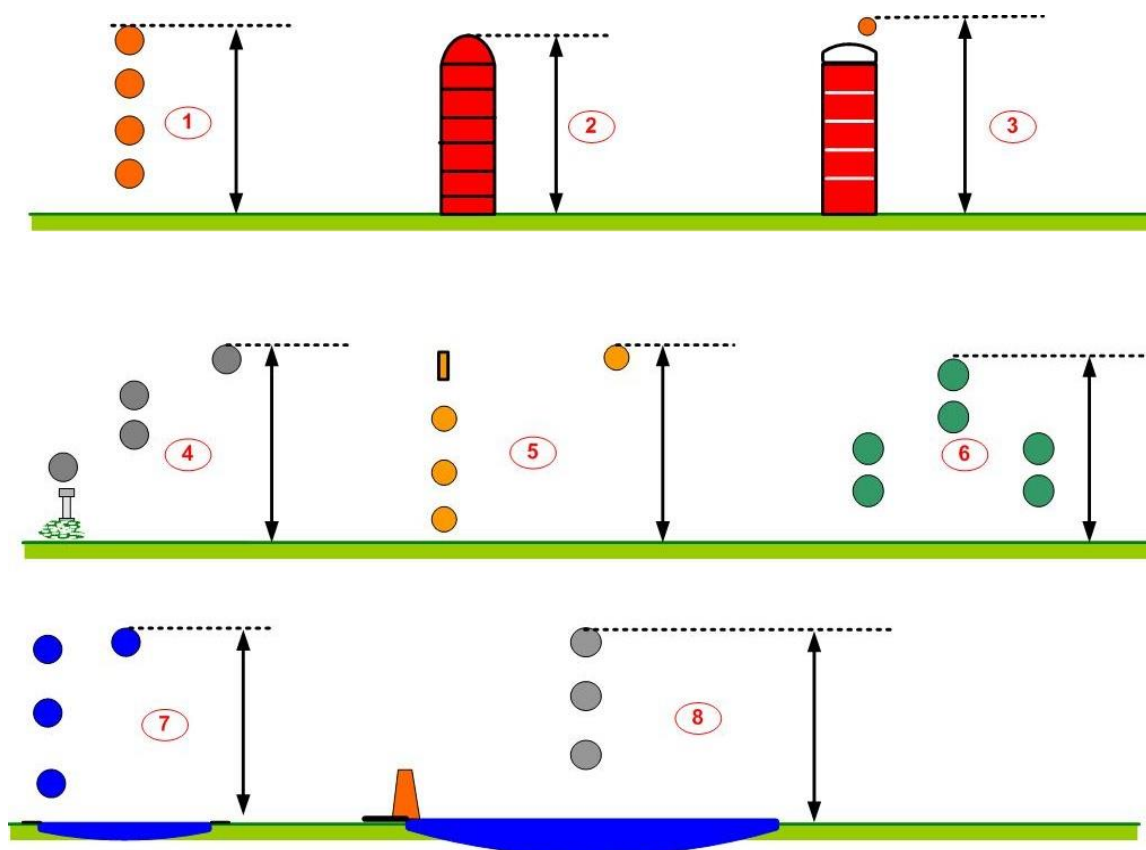
4.9 Mjerenje visine prepone

Visinu prepone uobičajeno mjerimo u sredini prepone.

Ako je tlo neravno, prije ili poslije postavljanja parkura postavljač mora procijeniti koji dio tla predstavlja prosjek visine tla.

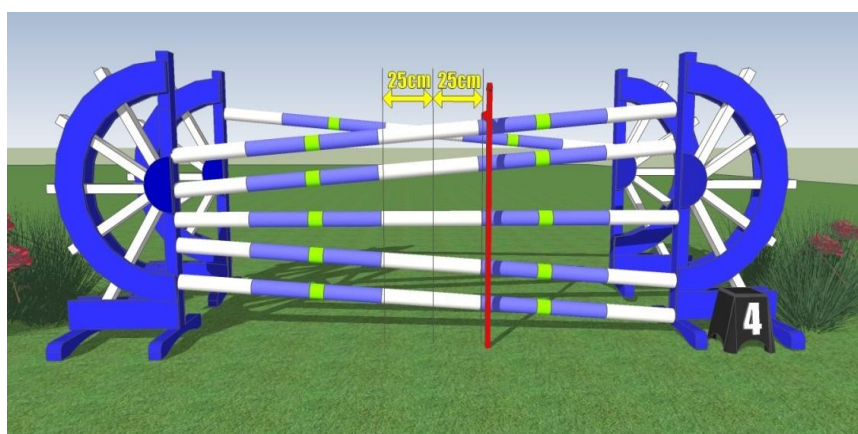
Kad ne možemo izmjeriti visinu prepone u sredini zbog suhog ili vodenog rova, mjerimo na krajevima prepone.

Primjeri mjerenja visine različitih vrsta prepona

Mjerenje visine švedskog oksera

Na tzv. švedskom okseru (vidi sliku) visina se mjeri tako da se odredi sredina prepone i zatim se štap za mjerenje pomakne 50 cm udesno za dužinu motke 4,00 m a 25 cm za dužinu motke 3,50 m.

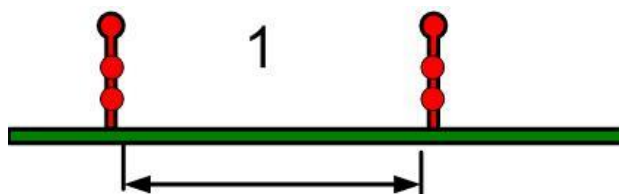

4.10 Mjerenje razmaka između prepona

Razmak između dvije prepone mjeri se od osnove prve prepone na strani doskoka do osnove sljedeće prepone na strani odskoka. Razmak se mjeri vrpcom u sredini prepona. Razmake veće od sedam do osam galopskih skokova nije potrebno mjeriti.

Primjeri mjerenja razmaka između različitih vrsta međusobno povezanih prepona

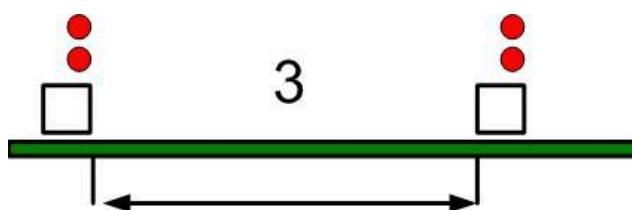
1. stacionata - stacionata

2. triplebar - okser

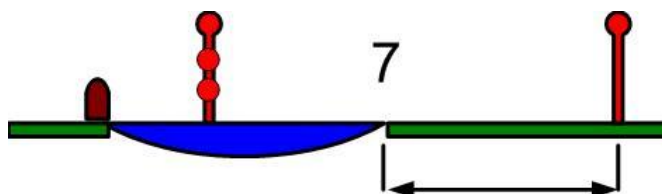
3. dublebar - dublebar

4. dublebar - okser

5. nadograđeni veliki vodeni rov - stacionata

4.11 Mjerenje duljine puta (itinerara)

Put ili itinerar je staza koju natjecatelj na konju u sedlu mora slijediti tijekom jedne manše, od prelaska startne linije u ispravnom smjeru do ciljne linije.

Na duljinu putanja i na veličinu zavoja utječu, prije svega, veličina prepona, vrsta prepona, razina školovanosti konja i jahača, a ponešto i vrsta i kvaliteta podloge u parkuru.

Na osnovi duljine puta izračunava se dopušteno vrijeme. Dopusšteno vrijeme dobivamo kada duljinu puta podijelimo s brzinom (m/min) i pomnožimo sa 60 sekundi.

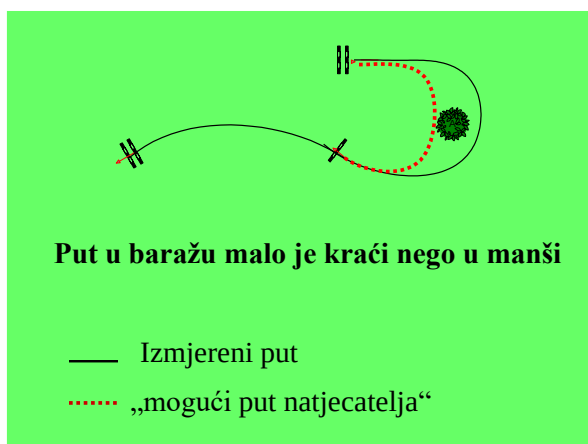
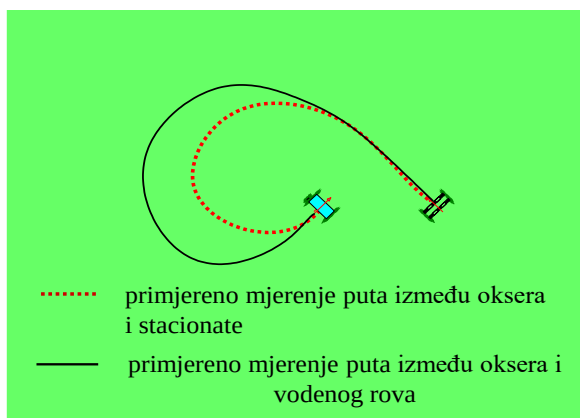
Dopusšteno vrijeme

Važnost dopuštenog vremena, jahačima mora biti jasna već u nižim kategorijama utakmica. Jahači moraju naučiti razlikovati propisane brzine, što je također dio težine parkura, **stoga možemo dopušteno vrijeme nazvati zadnjom preponom u parkuru.**

Uobičajeni tempo 300 – 350 m/min jahačima je relativno lako odjahati u dopuštenom vremenu, čak i uz jednu neposlušnost konja.

Prikaz utjecaja vrste prepone na mjerenje duljine puta.

Vrsta prepone također određuje put koji je potrebno prijeći između dvije prepone. Veliki vodeni rov zahtijeva veći zavoј (puna crta), dok jedna stacionata traži znatno manji zavoј (isprekidana crta).

Prikaz mjerenja duljine puta u baražu. U baražu mjeri se kraći itinerar nego u manši, ali ne i najkraći mogući.

4.12 PREPONE U ZAGRIJAVALIŠTU

PADOCI I PROSTORI ZA TRENIRANJE I PREPONE ZA VJEŽBANJE

Padoci i prostori za treniranje

Organizacioni odbor mora osigurati barem jedan padok ili prostor za zagrijavanje koji je dovoljno velik kako bi omogućio dobre uvjete za treniranje.

U zagrijavalištu mora biti postavljeno najmanje jedna visinska i jedna visinsko-širinska prepona, označene s crvenom i bijelom zastavicom.

Kada ima mnogo natjecatelja i dovoljno prostora moguće je i postaviti dodatne prepone.

Prepone za vježbanje

Prepone u padoku ne smiju biti 10 cm više ili šire od najveće dozvoljene visine ili širine prepona utakmice u tijeku i to onda ako je najviša prepona tijekom tog natjecanja visine 1,40 m ili manje.

Ako je visina prepone utakmice u tijeku veća od 1,40 m, tada prepone u padoku ne smiju prijeći 1,80 m u širini te 1,60 m u visinu.

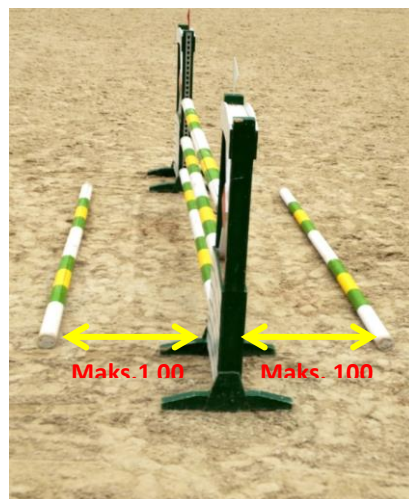
Korištenje dijelova prepone drugačijih od onih koji je osigurao Organizacioni odbor je zabranjeno pod pretnjom diskvalifikacije i/ili novčane kazne.

Prepone za vježbanje se mogu preskakivati samo u smjeru kako su označene zastavicama. Nitko ne smije držati niti jedan dio prepone.

Motke na tlu mogu se postaviti direktno ispod prvog dijela prepone ili do 1 metar odmaknute od prepone na odskočnoj strani.

Ako je ispred prepone na tlu postavljena motka, tada se i iza prepone može postaviti motka na tlu na jednakoj razdaljini do najviše 1 metar.

Predmotka na odskočnoj strani za kas ili galop, može se upotrijebiti ukoliko je najmanja udaljenost 2,50m te ako prepona nije viša od 1,30m

Motka na doskočnoj strani za kas, može se upotrijebiti ukoliko je najmanja udaljenost 2,50m (za galop 3,00m) te ako prepona nije viša od 1,30m

Ako se kao gornji dio prepone koriste ukrižene motke (pismo), tada one moraju moći pasti pojedinačno (min. 10cm između). Gornji krajevi motki moraju biti oslonjeni u šalici te na najvišjoj visini od 1,30m.

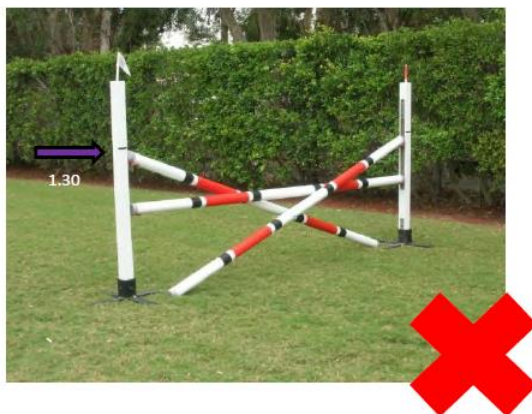
Ukoliko se stavi motka iznad pisma, tada također visina pisma ne smije prelaziti 1,30m gornja motka

Gornju motku moguće je povisiti do dozvoljene visine odnosno 10cm više od utakmice koja je u tijeku, dok istovremeno pismo ne smije prelaziti visinu 1,30m

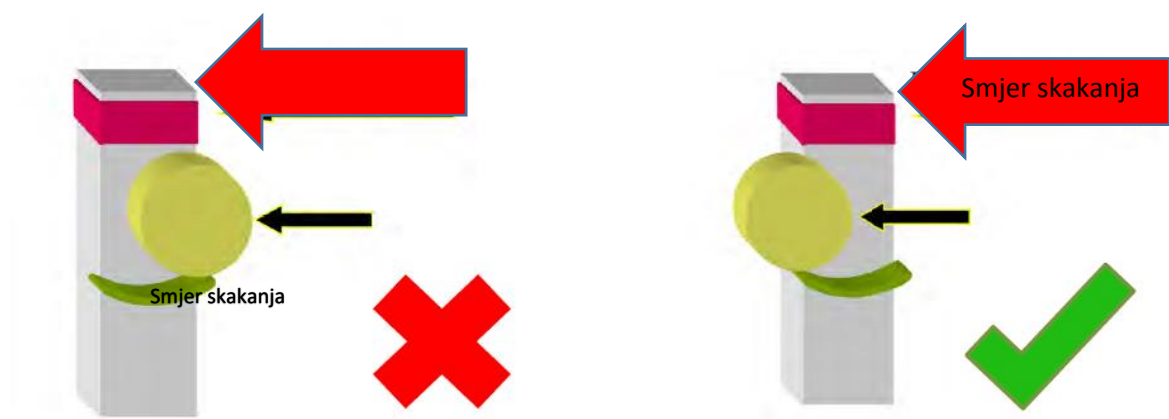
Također je dozvoljeno preskakati okser koji ima pismo na odskočnoj strani ukoliko visina pisma ne prelazi 1,30m.

Ukoliko ima mjesta u zagrijavalištu organizator može dozvoliti i upotrebu malog vodenog rova, nadgrađen s visinskom preponom. Mali vodeni rov može biti ispred, ispod, u ravni s baze odskočne strane ali nikako iza prepone

Gornje motke prepone uvijek se moraju na oba kraja oslanjati u šalicama. Ako se motka oslanja na rub šalice onda to mora biti stražnji rub, a nikako ne prednji rub.

4.13 Razmaci (distance)

Odskok i doskok

Osim važnih čimbenika uspješnog nailaska na preponu, potrebno je odrediti faze skoka preko prepone. Skok konja preko prepone možemo podijeliti u pet faza:

1. procjena odskoka
2. podizanje tijela
3. ubrzavanje odraza
4. podizanje i zaobljenost leđa (baskuliranje)
5. doskok

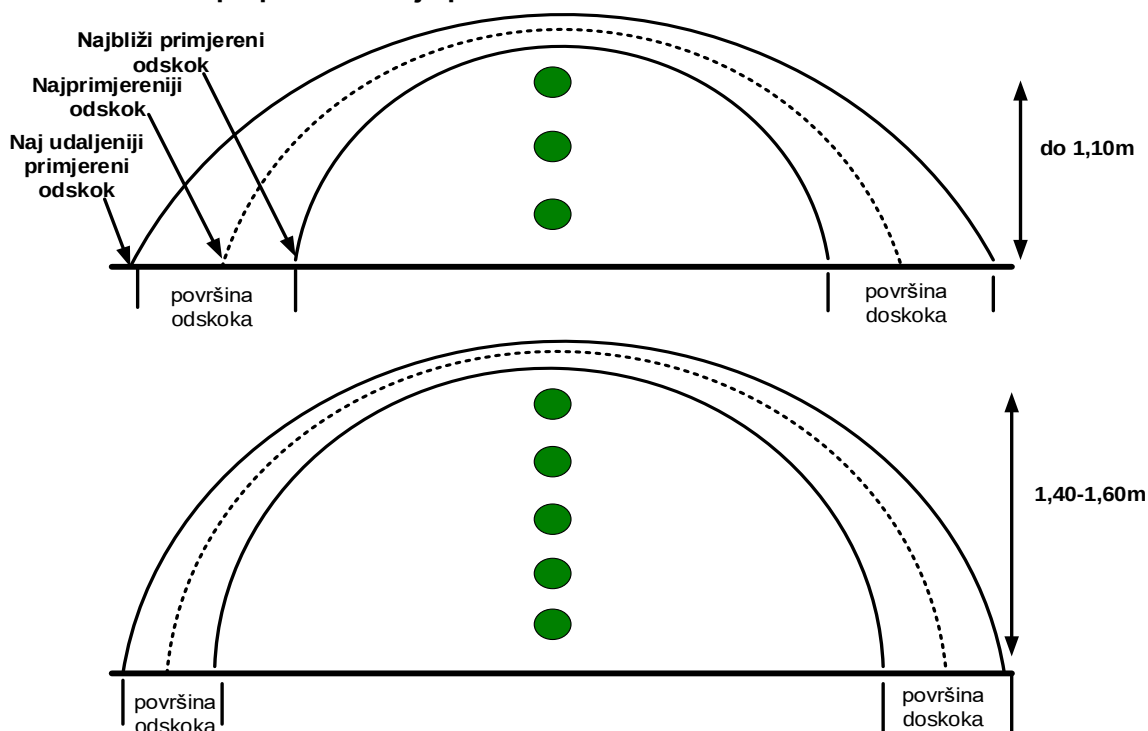
Površina odskoka i doskoka

Površina odskoka i doskoka zapravo je prostor udaljen od temelja prepone s kojega konj može odskočiti ili na njega doskočiti bez povećanog rizika od neuspjeha. Što je prepona viša, površina odskoka i doskoka je manja.

Odlučujuća snaga

Veličina i položaj površine odskoka i doskoka ovise i o hrabrosti, snazi i elastičnosti konja.

- Niska prepona = veća površina odskoka i doskoka
- Visoka prepona = manja površina odskoka i doskoka

Konji male snage, u odnosu na visinu prepone, odskočit će bliže preponi, a skok je strmiji i povećava razinu stresa.

Ako se natječe s konjem na rubu njegovih snaga, jahač je prisiljen preciznije odskočiti s male površine odskoka, što povećava rizik od pogrešnih procjena. Konji s većom snagom i elastičnosti, naprotiv, mogu lakše prije ili kasnije odskočiti, a odskok i doskok ne moraju biti strmi.

Što je veća snaga konja, veća je i njegova površina sigurnog odskoka i doskoka

Odskok i doskok kod različitih vrsta prepona

Osnovna je podjela na tri vrste samostalnih prepona:

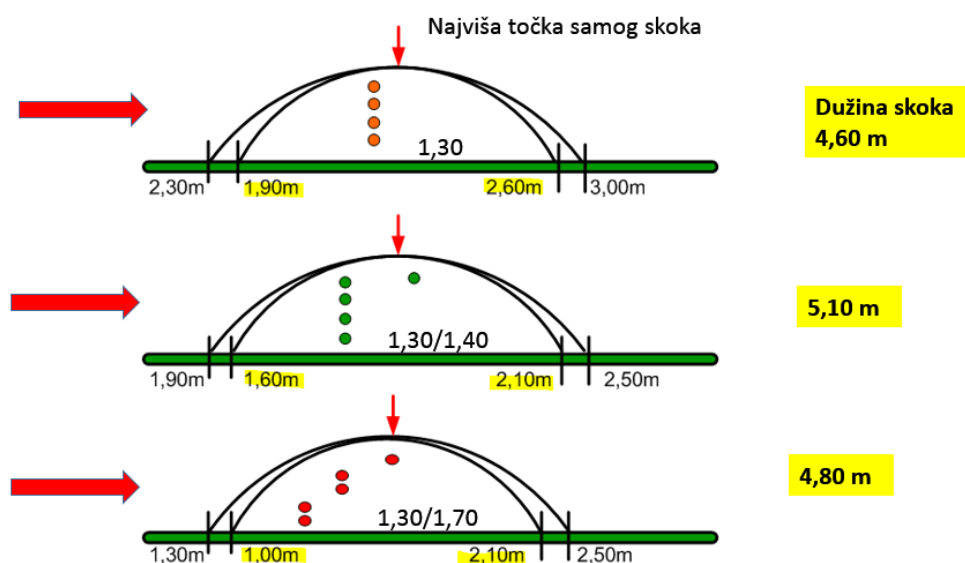
- Stacionata
- Okser
- Triplebar

Svaka vrsta zahtijeva različitu uobičajenu udaljenost točke odskoka i doskoka od temelja prepone.

Odskočne i doskočne točke kod raznih vrsta prepona

Stacionate zahtijevaju najveću udaljenost točke odskoka i doskoka od temelja prepone, a okser, malo manju udaljenost. Triplebar zahtijeva znatno manju udaljenost točke odskoka od temelja prepone, dok je udaljenost točke doskoka otprilike ista kao kod oksera (vidi crtež).

Odskočna i doskočna zona
za prepone od 1,30m i više

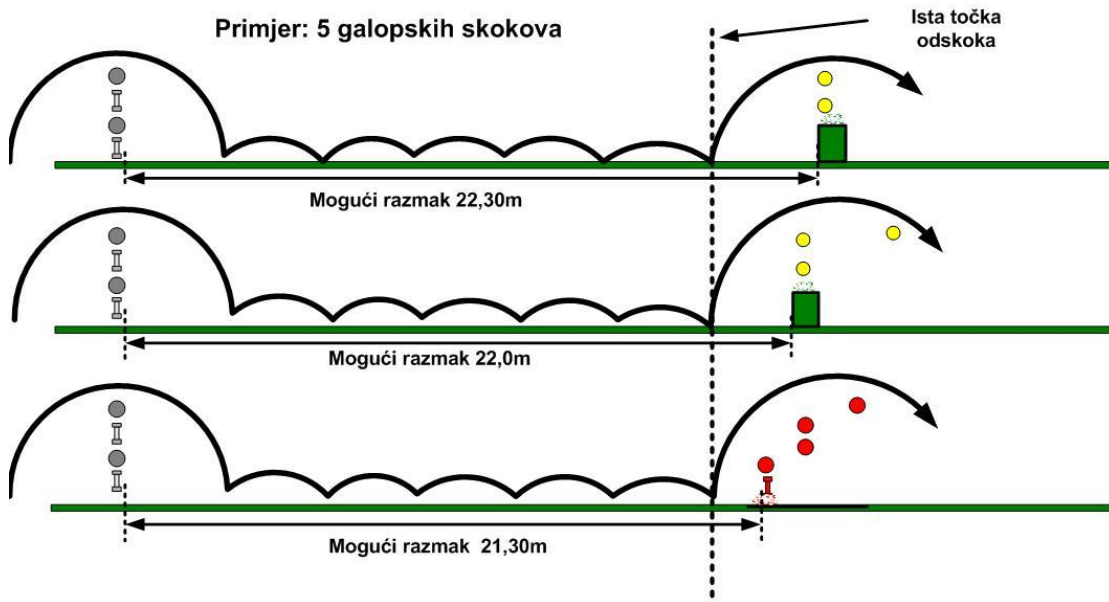
Razmaci između povezanih prepona

Na potrebnu duljinu razmaka između povezanih prepona sa jedan do osam galopa najviše utječe vrsta prepona i njihova veličina.

Na sljedećim primjerima pokazat ćemo kako različite vrste prepona utječu na potrebnu duljinu razmaka. Prva je prepona u svim primjerima ista visinska prepona

jednake visine, dok je sljedeća prepona drukčije vrste i jednake visine. U svim je primjerima duljina galopskoga skoka ista.

Duljinu razmaka određuje samo vrsta druge prepone i njen specifični odskočni razmak od osnove prepone.

Utjecaj ostalih čimbenika na razmak između prepona

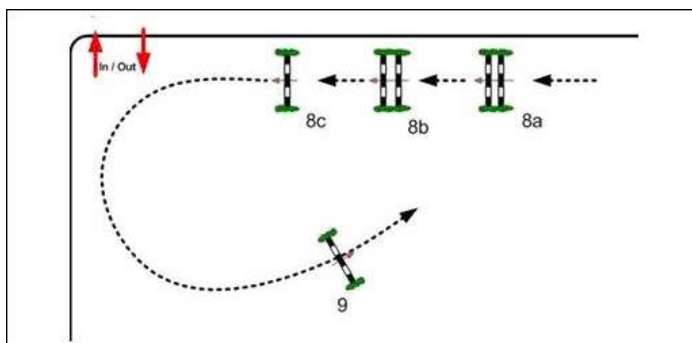
Vrsta prepone i njena veličina nisu jedini čimbenici koji utječu na razmak između dvije povezane prepone. Duljina razmaka ovisi i o sljedećem:

- ☐ preskače li se prepona okrenuta prema ulazu/izlazu iz parkura;
- ☐ preskače li se prepona uzbrdo ili nizbrdo;
- ☐ izgleda li prepona masivno ili lako;
- ☐ kakav je utjecaj ukrasa, reklama itd.;
- ☐ kolika je određena brzina utakmice;
- ☐ kakav je utjecaj prethodne ili sljedeće prepone;
- ☐ je li zavoj između prepona oštar ili blag;
- ☐ kakva je vrsta i kvaliteta podloge;
- ☐ kolika je ukupna duljina puta;
- ☐ kolika je brzina;
- ☐ održava li se turnir na otvorenom ili u dvorani, te kolika je veličina prostora;
- ☐ koja je razina školovanosti jahača i konja;

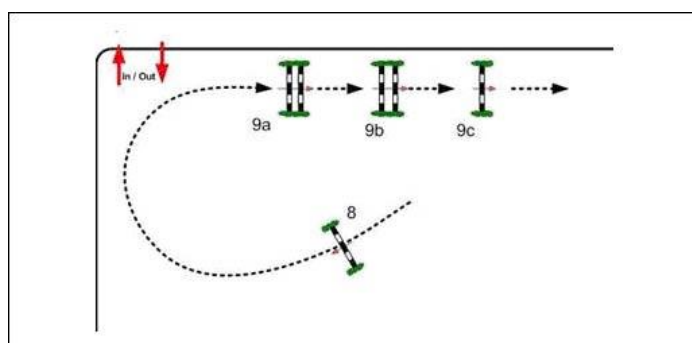
Prepona koja je okrenuta prema ulazu/izlazu

Preskakanje prepona okrenutih prema ulazu/izlazu iz parkura, može značajno utjecati na duljinu razmaka između prepona. Na preponama, koje su okrenute prema ulazu/izlazu, konji se više „nude“ sami i lakše se kreću u pravilnom ritmu i brzini.

Primjer A: Kad se preskače trosek okrenut prema izlazu razmaci između prepona mogu biti veći nego kod troskoka u suprotnom smjeru. Uobičajen razmak između 8a i 8b može biti 7,40 metara, a između 8b i 8c 7,70 metara.

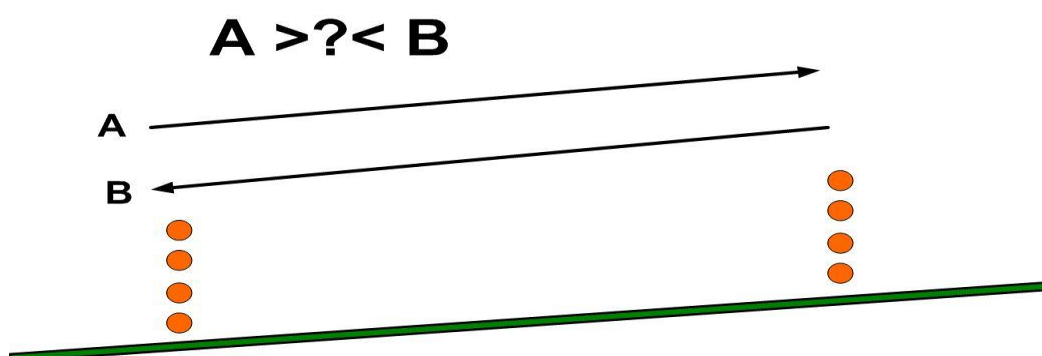

Primjer B: Ako preskačemo trosek okrenut u smjeru suprotnom od ulaza, moramo skratiti razmake između prepona, kako bismo konju olakšali skakanje. Uobičajen razmak između 9a i 9b u tom je slučaju 7,20 m, a između 9b i 9c 7,60 m. Takav položaj troskoka treba izbjegavati.

Prepona koja se preskače uzbrdo ili nizbrdo

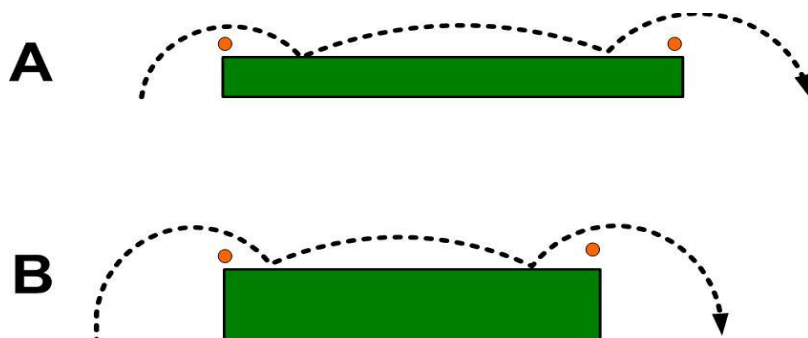
Kada konj galopira uzbrdo galopski skokovi postaju kraći, a nizbrdo dulji. U primjeru A razmak između prepona treba biti kraći nego u primjeru B.

I preskakanje rubnika (nasipa) banketa mijenja duljinu galopskoga skoka i duljinu razmaka između prepona.

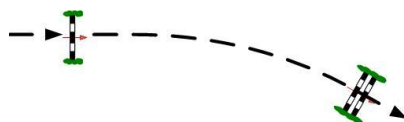
Rubnik u primjeru A visok je zajedno s motkom 80 cm. Prvi je galopski skok malo kraći, a ako je banket dovoljno dugačak za nekoliko galopskih skokova, svaki sljedeći galopski skok sve više poprima uobičajenu duljinu.

Što je veća visina prvog (ulaznog) rubnika, kraći je prvi galopski skok (primjer B).

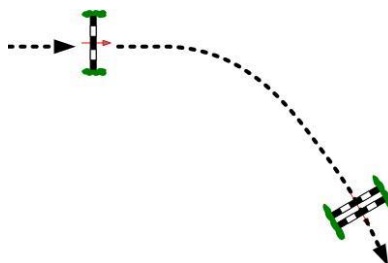

Utjecaj blagih i oštih zavoja na razmak između prepona

- A. Blagi zavoji neznatno skraćuju galopski skok.

- B. Oštri zavoji znatno skraćuju galopski skok.

Tablice razmaka u kombinacijama i preponama u nizu na turnirima

Tabela prikazuje okvirne potrebne razmake između istih i raznih vrsta prepona osim duplebara, koje se moraju poštovati u utakmicama od 1,10 – 1,40 m.

Dopušteni razmaci u kombinacijama utakmica 1,10 – 1,40 m

Vrsta	Visinska	Okser	Triplebar
Visinska	7,60 – 8,00 m	7,50 – 7,80 m	7,00 – 7,40 m
	10,60 – 11,00 m	10,50 – 10,80 m	**
Okser	7,60 – 7,80 m	7,20 – 7,70 m	7,00 – 7,40 m
	10,60 – 11,00 m	10,40 – 10,70 m	**
Triplebar	7,70 – 8,00 m	7,60 – 7,80 m	**
	10,70 – 11,00 m	10,50 – 10,80 m	**

U kombinacijama nižih utakmica od 0,80 – 1,00 m poželjno je upotrijebiti isključivo vrste prepona kao duplebar i stacionate.

Poželjni razmaci za velike konje u kombinacijama utakmica 0,80 – 1,00 m:

Stacionata – duplebar = 7,10 m (10,20 m)

Duplebar – stacionata = 7,30 m (10,50 m)

Stacionata – stacionata = 7,40 m (10,60 m)

Tablica razmaka između prepona u nizu

Broj galopskih skokova	Razmak
3	14,30 – 15,00 m
4	17,90 – 18,60 m
5	21,50 – 22,50 m
6	25,00 – 26,00 m
7	28,50 – 29,50 m

4.14 Turnir – savjeti i pravila

Prijave

Provjeri u propozicijama kada je zadnji dan prijave za turnir. U svakom klubu ima odgovorna osoba koja ima šifru za prijavu natjecatelja preko web stranice HKS-a.

Dolazak na turnir

- Provjeri tvoju prijavu te je potvrdi kod organizatora
- Nakon što ste provjerili uvjete na turniru i prijave za utakmice, provjerite nacrt parkura s redoslijedom prepona (itinerar).
- Dobro je pregledati nacrt prije nego što krenete u razgledavanje parkura. Sada možete zapamtiti put kretanja u osnovnom parkuru i eventualnom baražu, broj i vrstu prepona, broj i vrstu kombinacija, vrstu utakmice.
- Kad se dopusti razgledavanje parkura, brže ćete i koncentriranije zapamtiti itinerar uz pomoć trenera ili iskusnog pomoćnika. Nije dovoljno zapamtiti samo redoslijed i vrstu prepona, dobro je zapamtiti i njihovu boju jer brojevi nisu uvijek posve vidljivi, a posebice u baražu boja prepona pomaže u bržem snalaženju i kraćem putu.

Uvjeti na zagrijavalištu nisu uvijek idealni i može se dogoditi nesreća, ako ne postupamo u skladu s pravilima. Potrebno je poštivati pravila jahanja u manježu i gledati što drugi jahači rade, kako ne bismo smetali onima koji su počeli skakati.

Svaki jahač mora unaprijed i glasno najaviti svoj skok, na primjer:

- Pismo!
- Stacionata!
- Okser!, kako bi se ostali natjecatelji, pomagači, treneri i osoblje na vrijeme maknuli s odskočne i doskočne strane prepone. Treba što je moguće više izbjegavati zadržavanje ispred i iza prepone, kako se ne bi dogodila nesreća.

Način zagrijavanja različit je za svakoga konja, ali su najčešće pogreške previše skokova i previsoke prepone. Zagrijavanje treba prilagoditi potrebama konja, ne umarati ga, nego ohrabrivati ne previsokim preponama u zagrijavalištu. Važno je da konj ostane dobre volje i da su njegova iskustva iz zagrijavališta pozitivna. Što želite postići zagrijavanjem? Ono što ne možete kod kuće, ne možete niti na turniru! Zagrijavanje nije prvenstvo u snazi skoka.

U zagrijavalištu je potrebno izvesti u prosjeku 10 do 15 skokova, a s mladim konjima možda i manje.

Neke temperamentnije konje bolje je prije utakmice jahati u opuštenoj atmosferi, mirno i relaksirajuće, dok neki konji lako podnose uvjete na turniru.

Lijeni konji trebaju kraće i intenzivnije zagrijavanje uz puno promjena tempa, kako bi bili dovoljno budni i zainteresirani.

Treba imati plan zagrijavanja s kojim je upoznat i pomagač. Opasnost je zbrka u zagrijavalištu, ponekad se zbog toga u utakmicama pobjeđuje ili gubi.

Bez dobrog pomagača teško je kvalitetno zagrijavati.

Na nekim turnirima zagrijavalište je veoma malo, pa se dopušta istodoban rad samo određenom broju natjecatelja. U takvim slučajevima s konjem treba šetati izvan zagrijavališta dovoljno dugo da bismo ga poslije mogli brzo zagrijati. Posebice je u hladnijem dijelu godine potrebno dulje zagrijavanje, kako bismo izbjegli ozljede.

1.2.1 Tablica za izračunavanje trajanja utakmice

Uz pomoć ove tablice možete izračunati kada početi sa zagrijavanjem. Pogledajte na nacrtu parkura kolika je dužina staze. Zatim pomnožite vrijeme prosječno potrebno jednome natjecatelju s brojem natjecatelja koji nastupaju prije vas i doznat ćete koliko imate vremena do starta.

Dužina staze (metara)	Prosječno vrijeme jednog natjecatelja (minute)
300	1.5
400	2.0
600	2.5
800	3.0

Savjeti za zagrijavanje

- Provjerite koliko se brzo odvija utakmica, najčešće je potrebno krenuti kasom kad je ispred vas 13 do 16 natjecatelja.
- Preskakati prepone počnite kad je ispred vas devet do 12 natjecatelja.
- Počnite uvijek s niskim preponama.
- Ne pretjerujte s brojem skokova i njihovim visinama.

- Ako konj ili jahač izgube samopuzdanje, treba preskočiti nisku preponu, kako bi se ponovno osjetila lakoća.
- Uvijek treba imati pomagača.
- Ne treba brinuti o tome što drugi rade; radite prema svojem planu.
- Neiskusniji se jahači u zagrijavalištu trebaju što više držati tempa kojim će jašiti u parkuru.
- Ako kasnite sa zagrijavanjem, ne paničarite i napravite koliko stignete.
- Konjima treba vrijeme da se priviknu na novu okolinu. Stoga iskoristite vrijeme prije i malo poslije oglašavanja zvona i u kasu prođite oko onih prepona za koje smatrate da bi vašem konju mogle stvarati teškoće.
- Nakon odjahanog parkura ne žurite, nego iskoristite vrijeme kad drugi jahač još ulazi, kako biste smirili konja i pružili mu što više iskustva iz parkura.
- Ako ste plasirani, pokažite svima kako je vaš konj dobro odgojen i može mirno stajati pored drugih konja. Pri počasnome galopu pokažite poštovanje prema jahačima koji su bolje plasirani od vas i nemojte ih pretjecati.

4.15 PRAKTIČNI DIO POLAGANJE ISPITA ZA NATJECATELJSKU LICENCU U PREPONSKOM JAHANJU

Parkur se sastoji od osam prepona od kojih je jedna dvojna kombinacija.

Visina prepona je 0,80m s time da se u parkuru mora nalaziti jedna stacionata i jedan okser visine 0,90m, a koji nisu sastavni dio dvojne kombinacije te jedna distanca sa 4 ili pet galopskih koraka ovisno o veličini manježa.

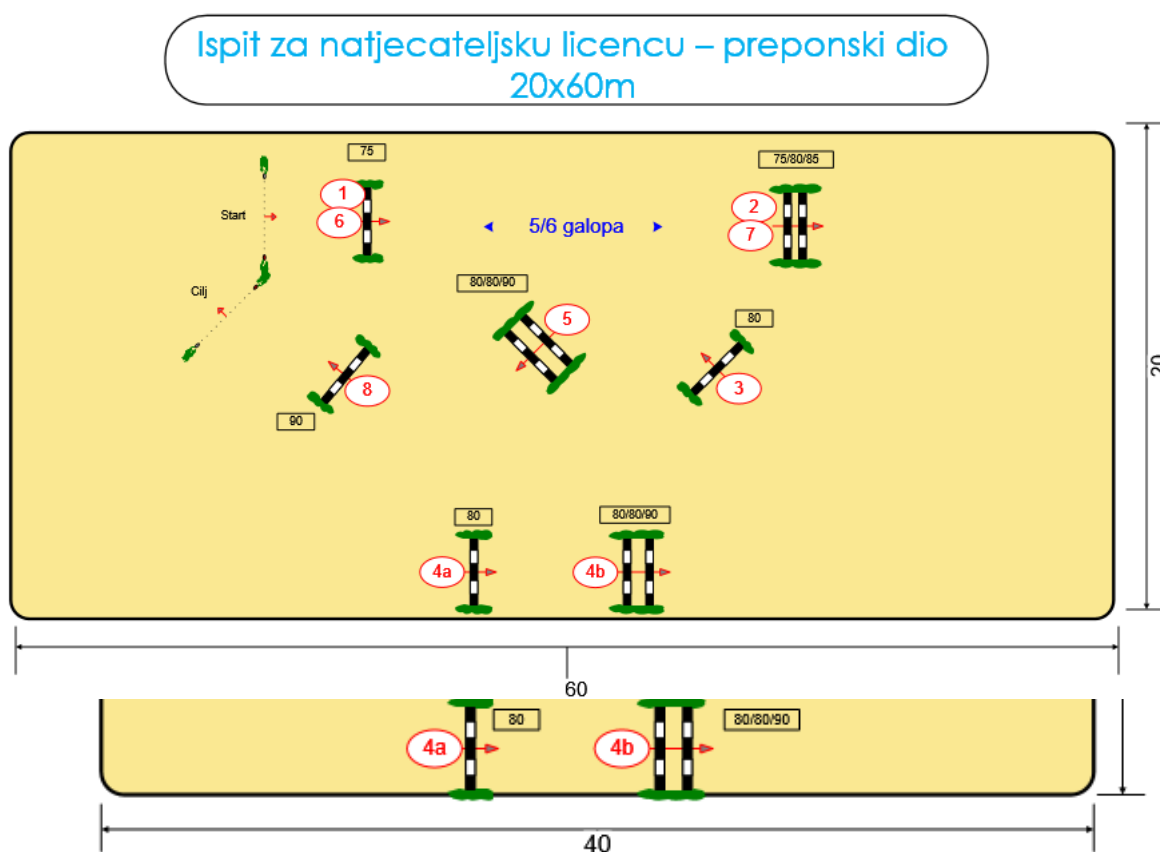
Za svaku srušenu preponu dobiva se 4 kaznena boda, za svako stajanje konja također 4 kaznena boda.

Tri stajanja konja ili pad s konja automatski znače pad na ispitu.

Polaznik koji je završio parkur sa manje od 12 kaznenih bodova prolazi na ispitu, onaj koji je sakupio više od 12 kaznenih bodova nije zadovoljio na ispitu.

Primjeri parkura

Uz prepone su naveden njihove dimenzije. Prvi broj označava visinu prednje motke, drugi broj visinu stražnje motke a treći broj označava širinu prepone (stacionate imaju samo prvu oznaku). Distance nisu navedene – prilagođavaju se posebno za poni konje, posebno za velike konje.

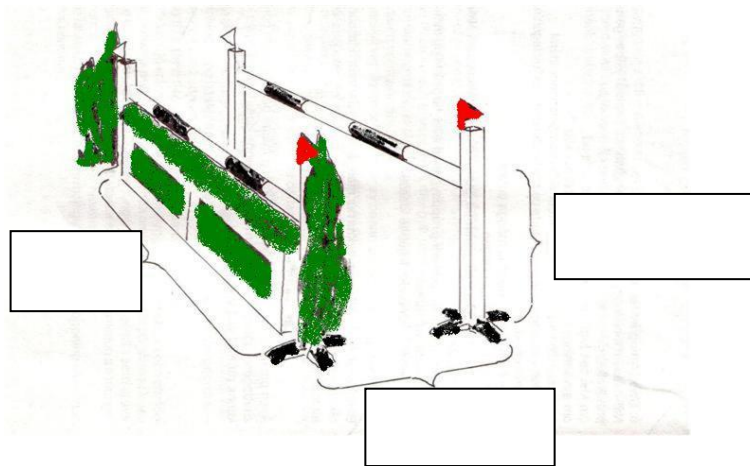

Pitanja

1. U čemu se razlikuju načini bodovanja u takmicama koje se sude prema tablica A i tablica C?

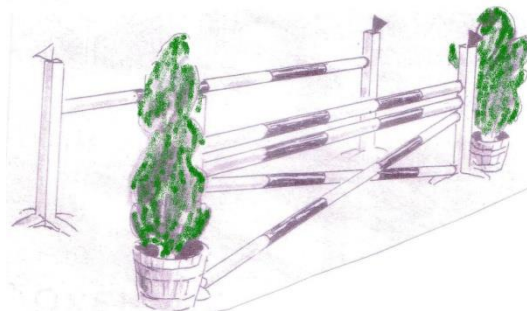
2. Što u suđenju označuje članak D.6.4.1.1 Pravilnika HKS-a?
3. Što u suđenju označuje članak D.6.4.2.2 Pravilnika HKS-a?
4. Što u suđenju označuje članak D.6.4.1 Pravilnika HKS-a?
5. Koja je razlika između običnoga baraža i američkoga baraža?
6. Koja je razlika između utakmice s baražem i utakmice u dvije manše?
7. Što je dopušteno vrijeme?
8. Koje su osnovne vrste prepona?
9. Navedite prepone koje pripadaju vrsti visinsko – širinskih prepona.
10. Koja prepona pripada širinskim preponama?
11. Što su to kombinacije?
12. Ako na zatvorenoj kombinaciji konj stane na preponi B, počinjete li ponovno od prepone A?
13. S koje strane mora biti crvena zastavica na preponi?
14. Što znači sudački znak zvonom dvaput?
15. Smijete li nakon isključenja preskočiti neku preponu?
16. Koja je razlika između isključenja i diskvalifikacije?

17. Definicija prepone.

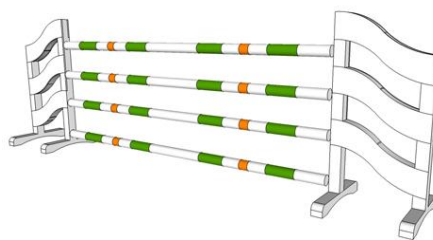

18. Imenujte vrste prepona.

A: _____

B: _____

Odgovori

1. U ocjenjivanju prema tablici A zbrajaju se kazneni bodovi dobiveni prilikom preskakanja prepona i kazneni bodovi za prekoračenje dopuštenog vremena. Postignuto vrijeme uzima se u obzir prilikom rangiranja natjecatelja s jednakim brojem kaznenih bodova. Prema tablici C, kazneni se bodovi preračunavaju u sekunde koje se dodaju postignutom vremenu u parkuru. U osnovnom parkuru dodaju se četiri sekunde za svaku srušenu preponu, dok se u utakmicama u dvije faze, paralelnim parkurima i baražima za srušenu preponu dobivaju tri sekunde.

2. Članak D.6.4.1.1 Pravilnika HKS-a propisuje da u utakmici natjecatelji s jednakim najmanjim brojem kaznenih bodova dijele prvo mjesto.

3. Članak D.6.4.2.2 Pravilnika HKS-a propisuje najčešće pravilo u utakmicama: natjecatelji s jednakim brojem kaznenih bodova u baražu odlučuju o pobjedniku, a ostali se razvrstavaju prema broju kaznenih bodova i vremenu.

4. Članak D.6.4.2.1 Pravilnika HKS-a propisuje pravilo u brzinskoj utakmici, u kojoj se poredak natjecatelja određuje tako da je među natjecateljima s jednakim brojem kaznenih bodova pobjednik onaj koji je bio najbrži. Ako dva ili više natjecatelja postignu jednak broj kaznenih bodova i jednako vrijeme, pobjednik se može odrediti u baražu.

5. U utakmicama s američkim baražem jahači ne izlaze iz parkura, već u roku 30 sekundi nakon znaka zvonom moraju proći kroz start baraža.

6. U američkom baražu prepone su jednake kao u manši, osim dvije jednostavne prepone, a zvono označuje nastavak natjecanja.

U utakmici u dvije manše prepone mogu biti posve drugačije nego u prvoj i mogu biti druge visinske kategorije, što ovisi o pravilima. Ako se i u prvoj i u

drugoj manši preskače preko iste prepone, ona mora biti označena dvama različitim brojevima. Zvono u utakmici u dva kruga označuje prekid natjecanja.

7. Dopušteno se vrijeme računa u odnosu na dužinu puta (itinerar) i brzinu, određene pravilnikom. Prekoračenje se kažnjava kaznenim bodovima.

8. Osnovne su vrste prepona: visinske, visinsko – širinske i širinske prepone.

9. Visinsko – širinske su prepone: duplebar, paralelni okser, lepeza i triplebar.

10. Širinska je prepona veliki vodeni rov.

11. Kombinacije su dvostruke, trostruke i višestruke, a čini ih skupina od dvije, tri ili više prepona u nizu s najmanje jednim a najviše dva galopska skoka razmaka između njih.

12. Ako na zatvorenoj kombinaciji konj stane na preponi B, ne krećem ponovno od prepone A, nego pokušavam ponovno preskočiti preponu B.

13. Crvena zastavica na preponi mora biti s desne strane.

14. Na sudački znak zvonom dvaput treba pričekati sljedeći znak zvona.

15. Natjecatelj ima pravo preskočiti jednu pojedinačnu preponu nakon što je odustao ili je isključen, i to samo ako je prepona dio itinerara te utakmice. To, međutim, ne vrijedi ako je natjecatelj isključen zbog pada.

16. Isključenje vrijedi za utakmicu iz koje je jahač isključen, a diskvalifikacija vrijedi za cijeli turnir.

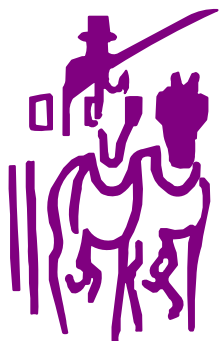
17.

18.

A: Okser

B: Stacionata

5. NATJECANJA U VOŽNJI ZAPREGA

Kategorije natjecanja

Službena natjecanja zaprega u Hrvatskoj održavaju se u dvije kategorije: Prvenstvo Hrvatske u vožnji dvoprega (PHD) i Croatia cup u vožnji dvoprega (CCD).

U kategoriji CCD nastoji se očuvati masovnost, a natjecanja su kombinacija vožnje s čunjevima i tri do pet čvrstih prepreka. Primjenjuju se pravila natjecanja i suđenja iz 2004. godine. Omogućuje se održavanje nekoliko natjecanja, četiri do sedam, prema kalendaru natjecanja i broju organizatora.

U kategoriji PHD održavaju se najviše tri kola natjecanja i primjenjuju se pravila i kriteriji suđenja prema Pravilniku FEI-a. PHD natjecanja organiziraju se za seniore i juniore.

PHD za juniore održava se uz turnire CCD u vožnji preciznosti s baražem.

Natjecatelji

U seniorskoj konkurenciji sudjeluju vozači i suvozači koji su navršili 18 godina u godini prije natjecanja.

U juniorskoj konkurenciji nastupaju natjecatelji koji u godini održavanja natjecanja navršavaju 18 godina i mlađi. Suvozači moraju biti stariji od 18 godina.

Natjecatelji moraju biti registrirani pri HKS-u.

Na turnirima u Hrvatskoj mogu nastupiti i strani vozači za plasman u utakmici.

Konji

U natjecanju dvoprega u Hrvatskoj mogu nastupiti konji koji u toj godini navršavaju tri godine i stariji.

Konji koji sudjeluju na natjecanjima moraju biti registrirani pri HKS-u.

Turnir

Turnir se odvija u tri etape (utakmice) A, B i C, prema Pravilniku FEI-a. Održava se tijekom najmanje dva dana.

Prvog se dana voze etape A i C, a drugog dana vozi se etapa B. Ako se turnir organizira tijekom tri dana, prvog se dana vozi etapa A, drugog B i trećega C.

Etapa A sadrži test dresurne vožnje broj 8. Dresurni test vozi se napamet.

Etapa B sadrži vožnju maratona u tri faze:

faza A - vožnja slobodnim korakom do 7 km u tempu 15 km/h,

faza B - obavezna vožnja korakom do 1 km u tempu 7 km/h,

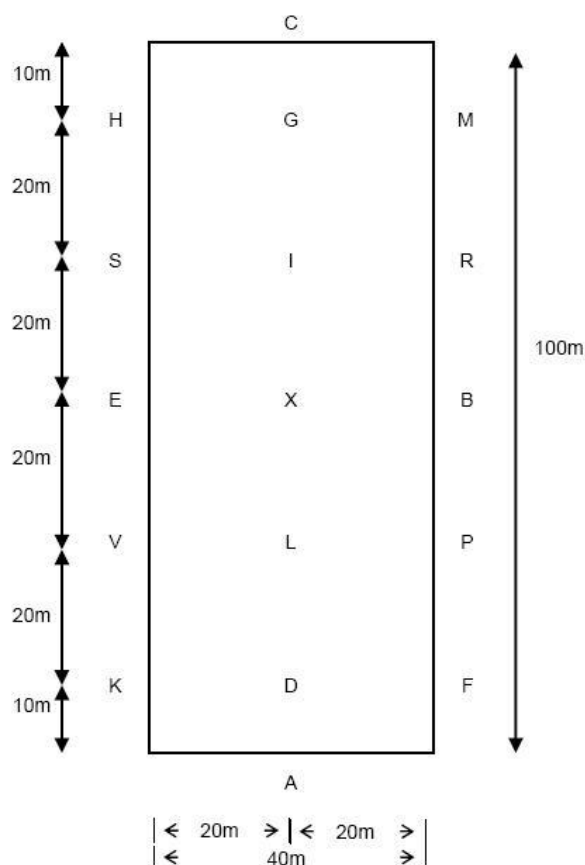
faza E - vožnja slobodnim korakom kroz 5 - 7 čvrstih prepreka, ne više od 1 km po prepreci, u tempu 14 km/h.

Ukupna dužina maratona u tri faze A+B+E ne smije biti veća od 16 kilometara.

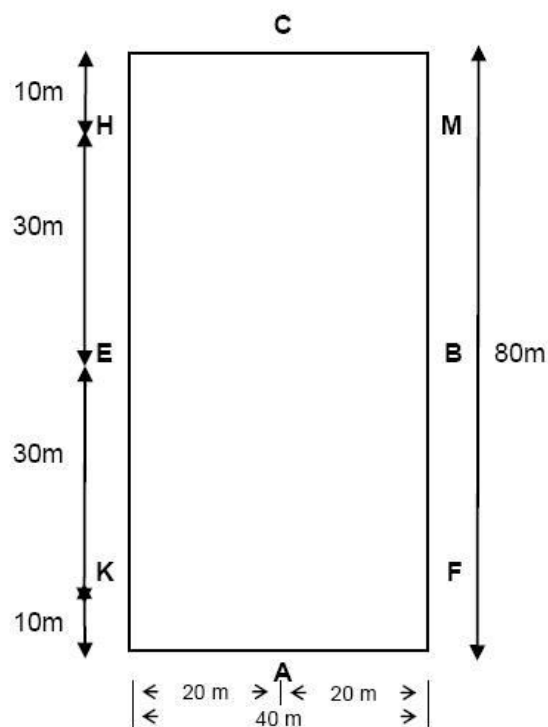
Etapa C sadrži vožnju preciznosti kroz vrata (kapije) od plastičnih čunjeva s lopticom na vrhu.

Etapa A: dresura

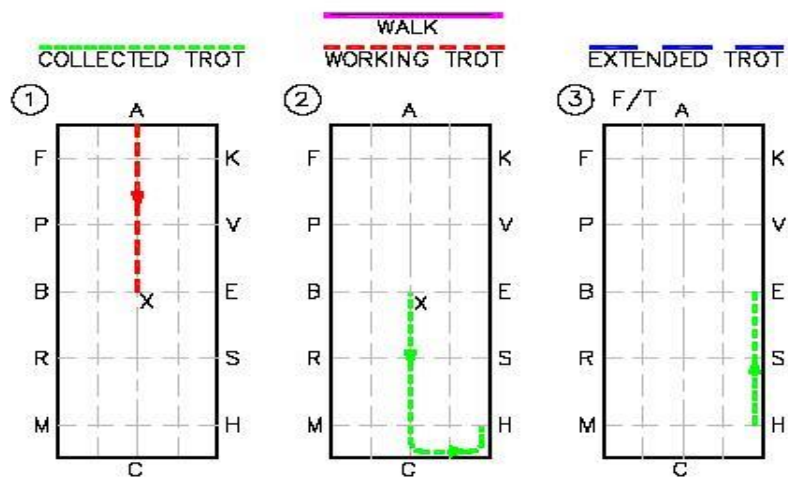
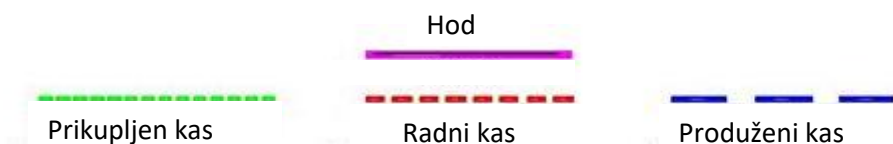
Dresura se vozi na ravnom terenu 100x40 ili 80x40 metara. Rubovi terena obilježeni su bijelom bojom, a uz rub su istaknuta velika slova abecede, propisanim slijedom.

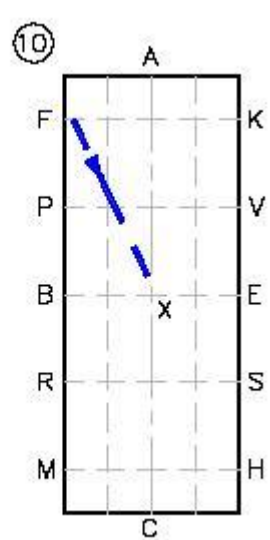
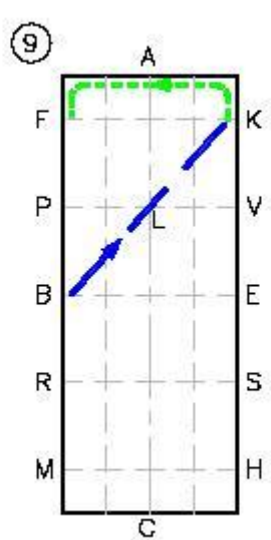
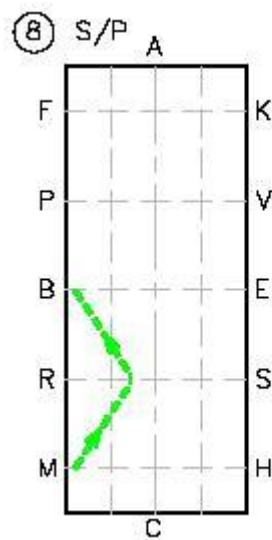
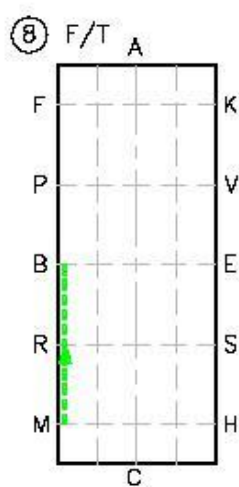
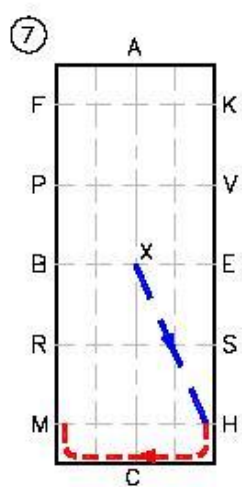
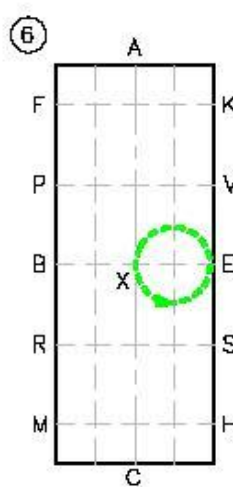
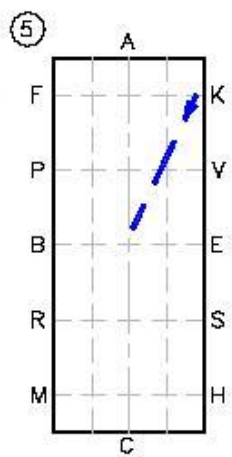
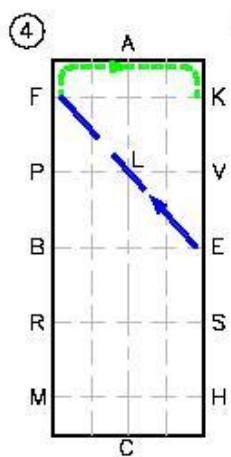
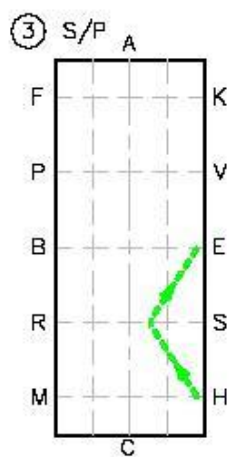

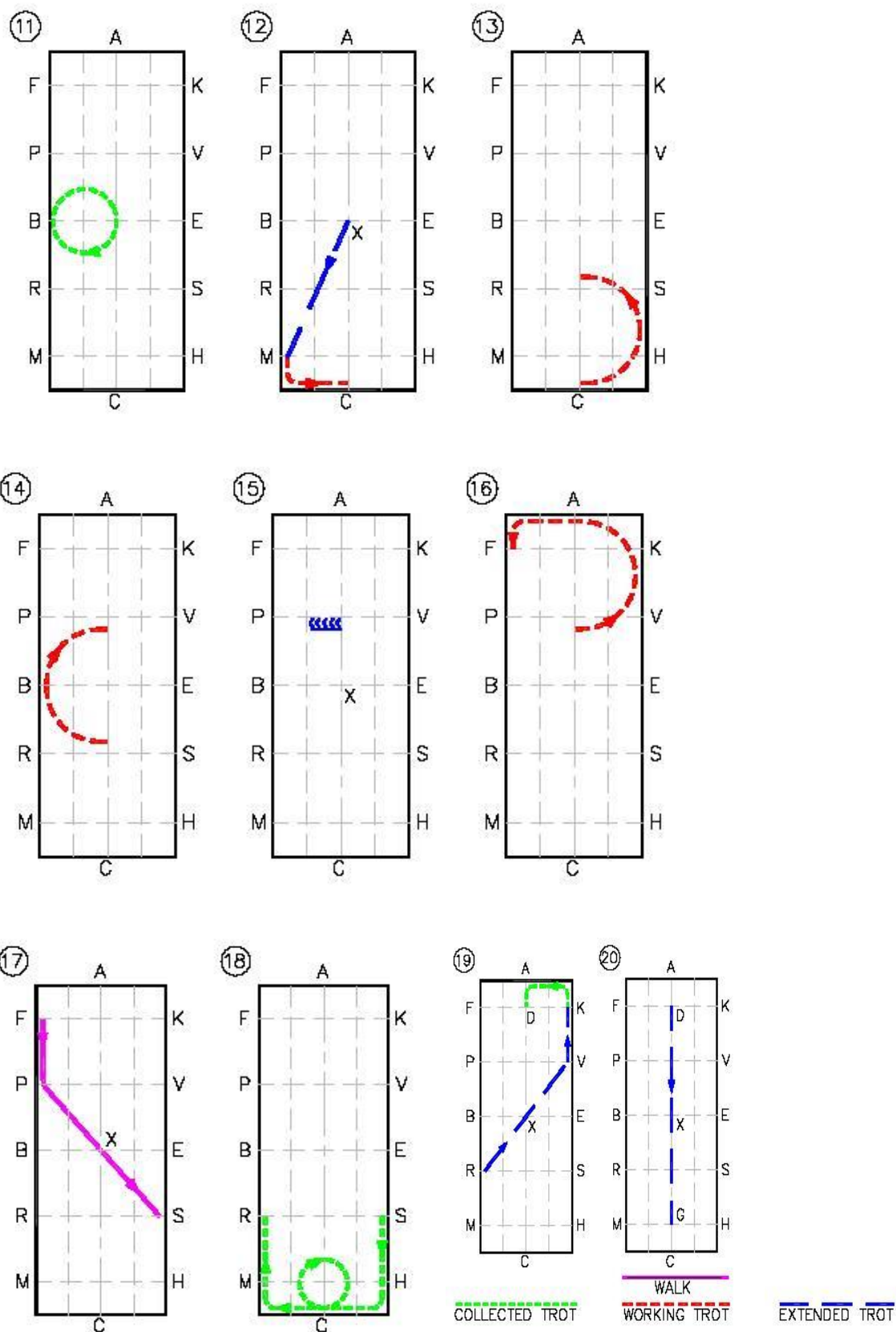
Gledatelji su udaljeni najmanje pet metara od ruba terena.

Primjer: Dresurni test vožnje broj 8:

Svrha

U utakmici u dresuri ocjenjuju se sloboda koraka, ispravnost koraka, usklađenost, impulzivnost, poslušnost, lakoća kretanja, pravilno držanje i usklađenost konja u vožnji.

Natjecatelji se ocjenjuju i za stil, preciznost, kontrolu konja, odjeću, izgled orme i fijakera te za cjelokupni dojam.

Odjeća

Odjeća natjecatelja i suvozača mora odražavati stil zaprege.

Vozačka pregača, šešir i rukavice obavezna su odjeća vozača.

Suvozač mora nositi šešir i rukavice, ako pripadaju tradicijskom stilu njegove odjeće.

Vozač mora imati bič s privezanom vrpcom.

Oprema konja

Nisu dopuštene bandaže ili zaštita kopita.

Kretanje zaprege

Suci ocjenjuju vožnju korakom, prikupljenim kasom, radnim kasom, produženim kasom, kretanje tri koraka natraške, promjenu koraka, zaustavljanje i preciznost promjene koraka u trenutku kad se glava konja nađe u ravnini s oznakom za promjenu.

Cjelokupni dojam

Pet je ocjena za cjelokupni dojam (0-10):

- za korak: usklađenost i sloboda koraka
- za impulzivnost: lakoća kretanja prema naprijed i akcija zadnjih nogu
- za poslušnost: prihvaćanje naredbi bez odbijanja, praćenje u zavojima
- za vozača: korištenje naredbi, upotreba uzde i biča, držanje i preciznost izvođenja figura
- za nastup: dojam koji ostavljaju vozač i suvozač, izgled opreme i konja.

Pojedinačne ocjene za zadane radnje i vrste kretanja, mogu se dodjeljivati kako slijedi:

10 = izvrsno

9 = vrlo dobro

8 = dobro

7 = donekle dobro

6 = zadovoljavajuće
5 = dovoljno
4 = nedovoljno
3 = donekle loše
2 = loše
1 = vrlo loše
0 = nije izvedeno..

Etapa B: maraton

Svrha

U maratonu ocjenjuju se snaga, fizička pripremljenost konja, izdržljivost, vještina vozača i utreniranost i ponašanje konja i vozača.

Odjeća

Dopuštena je sportska odjeća vozača i suvozača. Obavezna je upotreba biča.

Sigurnost

Radi sigurnosti nitko ne smije biti vezan za vozilo ni na koji način.

Vrijeme

Dopušteno se vrijeme mjeri prema zadanoj brzini i dužini puta u svakoj pojedinoj fazi.

Minimalno je vrijeme za fazu A dvije minute manje od dopuštenog vremena.

Minimalno vrijeme za fazu B ne određuje se.

Minimalno je vrijeme za fazu E tri minute manje od dopuštenog vremena.

Ograničeno je vrijeme za faze A i B 20 posto veće od dopuštenog vremena, a za fazu E dvostruko veće od dopuštenog vremena.

U fazi E mjeri se ukupno vrijeme uz dodatno vrijeme na svakoj čvrstoj prepreci, pa zato uz svaku čvrstu prepreku stoje kontrolori.

Odmor

Nakon faze B obavezan je odmor najmanje deset minuta.

Smjer kretanja

Smjer kretanja bira se tako da se što je moguće više izbjegava kretanje tvrdim cestama, a u fazi B većim uzbrdicama i nizbrdicama.

Najmanje 24 sata prije starta maratona vozači moraju dobiti shemu čvrstih prepreka.

Smjerom kretanja u fazama A i E moraju se postaviti oznake cijelog kilometra.

Prepreke

Prepreke su izrađene od čvrsto ukopanih stupova, po mogućnosti oblih, ne nižih od 130 cm, s vratima (kapijama) ne užima od 250 cm.

Barem jedna prepreka zahtijeva vožnju kroz vodu.

Bodovanje

Ukupni poredak u maratonu dobiva se zbrajanjem negativnih bodova u sve tri faze A+B+E.

Etapa C: preciznost

Svrha

U utakmici vožnje kroz vrata (kapije) od čunjeva s lopticama na vrhu ocjenjuju se poslušnost i uvježbanost konja, vještina vozača i njihova suradnja.

Parkur

Teren za parkur mora biti ravan, 120x70 m ili približno toliki.

U parkuru je najviše 20 vrata (kapija), među kojima su obavezno i kombinirana. Dužina je parkura 500 do 800 metara, mjereno prema optimalnom pravcu kretanja prema vratima (kapijama). Moguće je postavljanje vodenog rova ili drvenog mosta.

Utakmica

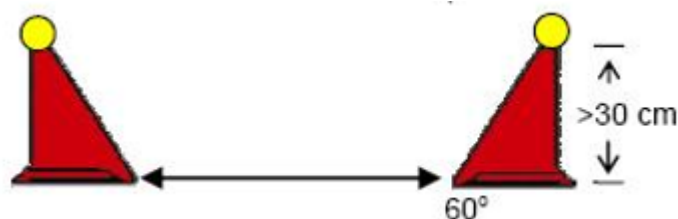
Vozi se utakmica preciznosti s dopuštenim vremenom i baražem na vrijeme.

Brzina je utakmice do 250 m/min.

Vrata (kapije)

Širina je vrata (kapija) 170 do 210 centimetara. Kombinirana vrata postavljaju se prema pravilniku FEI-a.

U baražu se ne vozi kroz kombinirana vrata, a broj vrata može se smanjiti i može ih se proširiti 10 centimetara, uz dopuštenje glavnoga suca.

Ukupni poredak

Svaka se utakmica boduje zasebno i ima pobjednika i plasirane.

Novčane nagrade i pokali dodjeljuju se u svakoj utakmici.

Ukupni poredak i pobjednik kola određuju se zbrajanjem negativnih bodova u sve tri utakmice.

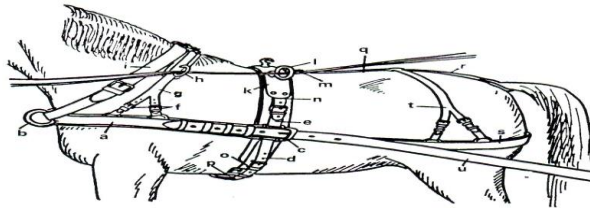
Ukupni poredak PHD i CCD određuje se zbrojem bodova u svim kolima, koji se dodjeljuju prema plasmanu na turniru: prvoplasirani – 10 bodova, 2. – osam bodova, 3. – sedam bodova, 4. – šest bodova, 5. – pet bodova, 6. – četiri boda, 7. – tri boda, 8. – dva boda, a svi ostali natjecatelji koji uspješno završe turnir dobivaju po jedan bod.

U slučaju jednakog broja bodova, pobjednika određuje bolji rezultat u finalnoj maratonskoj utakmici.

12.1 Dijelovi opreme za uprezanje

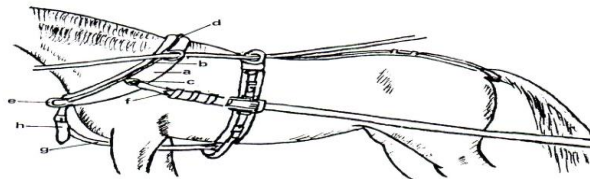
Fragen

1. Woraus besteht ein Zweispänner-Brustblattgeschirr?

Zweispänner-Brustblattgeschirr

2. Woraus besteht ein Zweispänner-Kumtgeschirr ?

Zweispänner-Kumtgeschirr

140

Dijelovi prsnoga hama

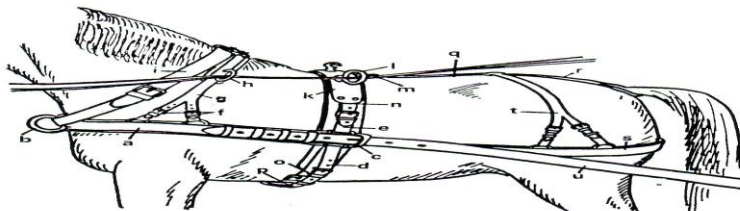
.....

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)
- f)
- g)
- h)
- i)
- j)
- k)
- l)
- m)
- n)
- o)
- p)
- q)
- r)
- s)
- t)

Dijelovi velikoga hama (komota)

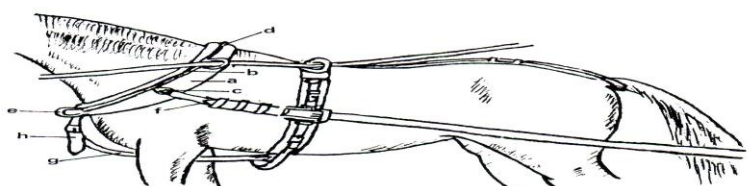
Fragen

1. Woraus besteht ein Zweispänner-Brustblattgeschirr?

Zweispänner-Brustblattgeschirr

2. Woraus besteht ein Zweispänner-Kumtgeschirr?

Zweispänner-Kumtgeschirr

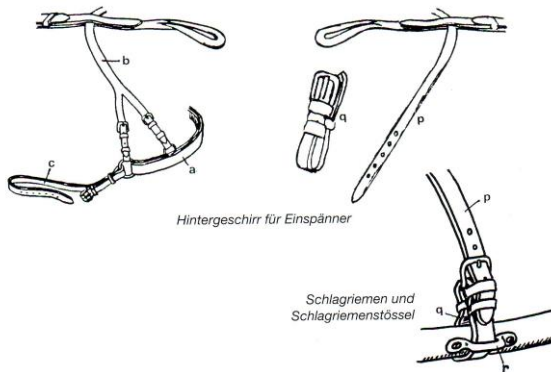
140

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)
- f)
- g)
- h)

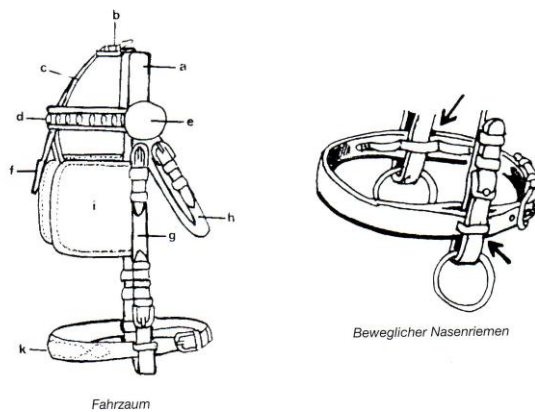
Dijelovi oglavine

Fragen

10. Woraus besteht ein Einspänner-Brustblattgeschirr?

11. Woraus besteht ein Fahrzaum?

144

- a)
- b)
- c)
- d)
- e)
- f)
- g)
- h)
- i)
- j)
- k)

Vrste žvala

=

I

1

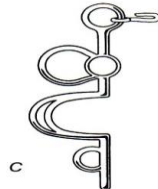
eingesetzt

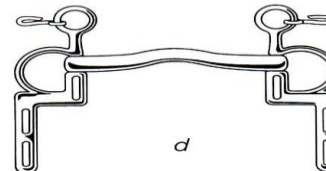
a

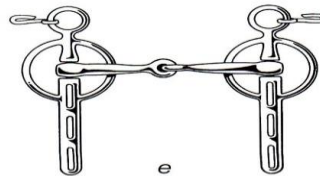
b

c

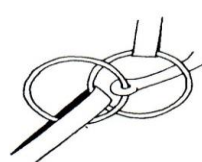
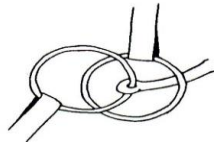

d

e

13. Welche Art der Schnallung kennt man bei der Doppelringtrense?

14. Was braucht man, um ein Gespann korrekt fahren zu können?

15. Wozu dient die Peitsche?

16. Wozu dient die Leine nach Achenbach?

146

- a).....
- b).....
- c).....
- d).....
- e).....

ISPITNA PITANJA ZA VOZAČE KOČIJA

Pitanja iz knjige za polaganje Jahačke dozvole HKS-a:

Poglavlja :

1. Razumijevanje konja
2. Važni podaci o konjima
3. Osnovni Načini kretanja konja
4. Hranidba konja
5. Zdravlje konja
- 6.3 Dijelovi uzde
- 6.5 Žvale
- 6.6 Uzdaje

Pitanja vezana za Zaprežnu disciplinu

1. Čime započinje svaki rad sa sportskim ili radnim konjem.

Nakon provedene dnevne njege konja, obvezno je prvo dobro rashodati konja. Nepisano pravilo kaže tisuću koraka prije i nakon rada.

2. Nabrojte osnovne tipove ormi.

Dva su osnovna tipa ormi od kojih imamo danas više izvedenica. Kod nas je uobičajen naziv i najčešće u uporabi tzv. Mađarski tip i nešto rijedi, češće kod radnih konja tzv. komoti.

3. Na što se mora obratiti pozornost kod postavljanja oglavina s naočnjacima.

Naočnjaci ne smiju biti preblizu oka, tj da na bilo koji način iritira oko.

4. Kako određujemo ispravnu dužinu rude?

U zavisnosti od namjene zaprege prema položaju u odnosu na glavu ili vrat konja. Kod paradne vožnje ruda može biti duža od polovine vrata do čela konja kada je u ormi. Kod zahitijske sportske vožnje, maraton, od nešto ispred grudi do polovine vrata.

5. Na što moramo obratiti pozornost pri određivanju visine prsnog remena?

Da ne bi pritiskao dušnik i time ometao disanje i da ne ometa kretanje u ramenu.

6. Na što moramo paziti pri postavljanju prekonosnog remena?

Da ne bude prenisko tj. Na mekom hrskavičnom dijelu nosne kosti i time izazivao bol konju.

7. Što možemo regulirati pomoću leđne pomoćnice, tj. Leđnog pomoćnog remena?

Usmjerenost prsnog remena i poteznica-štrangi čime utičemo na pritisak na kralježnicu konja pri povlačenju kočije. Crta prsni remen-štranga mora biti pravocrtna bez loma na mjestu pripoja leđne pomoćnice.

8. Koja je optimalna visina rude za konje?

U zavisnosti od veličine konja uglavnom je to oko 105 cm, pri određivanju visine rude mora se voditi računa da ne ometa konja u naslonu i da ne bude prenisko da ga udara u prednju nogu pri skretanju.

9. Čime reguliramo razdvojenost konja u zaprezi?

Određivanjem duljine unutarnjih kajasa, a ne dužinom rudne pomoćnice ili spusta (remen od prsnog remena do rude).

10. Čime mora biti opremljena kočija za sudjelovanje u prometu?

Prednjim lampionima s bijelim svjetlom, zadnjim crvenim svjetlom ili crvenim tzv. mačjim očima.

11. Ako zaprega jednoprega nema kočnice, što mora imati orma ili ham?

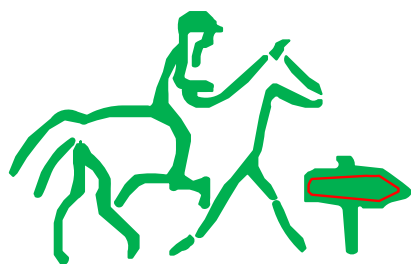
Stražnji „ham“ tj. Remen koji prolazi straga ispod sapi konja i veže se na obje sulke ili poluge kojima se vuče kočija.

12. Koja je i što mora osigurati minimalna udaljenost konja tj. Njegovih zadnjih nogu od vagira ili amišta?

Sigurno koraćanje konja u svim hodovima, da se konj ne udara po stražnjim nogama i iznosi minimalno 50 cm, može i više zavisno o veličini konja.

13. Opišite na koji način ocjenjujemo ispravan položaj orme na upregnutom konju.

Konji moraju biti u ormi, kao da vuku zapregu i vizualno se pregledavaju spojna mjesta te zategnutost i položaj remenja koje dolazi u doticaj s tijelom konja, posebno se pregledava položaj i spoj kajasa.

6. NATJECANJA U IZDRŽLJIVOSTI

Pravila za konjičke utrke u izdržljivosti preuzeta su iz Pravilnika Međunarodne konjičke federacije (FEI).

Na konjičkom se natjecanju u izdržljivosti provjeravaju brzina i izdržljivost konja. Na tom bi se natjecanju trebalo istodobno utvrditi i natjecateljevo poznavanje:

- brzine
- načina kretanja
- sposobnosti konja
- osobina konja.

Rezultati koje konj pokazuje na različitim terenima i prelaženjem preko prirodnih prepreka značajni su za određivanje sposobnosti natjecatelja, kao i za određivanje ponašanja konja.

Natjecanje se sastoji od nekoliko stupnjeva, odnosno etapa. Na kraju svake etape, najčešće nakon deset kilometara, obavezan je odmor na kojem se obavlja veterinarski pregled i kontrola. Udaljenost od starta do prvog odmora određuje veterinarska komisija. Na kraju natjecanja obavlja se završni pregled.

Rezultati natjecanja u izdržljivosti računaju se prema postignutom vremenu, a najbolje vrijeme određuje se uz dodavanje kaznenih bodova za nespremnost konja, koji nisu razlog za isključenje iz natjecanja.

Pravila ponašanja

- Dobrobit konja mora biti iznad svih zahtjeva uzgajivača, trenera, jahača, vlasnika, prodavača, organizatora, sponzora ili uzvanika.
- Sve aktivnosti vezane uz rad s konjima i veterinarsku njegu moraju osigurati potpunu zdravstvenu i cjelokupnu zaštitu konja.
- U prehrani, zdravlju, higijeni i sigurnosti treba uvesti najviše standarde i stalno ih primijenjivati.
- Tijekom prijevoza treba osigurati odgovarajuće provjetravanje, hranu, pojenje i održavanje higijenskih uvjeta.
- Posebnu pažnju treba posvetiti većem obrazovanju osoba koje se bave treniranjem i radom s konjima, kao i podržavanju znanstvenih istraživanja o zdravlju konja.
- Spremnost i stručnost jahača iznimno su važne za dobrobit konja.
- Moraju se poštovati nacionalna i međunarodna pravila i propisi konjičkoga sporta, koji se odnose na zdravlje i dobrobit konja, ne samo za vrijeme državnih i

međunarodnih natjecanja nego i tijekom treninga. Natjecateljska pravila i propise treba stalno revidirati, kako bi se osigurala odgovarajuća zaštita konja.

- Sve metode jahanja i treniranja moraju se temeljiti na činjenici da je konj živo biće i ne smiju primijeniti nijednu tehniku koju je Međunarodna konjička federacija proglasila štetnom.

Opće odredbe

Staza

U programu natjecanja tip terena i visinske razlike jasno su određeni. Većina staze ima meku podlogu, a samo 20 posto tvrdu. Naporniji dio staze nalazi se na srednjem dijelu natjecateljske dionice.

Označavanje staze

Stazu treba označiti tako da ni u jednom trenutku ne dovodi jahača u nedoumicu. Označuje se zastavicama, znakovima i bojom.

Crvenim i bijelim zastavicama označuju se mjesta rizika, odnosno prirodnih prepreka, te start i cilj. Zastavice se postavljaju tako da natjecatelju crvena zastavica bude s desne, a bijela s lijeve strane. Prolaženje između zastavica nužno je cijelom dužinom staze, u protivnom slijedi isključenje iz natjecanja (ako natjecatelj sam ne ispravi pogrešku).

Na svim mjestima na kojima je moguće sa staze skrenuti prečicom mora organizacijski odbor postaviti osobu koja će nadgledati poštujte li jahači zadanu stazu. Mjesta na kojima su kontrolori moraju se označiti na planu staze.

Natjecatelj mora prijeći cijelu stazu smjerom koji je označen na planu. Svako se odstupanje mora ispraviti i to od mjesta na kojem je započeto, u protivnom slijedi isključenje iz natjecanja.

Zastavice i znakovi pokazuju smjer utrke, kako bi pomogli natjecatelju da pronađe put. Postavljaju se tako da ih natjecatelji mogu brzo uočiti. Oznake prijedanih kilometara postavljaju se svaka tri kilometra.

Svaki natjecatelj prije utrke dobiva plan (mapu) puta s označenom stazom i mjestima za obavezne preglede i odmor, kao i mjestima obaveznih prepreka.

Start i cilj svake etape jasno su označeni crvenim i bijelim zastavicama i drugim odgovarajućim oznakama.

Prepreke – rizici (poteškoće)

Rizik je prirodna prepreka (jarak, oštar uspon, strmi nagib ili vodeni rov). Rizik je samo ona prirodna prepreka koja je obilježena crvenom i bijelom zastavicom.

Odbijanje konja da prijeđe prirodnu prepreku ne kažanjava se isključenjem. Na mjestu rizika, natjecateljima koji ga žele zaobići, mora se omogućiti alternativni put koji osnovnu stazu ne smije produljiti više od 500 metara.

Utvrdjivanje rizika (poteškoća)

Kada se utvrdi staza, natjecatelji moraju dobiti kartu u mjerilu najmanje 1 : 50.000. Staza za natjecanje u izdržljivosti službeno se utvrđuje najmanje tjedan dana prije početka natjecanja.

Svi rizici, crvene i bijele zastavice, kao i znakovi za usmjeravanje moraju se postaviti na svoja mjesta dan prije natjecanja, a od toga ih trenutka natjecatelji ne smiju pomicati niti mijenjati, u protivnom ih se može isključiti iz natjecanja. Dan prije početka natjecanja mora se održati sastanak s natjecateljima i voditeljima ekipa.

Promjene na stazi

Nakon što se staza službeno utvrdi, ne može se na njoj ništa mijenjati, osim u slučaju da iznimne okolnosti (npr. kiša) dovedu do toga da jedan ili više rizika ili bilo koji dio staze postanu neupotrebljivi, neprihvatljivi ili opasni. U takvim slučajevima tehnički izaslanik ili sudački žiri smiju uvjete rizika ili dijela staze prilagoditi nastalim okolnostima ili smanjiti ukupnu dužinu staze.

Ako je nužno, početak se natjecanja može odgoditi ili otkazati. Svakog natjecatelja treba osobno i službeno obavijestiti o promjenama prije početka etape o kojoj je riječ. Obavijestiti treba i voditelje ekipa.

Optimalno vrijeme i ograničenje vremena

Za sva natjecanja izdržljivosti mora organizacijski odbor precizno odrediti ograničenje vremena, tj. gornji vremenski limit u okviru kojega se mora stići na cilj.

Mjerenje vremena

S obzirom na to da je vrijeme važan element ovog natjecanja, organizator mora omogućiti da vrijeme starta i stizanja na cilj svakom natjecatelju u svakoj etapi precizno mjeri i zabilježi kvalificirano osoblje.

Svakom se natjecatelju izdaje kartica za upisivanje vremena.

Mjerači vremena nalaze se na stazi i na cilju svake dionice, kako bi zabilježili vrijeme svakog natjecatelja i podatke upisali u karticu.

Vrijeme teče od trenutka znaka za start do trenutka kada natjecateljski konj stigne na liniju cilja. Vrijeme se računa u sekundama, a svaki djelić sljedeće sekunde računa se kao cijela sekunda.

Budući da se sustav veterinarskih točki mora obavezno koristiti, natjecatelju se nadoknađuje vrijeme izgubljeno u slučaju kada na pregled stigne više konja istodobno.

Raspored utrka

Raspored koji pokazuje vrijeme starta svakog natjecatelja priprema se unaprijed i svaki natjecatelj dobiva primjerak rasporeda. Između starta dvaju natjecatelja dvije su minute, kako ne bi jedan drugome smetali.

Načini kretanja stazom

Između starta i cilja svake etape natjecatelji mogu izabrati način kretanja koji im odgovara. Oni mogu voditi ili pratiti svoje konje pješice, ali ih moraju jahati pri polasku sa starta i pri prolasku kroz cilj određen za taj dan, inače se isključuju iz natjecanja.

Na stazi nitko, osim natjecatelja koji je krenuo sa starta, ne smije voditi ili jahati konja.

Natjecatelj u nevolji

Natjecatelj koji ima problema na stazi ili ispred prepreke, ako iza njega nailazi sljedeći natjecatelj, mora što prije osloboditi put. Namjerno ometanje natjecatelja koji nailazi kažnjava se isključenjem.

Isključeni natjecatelj

Natjecatelj koji je iz bilo kojeg razloga isključen iz natjecanja mora odmah napustiti stazu i nema se pravo dalje po njoj kretati, osim u slučaju da nema mogućnosti tako postupiti.

Pomoć na stazi

Pomoć na stazi dopuštena je samo ako natjecatelju treba pomoći da napoji ili vodom osvježi konja. Mjesta za pojenje na stazi označena su na karti koju dobiva svaki natjecatelj.

Natjecatelju se smije pomoći da popravi opremu ili da dobije ono što mu zatreba (vodu, hranu, opremu), kao i pomoć pri uzjahivanju.

Prije starta i poslije cilja, kao i na mjestima za obavezni odmor ili veterinarski pregled, dopušteno je pomoći natjecatelju oko konja (timarenje, pojenje, pranje itd.).

Poslije pada te u slučaju da se natjecatelj odvoji od svoga konja ili ako konj izgubi potkovu ili se potkova olabavi natjecatelju se može pomoći da nađe konja, zamijeni potkovu i uzjaše ili mu se može dati bilo koji dio opreme, bez obzira na to je li sjahao ili je na konju.

U slučaju sumnjivog ponašanja natjecatelja prilikom traženja i primanja pomoći sudačka je odluka konačna i na nju se ne može žaliti.

Zabranjena pomoć

Svaka druga pomoć, osim navedene u članku 15., zabranjena je i kažnjava se isključenjem.

Zabranjeno je natjecatelja pratiti, ići ispred njega ili usporedno s njim na bilo kojem dijelu staze vozilom, biciklom, pješice ili jašući, ako nije riječ o sudionicima u natjecanju. Zabranjeno je na mjestima rizika na bilo koji način i bilo kakvim sredstvima ohrabrivati konja pri prelaženju prepreke.

Nije dopuštena uporaba sredstava komunikacije između natjecatelja i članova ekipe i uzvanika, što provjeravaju suci.

Odjeća

Obavezno je nositi zaštitnu kacigu na glavi i odgovarajuće osiguranje, prema konjičkim standardima.

Odjeća mora biti odgovarajuća i ne smije štetiti ugledu natjecanja. Obavezni su:

- jahaće hlače i visoke čizme ili
- jahaće hlače s polučizmama ili sportskim tenisicama, uz obavezne nazuvce (čepse);
- košulja s ovratnikom;
- u posebnim vremenskim uvjetima može se dodati odgovarajući dio odjeće;
- jahači mlađi od 17 godina moraju nositi i zaštitni prsluk.

Ako se nosi bilo kakva sportska obuća bez pete, moraju se koristiti dodatni ili sigurnosni stremeni.

Oprema za sedlanje

Oprema mora biti u dobrom stanju i u potpunosti odgovarati konju.

Može se upotrijebiti posebna sigurnosna oprema za sedlanje.

Okrutnost

Postupci koji po mišljenju sudačkog žirija jasno i nedvojbeno predstavljaju okrutnost, kažnjavaju se isključenjem. Okrutnost je i pretjerano forsiranje umornoga konja te upotreba biča i mamuza.

Opterećenje

Minimalno je opterećenje konja 75 kilograma.

Opterećenje se provjerava prije starta, poslije cilja, a povremeno i na stazi tijekom natjecanja.

Poredak

1. Pojedinačni

Na natjecanjima u izdržljivosti pobjednik je jahač koji je stazom prošao najbrže.

2. Ekipni

Pobjednička je ekipa ona koja je najbrža i ima najmanje kaznenih bodova, nakon što se zbroje konačni rezultati dva najbolje plasirana člana ekipe. U slučaju izjednačenog rezultata, pobjedničku ekipu određuje treći najbolje plasirani natjecatelj (s najmanje kaznenih bodova ili najboljim vremenom).

3. Isključenje

Isključenje ili odustajanje u bilo kojoj etapi natjecanja znači isključenje ili odustajanje iz cjelokupnog natjecanja.

Najmlađi natjecatelji i konji

Osoba mlađa od 16 godina ne može sudjelovati na natjecanjima u izdržljivosti, ni pojedinačno ni kao član ekipe.

Konji moraju imati najmanje sedam godina.

Veterinarska provjera

Konjičko natjecanje u izdržljivosti provjera je čvrstine i spremnosti konja. Zato je najvažniji zadatak sudačkoga žirija omogućiti strogi veterinarski nadzor tijekom natjecanja. Veterinarsko vijeće ima potpun nadzor nad svime što se odnosi na dobrobit i zdravlje konja.

Na konjičkim natjecanjima u izdržljivosti primjenjuju se veterinarska pravila Međunarodne konjičke federacije. Propisan je niz provjera i pregleda u interesu zdravlja, sigurnosti i dobrobiti konja koji sudjeluju u natjecanju.

Odluke sudačkoga žirija donesene na preporuku službenih veterinara konačne su i na njih nema mogućnosti žalbe. No, sudački žiri mora obrazložiti odluku o isključenju konja iz utrke.

Samo konji koji su prošli sve provjere i preglede mogu se svrstati u konačni poredak prema postignutim rezultatima.

Obavezne stanke (odmori, zaustavljanja) određene su prolaženjem kroz označena veterinarska vrata. Vrijeme dolaska na veterinarska vrata mora se zabilježiti i konja treba u roku 30 minuta pregledati veterinarsko vijeće. Konja se može pregledati nekoliko puta, ako to traži veterinarsko vijeće i ako za to ima dovoljno vremena. Prije istjeka 30 minuta konju treba provjeriti puls i disanje ili će biti isključen iz natjecanja.

Kada konj prođe provjeru pulsa i disanja slijedi stanka (odmor), od trenutka kad je natjecatelj zatražio provjeru i konj postigao pozitivan rezultat. Tijekom tog vremena obaviti će se svi drugi elementi provjere.

Dan u natjecanju izdržljivosti treba podijeliti na najmanje tri etape, odvojene jednom veterinarskom provjerom i aktivnošću za jahače (natjecanje u gađanju iz zračne puške ili lukom i strijelom). Sudački žiri i tehnički izaslanik mogu u dogovoru s veterinarskim vijećem odlučiti o promjeni trajanja odmora zbog ekstremnih vremenskih prilika ili nekih drugih iznimnih okolnosti.

Provjere i pregledi konja

1. Prva provjera

- Prva se provjera obavlja nakon što konji stignu u staje za natjecatelje. Provjeru obavlja službeni veterinar kojeg imenuje sudački žiri. Najprije se provjerava identitet konja (putovnica, registracija i sl.), a zatim se utvrđuju sanitarni uvjeti.

2. Prvi pregled

Prvi pregled treba obaviti dan prije početka natjecanja, a obavlja ga veterinarsko vijeće zajedno sa sudačkim žirijem. Pregledava se:

- puls:

Konji s neuobičajeno ubrzanim pulsom isključuju se iz natjecanja. Svi srčani šumovi moraju se zabilježiti.

- disanje:

Konji s neuobičajeno ubrzanim disanjem isključuju se iz natjecanja. Anomalije u disanju moraju se zabilježiti.

- opće stanje:

Mjeri se tjelesna temperatura i pregledava sluznica. Konji koji su lošeg općeg stanja ili oni s povišenom tjelesnom temperaturom isključuju se iz natjecanja.

- nepravilnosti u kretanju:

Konj koji pokazuje primjetne nepravilnosti u kretanju u hodu ili kasu i za kojeg se sumnja da mu te smetnje izazivaju bol ili narušavaju atletski izgled, bez obzira na sve

ostale uvjete, isključit će se na prvom, posljednjem ili bilo kojem pregledu tijekom natjecanja.

Pri pregledu konji hodaju i kasaju na labavoj uzdi po tlu koje veterinarsko vijeće odredi kao pogodno. Ako poslije hoda i kasa veterinarsko vijeće nije posve sigurno u to je li konj nespreman za natjecanje, konju će se dopustiti da sudjeluje.

Svako neuobičajeno kretanje konja mora se ubilježiti u njegov veterinarski karton.

- bolna mjesta, povrede, ogrebotine i rane:

Sve povrede, bolna mjesta, ogrebotine, rane i ranice u ustima, na udovima ili na tijelu, kao što su oštećena mjesta od kolana i sedla, moraju se zabilježiti. Ako se smatra da će sudjelovanje na natjecanju ili nastavak natjecanja pogoršati bolove, ranice ili rane, konj se isključuje iz natjecanja.

- potkove i kopita:

Konji ne moraju biti potkovani, no ako jesu, to mora biti odgovarajuće i potkove moraju biti u dobrom stanju. Konji koji su pri prvom pregledu bili potkovani mogu proći kroz cilj bez jedne ili nekoliko potkova. Dopuštena je upotreba nazuvaka i štitnika za noge.

3. Pregledi na obaveznim veterinarskim točkama

Sljedeći se pregledi obavljaju prilikom obaveznih odmora i to ne više od 30 minuta nakon dolaska na veterinarska vrata. Sudački žiri odgovoran je za organizaciju tih pregleda. Svaki se konj mora pregledati prema svojoj veterinarskoj kartici, otvorenoj pri prvom pregledu. Pregledom se utvrđuje spremnost konja za nastavak natjecanja. Provjerava se:

- puls i disanje:

Konji s pulsom ili disanjem (mjenim najviše 30 minuta nakon odmora) bržima od najveće vrijednosti određene programom natjecanja, kao i konji kod kojih se uoči bilo kakva nepravilnost u radu srca ili pluća koja po mišljenju veterinara može ugroziti njihovo zdravlje, isključuju se iz natjecanja.

- opće stanje:

Konji koji pokazuju znakove premorenosti, predinfarktnog stanja, velike dehidriranosti, imaju proljev, miopatiju ili nenormalno visoku tjelesnu temperaturu (40 stupnjeva Celzija ili 104 Fahrenheita), moraju se isključiti iz natjecanja, čak i ako im disanje i puls nisu poremećeni.

- šepanje:

Konji kod kojih se primijeti nepravilnost u kretanju, prema članku 24. 2 isključuju se iz natjecanja.

- bolovi, povrede, ranice, rane:

Konji s bolovima, povredama, ranjenim mjestima ili otvorenim ranama koje su primijećene pri prvom pregledu i znatno su se pogoršale, kao i konji kod kojih su nastale nove povrede i rane koje bi se mogle znatno povećati daljnjim sudjelovanjem, isključuju se iz natjecanja.

4. Pojedinačni veterinarski kartoni

Pojedinačni veterinarski kartoni izdaju se prije prvog pregleda i ispunjavaju se prilikom svakog sljedećeg pregleda.

5. Posljednji pregled

Vrijeme i metoda posljednjeg pregleda moraju se istaknuti u programu natjecanja.

- Rad srca i pluća (puls i disanje) moraju se izmjeriti i zabilježiti u karton i to u roku od 30 minuta nakon završetka utrke. Šepa li konj ili ne, može se utvrditi odmah nakon prolaska kroz cilj.
- Posljednji pregled treba utvrditi je li konj sposoban za jahanje poslije uobičajenog odmora. Provjeravaju se svi elementi koji su se provjeravali tijekom utrke. Svaki se konj pregledava prema svojem veterinarskom kartonu.

PITANJA

1. Što je daljinsko jahanje?
2. Od koliko etapa se sastoji natjecanje?
3. Koliko može biti dužina jedne etape?
4. Označavanje staze?
5. Da li jahač smije proći kroz start i cilj vodeći konja?
6. Koje su zabranjene vrste pomoći na stazi? Nabroji bar tri.
7. Kako jahači moraju biti odjeveni?
8. Koja je oprema za konje zabranjena?
9. Minimalno opterećenje konja?
10. Što je mrtva utrka?
11. Što mora učiniti jahač na stazi tijekom utakmice daljinskog jahanja kada ga sustigne brži jahač?
12. Koliko odmora mora biti na utakmicama i trajanje odmora?
13. Koliko je maksimalno vrijeme hlađenja konja na veterinarskim vratima?
14. Koliki je najviši dozvoljen puls konja na veterinarskim vratima?
15. Koliko je maksimalno vrijeme hlađenja konja na završnom veterinarskom pregledu (cilj)?
16. Koje su pripremne utakmice?
17. Koliko godina mora imati konj u pripremnoj utakmici B kategorije?
18. Navedi razloge zbog kojih natjecateljski par može biti isključen na veterinarskim vratima?
19. Koliko dugo vrijedi kvalifikacija za jahače?
20. Koliko dugo vrijedi kvalifikacija za konje?

ODGOVORI

1. Daljinsko jahanje je natjecateljska disciplina u kojoj se ocjenjuje natjecateljeva sposobnost da sigurno upravlja izdržljivošću i tjelesnom spremnošću konja na stazi za daljinsko jahanje, natječući se protiv staze, udaljenosti, vremenskih uvjeta, terena i vremena.
2. Natjecanje se sastoji od više etapa.
3. Niti jedna etapa ne može biti dulja od 40km, niti kraća od 16km.
4. Stazu treba označiti tako da ni u jednom trenutku ne dovodi jahača u nedoumicu. Označuje se zastavicama, trakama, pokazivačima smjera, vapnom, bojom i itd.
5. Jahač kroz start i cilj mora proći na konju.
6. Zabranjeno je natjecatelja pratiti, ići ispred njega ili usporedno s njim na bilo kojem dijelu staze vozilom, biciklom, pješice ili jašući, ako nije riječ o sudionicima u natjecanju. Zabranjeno je na mjestima rizika na bilo koji način i bilo kakvim sredstvima ohrabrivati konja pri prelaženju prepreke. Nije dopuštena uporaba sredstava komunikacije između natjecatelja i članova ekipe i uzvanika, što provjeravaju suci.
7. Obavezno je nositi zaštitnu kacigu na glavi i odgovarajuće osiguranje, prema konjičkim standardima. Odjeća mora biti odgovarajuća i ne smije štetiti ugledu natjecanja (jahaće hlače s polučizmama ili sportskim tenisicama, uz obavezne nazuvce (čepse); košulja s ovratnikom, polo majica. Ako se nosi bilo kakva sportska obuća bez pete, moraju se koristiti dodatni ili sigurnosni stremeni.
8. Korbači, bičevi (ili korištenje bilo kakvog drugog predmeta u tu svrhu) i mamuze su zabranjeni.
9. Minimalno je opterećenje konja 70 kilograma. (seniori)
10. Kada dva ili više natjecatelja koji su startali zajedno imaju jednako ukupno provedeno vrijeme na stazi, njihov se poredak određuje prema redoslijedu prolaska kroz ciljnu crtu.
11. Sporiji jahač mora omogućiti pretjecanje bržem jahaču.
12. Na svakoj utakmici u daljinskom jahanju bit će barem jedan obavezni odmor u trajanju ne kraćem od 40 min, osim na utakmicama A kategorije kad odmor ne može biti manji od 30 min.
13. Maksimalno vrijeme hlađenja konja na veterinarskim vratima je 20 min.
14. Najviši dozvoljen puls konja na veterinarskim vratima je 64 o/m.
15. Maksimalno vrijeme hlađenja konja na zadnjem veterinarskom pregledu, cilju je 30 min.
16. Pripremne utakmice su utakmice A i B ranga.
17. Konj u pripremnoj utakmici B kategorije mora imati najmanje 5 godina.
18. Natjecateljski par može biti isključen na veterinarskim vratima ako konj ima puls ili disanje (mjereno najviše 30 minuta nakon odmora) bržima od najveće vrijednosti određene programom natjecanja, ako šepa te ako se utvrdi da ima bolove, povrede ili rane koje bi se mogle znatno povećati daljnjim sudjelovanjem.
19. Kvalifikacija za jahače je doživotna.
20. Kvalifikacija za konje vrijedi dvije godine.